

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
« ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ »

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**“ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ PIGS ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ
ΤΗ ΚΡΙΣΗ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ”**

του

Παπαδάτου Σπυρίδωνα

Επιβλέπων: Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος, Καθηγητής

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2012

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
« ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ »

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**“ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ PIGS ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ
ΤΗ ΚΡΙΣΗ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ”**

του

Παπαδάτου Σπυρίδωνα

Επιβλέπων: Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος, Καθηγητής

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ (ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ)	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ (ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ)	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010	12
1.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000	12
1.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001	13
1.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002	13
1.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003	14
1.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004	14
1.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005	15
1.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006	16
1.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007	16
1.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008	17
1.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009	18
1.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010	19
2. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010	20
2.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000	20
2.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001	21
2.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002	21
2.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003	22
2.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004	23
2.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005	24
2.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006	25
2.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007	26
2.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008	26
2.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009	27

2.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010	28

**3. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010** 29

3.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000	29
3.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001	33
3.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002	35
3.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003	38
3.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004	41
3.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005	43
3.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006	46
3.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007	50
3.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008	55
3.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009	60
3.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010	63

**4. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ
ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010** 68

4.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000	68
4.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001	69
4.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002	70
4.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003	71
4.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004	72
4.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005	72
4.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006	73
4.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007	74
4.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008	75
4.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009	76
4.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010	76

5. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ 78

5.1 Σχετικά με την ανεργία	78
5.2 Σχετικά με τα δημόσια ελλείμματα και δημόσιο χρέος	80

5.3 Σχετικά με τον πληθωρισμό.....	82
5.4 Σχετικά με το ισοζύγιο τρεχουσών Συναλλαγών.....	83
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	86
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	94

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ PIGS ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΚΡΙΣΗ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία έχει σαν στόχο να μελετήσει τις επιπτώσεις που είχε η κρίση του 2007 σε κάθε μία από τις χώρες που αποτελούν την ομάδα pigs δηλαδή Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία. Θα εξεταστεί η περίοδος 2000 έως 2010 ώστε να εξετάσουμε πως εξελισσόταν τα βασικά οικονομικά μεγέθη των υπό εξέταση κρατών πριν την κρίση και πως αυτά επηρεάστηκαν τα τελευταία χρόνια λόγω της κρίσης. Η μελέτη αυτή θεωρείται σημαντική καθώς η αρνητική πορεία των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών αξιολογείται αρνητικά από τις αγορές οι οποίες δανείζουν τα κράτη και οι επιπτώσεις τους εμφανίζονται στο κόστος δανεισμού.

Συνεπώς, η μελέτη μας θα μπορέσει να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για εκείνους που σχολιάζουν την οικονομική πολιτική για τα κράτη αυτά. Ενδεικτικά τα μεγέθη που θα εξεταστούν είναι το χρέος, το έλλειμμα, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ο πληθωρισμός και η ανεργία. Με την ολοκλήρωση της μελέτης θα μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να ανατρέξει στα συγκριτικά αποτελέσματα που θα αναλύσουμε για να διακρίνει τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία κάθε χώρας καθώς και τις βασικές αιτίες που οι επιπτώσεις της κρίσης ήταν μεγαλύτερες στα κράτη αυτά.

Η μεθοδολογία μας θα ακολουθήσει δύο στάδια ανάλυσης.

Στο 1^ο στάδιο θα ασχοληθούμε με το κάθε κράτος χωριστά παρουσιάζοντας καταρχήν τα οικονομικά χαρακτηριστικά του καθενός, την πορεία τους κατά την τελευταία δεκαετία και τις σημαντικότερες χρονικές περιόδους που παρουσίασαν θετικά αποτελέσματα καθώς και αρνητικά. Στο στάδιο αυτό θα παρουσιάσουμε και ετήσια στοιχεία της τελευταίας δεκαετίας που αφορούν την εξέλιξη τους σχολιάζοντας για το κάθε έτος τις μεταβολές που εμφανίζουν.

Στο 2^ο στάδιο ανάλυσης θα γίνει συγκριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων του προηγούμενου σταδίου. Καταρχήν θα δούμε σε επίπεδο χαρακτηριστικό της οικονομίας ποιες ομοιότητες και διαφορές υπάρχουν μεταξύ των χωρών pigs. Ο στόχος μας θα είναι να αποφασίσουμε κατά πόσον η κατηγοριοποίηση των χωρών αυτών οφείλεται κυρίως σε ομοιότητες της οικονομίας τους ή απλά ομαδοποιούνται με

βάση τα αποτελέσματα τους στα βασικά οικονομικά μεγέθη. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τα ίδια τα δεδομένα ώστε να δούμε συγκριτικά τις ετήσιες μεταβολές μεταξύ των κρατών αυτών και να συμπεράνουμε κατά πόσο οι επιπτώσεις αφορούν τα ίδια οικονομικά μεγέθη και τον ίδιο βαθμό επίδρασης.

ECONOMIC ANALYSIS OF PIGS COUNTRIES BEFORE AND AFTER THE CRISIS: COMPARATIVE ANALYSIS AND IMPACT.

ABSTRACT

The aim of this dissertation paper is to study the consequences of the 2007 economic crisis in each one of the countries comprising the pigs group, namely, Portugal, Ireland, Greece and Spain. We will consider the 2000 to 2007 period in order to examine the way that the basic economic aspects of those countries gradually developed and how they were effected during the last years by the economic crisis. This study is considered significant as the negative course of the basic macro-economic elements is followed by negative estimations by the markets that borrow those countries and their consequences can be seen on the borrowing costs.

As a result, this research should be a useful tool for those analysing the economic policies of those countries. Indicatively, we will examine elements such as debt, deficit, current interactions balance, inflation and unemployment. Upon completion of the study, comparative results will be available for anyone interested to go back and discern the positive and negative characteristics of each country and the basic reasons why the consequences of the crisis were greater on those countries. The methodology will be carried out in two levels of analysis.

In the first level we will deal with each country separately, presenting its economic characteristics, its course during the last decade and the peak time periods during which positive as well as negative results were observed. At this phase we will present the annual figures of the last decade which refer to their development and comment on the changes observed every year.

In the second level a comparative analysis will be carried out on the basis of the findings that were made at the first level analysis. First of all, we will examine the similarities and differences between the pigs countries.

Our aim is to determine the extent to which the categorization of those countries is due to similarities between their economies or because of the results in basic aspects of their economy. Further on, we will examine the same data in order to consider comparatively the annual changes between those countries in order to conclude the degree to which the consequences are relevant to to same aspects of economy and the same degree of interaction.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

PIGS είναι ένα ακρώνυμο που δημιουργήθηκε με στόχο να αναφερθεί στις τέσσερις χώρες της Ευρωζώνης Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ελλάδα και Ισπανία οι οποίες θεωρήθηκαν ως οι πιο αδύναμες οικονομικά μετά την χρηματοπιστωτική κρίση. Την 10^η Μαΐου 2010 οι Ευρωπαίοι ηγέτες ενέκριναν βοήθεια αρκετών δισεκατομμυρίων ευρώ ως δέσμη μέτρων σταθεροποίησης προκειμένου να υποστηριχτούν τα έθνη αυτά. Τα οικονομικά προβλήματα των εθνών αυτών (PIGS) έχουν προκαλέσει έντονες διαμάχες και συζητήσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα του ενιαίου νομίσματος που απασχολούνται ανάμεσα στα έθνη της Ευρωζώνης. Οι επικριτές επισημαίνουν ότι η συνέχιση των οικονομικών ανισοτήτων θα μπορούσε να οδηγήσει σε διάλυση της Ευρωζώνης. Σε απάντηση, οι ηγέτες της ΕΕ πρότειναν ένα σύστημα αξιολόγησης από ομολόγους για την έγκριση των εθνικών προϋπολογισμών δαπανών σε μια προσπάθεια να προωθήσει την στενότερη οικονομική ολοκλήρωση μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Πορτογαλία είναι ένα από τα μέλη των PIGS της οποίας η οικονομία κατατάσσεται 17^η στο μέγεθος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ποσοστό ανεργίας ήταν το 2010 11% σε έναν πληθυσμό 10,6 εκατομμυρίων. Η σοσιαλιστική κυβέρνηση της Πορτογαλίας πρόσφατα δήλωσε έτοιμη να πάρει αν είναι απαραίτητο νέα μέτρα για να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Ο πρωθυπουργός της Πορτογαλίας Jose Socrates έχει δεσμευθεί να μειώσει το έλλειμμα από 14,4% του ΑΕΠ που ήταν το 2009 στο 2,8% ως το 2013.

Το δημόσιο χρέος της χώρας θα αυξηθεί στο 91% του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2011 εκτιμά η Κομισιόν.

Η Ιρλανδία είναι ένα επίσης μέλος των PIGS και έχει ονομαστεί στο παρελθόν σαν κέλτικη τίγρη, η οικονομία της βρέθηκε στην 15^η θέση σε μέγεθος στην ΕΕ-και προκάλεσε μεγάλη έκπληξη η αλματώδη διαδρομή ανά τα έτη η οποία έληξε το 2008. Το 2009 η οικονομία συρρικνώθηκε κατά 7,5%. Η ιρλανδική κυβέρνηση έχει ένα ποσοστό του χρέους παρόμοια με της Πορτογαλίας αλλά πρέπει να σημειωθεί ότι το χρέος έχει τριπλασιαστεί τα τελευταία τρία χρόνια. Ο μικροσκοπικός πληθυσμός της τάξεως 4,4 εκατομμυρίων υποφέρει από ένα πολύ υψηλό ποσοστό ανεργίας.

(<http://www.wikipedia.org>)

Η πάλαι ποτέ <<κέλτικη τίγρη>> της οικονομίας η Ιρλανδία βουλιάζει με ρυθμούς ανάλογους Ελλάδας, Ισπανίας και Πορτογαλίας επιβεβαιώνοντας και αυτούς που ανέκαθεν την χαρακτήριζαν <<Η μεσογειακή χώρα του Βορρά>>. Έτσι αιφνιδιαζοντας τους αναλυτές που ανέμεναν ανάπτυξη η οικονομία της Ιρλανδίας συρρικνώθηκε.

Το δημόσιο χρέος στην Ιρλανδία τριπλασιάστηκε ραγδαία σημειώνοντας μια άνοδο της τάξης του 98% μεταξύ των ετών 2007 και 2009. Το συνολικό χρέος της Ιρλανδίας ανέρχεται στο 222% του ΑΕΠ την ώρα που το συνολικό χρέος της Ελλάδας βρίσκεται στο 179% και ο μέσος όρος της Ευρώπης είναι 175%.

Την ίδια ώρα η ιρλανδική κυβέρνηση επιχειρεί να διαβεβαιώσει τους επενδυτές για την κατάσταση της οικονομίας, καθώς εκφράζονται ανησυχίες και λόγω των συνεχιζόμενων προβλημάτων στον τραπεζικό τομέα. Εκτιμάται ότι η φημολογία για χρεοκοπία της Anglo Irish Bank συνέβαλε αποφασιστικά στην αύξηση της διαφοράς απόδοσης του ιρλανδικού δεκαετούς ομολόγου έναντι του γερμανικού bund στις 426 μ.β. επίπεδο ρεκόρ δεκαετίας. Ενθαρρυντικό στοιχείο πάντως αποτελεί η ενίσχυση των εξαγωγών κατά 884 εκατομμύρια ευρώ.

Η Ελλάδα είναι από τις πιο πολυσυζητημένες χώρες των PIGS. Η ελληνική οικονομία είναι σαν μέγεθος 13^η στην ΕΕ, αλλά αναλογικά με του χρέους προς το ΑΕΠ βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα. Το ποσοστό ανεργίας έχει ανέλθει σε πολύ υψηλά επίπεδα ενώ το 2010 η Ελληνική κυβέρνηση έκανε πολλές περικοπές στον προϋπολογισμό που ήταν περίπου ίσο με το 10% του ΑΕΠ.

Κατά τις πρώτες εβδομάδες του 2010 δημιουργήθηκε μεγαλύτερη ανησυχία για υπερβολική αύξηση του χρέους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υποστήριξε ότι οι ασθενέστερες οικονομικά χώρες της ΕΕ βρέθηκαν σε αυτήν την δύσκολη θέση σήμερα από έναν συνδυασμό παραγόντων όπως για παράδειγμα η υπερβολική επέκταση της ζώνης του ευρώ, η φοροδιαφυγή καθώς και ο συνδυασμός της τοπικής πολιτικής(<http://www.wikipedia.org>)

Η Ισπανία αποτελεί ενδιαφέρον από πολλά μέτωπα. Η οικονομία της είναι πέμπτη σε μέγεθος της ΕΕ, και το χρέος της προς το ΑΕΠ είναι πολύ υψηλό σε σχέση με τα πρότυπα της ΕΕ. Η οικονομία συρρικνώθηκε κατά 3,6 το 2009 και το γεγονός ότι δεν κατάφερε να ανακάμψει μέσα στο 2010 και με την ανεργία να βρίσκεται στο 20% η κυβέρνηση προετοιμάζεται να εφαρμόσει αρκετά αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς.

Ανοδικά θα συνεχίσουν να κινούνται ως το 2012 τα επίπεδα του δημόσιου χρέους της Ισπανίας αγγίζοντας το όριο του 74,3% του ΑΕΠ, ενώ εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει

οριακά στο 74,1% το 2013 σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ισπανικής κυβέρνησης. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στο σχέδιο της οικονομικής πολιτικής για τα έτη 2009-2013 που έχει υποβάλει η Ισπανία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

(<http://www.wikipedia.org>)

1. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010

1.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2000 αυξήθηκε από το -8.5 στο -10.2 και αυτό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 1% , στην αύξηση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,2% , στην αύξηση του εισοδήματος κατά 0,7% και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0.2%.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας το 2000 μειώθηκε στο 4% από 4.4% που ήταν το 1999. Αυτό οφείλεται στην μείωση των ανδρών ανέργων από 3.9% σε 3.2% το 2000 , στην μείωση των γυναικών ανέργων από 5.1% σε 5% αλλά και το ποσοστό των νέων 15-24 μειώθηκε από 8.7% σε 8.6% το 2000

Πληθωρισμός

Στην Πορτογαλία ο πληθωρισμός αυξήθηκε από το 2% το 1999 σε 2.8% το 2000
Το γεγονός αυτό οφείλεται στην αύξηση συγκεκριμένων φαγώσιμων προϊόντων, στην αύξηση καταναλωτικών εισαγόμενων προϊόντων και στην υψηλή πραγματική αμοιβή των εργαζομένων.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Πορτογαλίας το 2000 ήταν 54.3% του ΑΕΠ. Το χρέος αυτό οφείλεται στην συνεισφορά του κράτους στο Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα της Πορτογαλίας ήταν στο 3.2% του ΑΕΠ.

(<http://www.bportugal.pt>)

1.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2001 αυξήθηκε από το -10.2 στο -9.80 και αυτό οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 0.9% , στην αύξηση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,5% στην αύξηση του εισοδήματος κατά 0.9% και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0.10% .

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας το 2001 αυξήθηκε από 4% του 2000 σε 4.1%. Αυτό οφείλεται στην σταθεροποίηση των ανδρών ανέργων στο 3.2% το 2001, στην αύξηση των γυναικών ανέργων από 5% σε 5.1 αλλά και το ποσοστό των νέων 15-24 αυξήθηκε από 8.6% σε 9.3% το 2001.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε από 2.8% σε 4.4%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην αύξηση συγκεκριμένων φαγώσιμων προϊόντων, στην αύξηση καταναλωτικών εισαγόμενων προϊόντων και στην υψηλή πραγματική αμοιβή των εργαζομένων.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Πορτογαλίας το 2001 ήταν 53.2% του ΑΕΠ.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα της Πορτογαλίας ήταν στο 4.3% του ΑΕΠ.

1.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2002 μειώθηκε από το -9.80 στο -8 και αυτό οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 1.60%, στην αύξηση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,2% στην μείωση του εισοδήματος κατά 0.7% και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0.70

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας το 2002 αυξήθηκε σε 5.1% από 4.1% που ήταν το 2001. Αυτό οφείλεται στην αύξηση των ανδρών ανέργων από 3.2% σε 4.2% το 2002, στην αύξηση των γυναικών ανέργων από 5.1% σε 6.1% αλλά και το ποσοστό των νέων 15-24 αυξήθηκε από 9.4% σε 11.56% το 2002.

(<http://www.bportugal.pt>)

Πληθωρισμός

Το 2002 ο πληθωρισμός μειώθηκε από 4.4% σε 3.7% επειδή υπήρξε μείωση στις τιμές των καταναλωτικών αγαθών αλλά και τα εργατικά κόστη μειώθηκαν κατά 4.6%.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Πορτογαλίας το 2002 ήταν 55.6% του ΑΕΠ.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα της Πορτογαλίας ήταν στο 4.2% του ΑΕΠ.

1.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2003 μειώθηκε από το -8 στο -6 και αυτό οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 1.30% , στην αύξηση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,2% στην μείωση του εισοδήματος κατά 0.6% και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0.10% .

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας το 2003 αυξήθηκε σε 6.4% από 5.1% που ήταν το 2002. Αυτό οφείλεται στην αύξηση των ανδρών ανέργων από 4.2% σε 5.6% το 2003 , στην αύξηση των γυναικών ανέργων από 6.1% σε 7.3% αλλά και το ποσοστό των νέων 15-24 αυξήθηκε από 11.5% σε 14.6 % το 2003.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε σε 3.3% από 3.7% το 2002. Σε αυτό συνέβαλαν η μείωση στα ημερομίσθια στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Η μείωση στις τιμές των εισαγομένων προϊόντων.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Πορτογαλίας το 2003 ήταν 56.9% του ΑΕΠ.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα της Πορτογαλίας ήταν στο 5.2% του ΑΕΠ.

(<http://www.bportugal.pt>)

1.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2004 αυξήθηκε από το -6 στο -7.5 και αυτό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 1.20% , στην αύξηση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,2% στην αύξηση του εισοδήματος κατά 0.4% και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0.10% .

Ανεργία

Η ανεργία αυξήθηκε από το 6.4% στο 6.7% το 2004. Αυτό οφείλεται στην μείωση του εργατικού δυναμικού από το 1% στο 0,5%. Επίσης αυξήθηκαν οι μακροχρόνιοι άνεργοι κατά 46.2%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από 3.3 σε 2.5. Ο πληθωρισμός εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλά επίπεδα επειδή η εγχώρια ζήτηση κυμάνθηκε σε υψηλά επίπεδα, ταυτόχρονα αυξήθηκαν τα ημερομίσθια και αυτό είχε ως αποτέλεσμα υψηλές τιμές στον τομέα των υπηρεσιών.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Πορτογαλίας το 2004 ήταν 58.3% του ΑΕΠ.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα της Πορτογαλίας ήταν στο 5.4% του ΑΕΠ.

1.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2005 αυξήθηκε από το -7.5 στο -9.4 και αυτό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 0.70% , στην μείωση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,2% στην αύξηση του εισοδήματος κατά 0.5% και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0.50% .

(<http://www.bportugal.pt>)

Ανεργία

Η ανεργία αυξήθηκε από το 6.7 στο 7.7 το 2005. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπήρξε αύξηση στον τομέα των υπηρεσιών κατά 1.4% και στον κατασκευαστικό τομέα κατά 1.1% αλλά μείωση στον βιομηχανικό τομέα κατά 3.4%

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από 2.5% σε 2.1% .Η μείωση αυτή οφείλεται στην όχι μεγάλη αύξηση των καυσίμων όπως αναμενόταν αλλά και στην αύξηση του ΦΠΑ από 19% σε 21%.

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος έφτασε να είναι 63.6% του ΑΕΠ σε σχέση με το του 2004.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα το 2005 ήταν 6.1% του ΑΕΠ.

1.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2006 αυξήθηκε από το -9.4 στο -9.9 και αυτό οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 0.20% , στην αύξηση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,6% στην αύξηση του εισοδήματος κατά 1.40% και στην αύξηση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0.10% .

Ανεργία

Η ανεργία αυξήθηκε από 7.7 το 2005 στο 7.8 το 2006. Υπήρξε αύξηση των μακροχρόνιων ανέργων από 49.9% στο 51.7% . Η ανεργία στους νέους παρέμεινε στα ίδια επίπεδα στο 16%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός το 2006 αυξήθηκε από 2.1% σε 3%. Αυτή η μεγάλη αύξηση οφείλεται στην αύξηση της έμμεσης φορολογίας αλλά και στην ανατίμηση των εισαγόμενων προϊόντων.(<http://www.bportugal.pt>)

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος έφτασε να είναι 64.7% του ΑΕΠ σε σχέση με το 63.6% του 2005.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα το 2006 ήταν 3.9% του ΑΕΠ .

1.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2007 μειώθηκε από το -9.9 στο -9.4 και αυτό οφείλεται στην σταθερότητα του εμπορικού ισοζυγίου , στην αύξηση του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,7% στην αύξηση του εισοδήματος κατά 0.20% και στην σταθερότητα του ισοζυγίου μεταβιβάσεων .

Ανεργία

Η ανεργία το 2007 έφτασε το 8.1% από 7.8% το 2006.

Η ανεργία στον γυναικείο πληθυσμό αυξήθηκε κατά 8.1% ενώ στον ανδρικό πληθυσμό μειώθηκε κατά 1%. Υπάρχει 48.9% μακροχρόνια ανεργία. Αυξήθηκε ο αριθμός των απασχολούμενων γυναικών. Ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων αυξήθηκε.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από το 3% το 2006 στο 2.4% το 2007. Ο πληθωρισμός παρέμεινε υψηλός από την αύξηση των ενεργειακών τιμών και εξαιτίας της ύφεσης .

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος έφτασε να είναι 63.5% του ΑΕΠ σε σχέση με το 64.7% του 2006. Μειώθηκε το δημόσιο χρέος από έσοδα που προήλθαν από τις ιδιωτικοποιήσεις .

Έλλειμμα

Το έλλειμμα το 2007 ήταν 2.6% .Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων προέκυψε από την φορολόγηση των νοικοκυριών, των εταιριών, από τον ΦΠΑ και από τις ασφαλιστικές εισφορές. .(<http://www.bportugal.pt>)

1.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε σε -12% από -9.4% .Αυξήθηκε το εμπορικό ισοζύγιο κατά 2%, το ισοζύγιο των υπηρεσιών παρέμεινε στα ίδια επίπεδα, το έλλειμμα στο ισοζύγιο εισοδήματος αυξήθηκε κατά 0.50% και το ισοζύγιο των μεταβιβάσεων μειώθηκε κατά 0.10%

Ανεργία

Η ανεργία το 2008 μειώθηκε σε 7.7% από 8.1 το 2007. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων μειώθηκε κατά 3.2%. Η ανεργία στον γυναικείο πληθυσμό μειώθηκε κατά 7.6% ενώ στον ανδρικό πληθυσμό μειώθηκε κατά 1.2%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός στην Πορτογαλία αυξήθηκε σε 2.7% από 2.4% το 2007. Αυτό οφείλεται στην αύξηση στις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων από 1.5% σε 5.3%. Ο πληθωρισμός παραμένει σε υψηλά επίπεδα εξαιτίας της ύφεσης.

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος έφτασε να είναι 66.4% του ΑΕΠ σε σχέση με το 63.5% του 2007. Αυτή η αύξηση οφείλεται στην αύξηση δανείων και μετοχών σε σχέση με την πτώση των καταθέσεων και των αξιογράφων.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα το 2008 ήταν 2.6% . Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων προέκυψε από την φορολόγηση των νοικοκυριών, των εταιριών, από τον ΦΠΑ και από τις ασφαλιστικές εισφορές.

1.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε σε -10.3% από -12% Μειώθηκε το εμπορικό ισοζύγιο κατά 2.30%, το ισοζύγιο των υπηρεσιών μειώθηκε κατά 0.30%, το έλλειμμα στο ισοζύγιο εισοδήματος αυξήθηκε κατά 0.10% και το ισοζύγιο των μεταβιβάσεων μειώθηκε κατά 0.20%

(<http://www.bportugal.pt>)

Ανεργία

Η ανεργία αυξήθηκε από 7.7% στο 9.6% καθώς αυξήθηκε ο αριθμός των ανέργων στον βιομηχανικό, κατασκευαστικό αλλά και στον τομέα των υπηρεσιών.

Αυξήθηκε το ποσοστό της ανεργίας στους άνδρες και έφτασε 34.4% και το ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες κατά 14.9%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός έγινε αρνητικός στο -0.9% εξαιτίας της ύφεσης αλλά και μείωσης της τιμής στα εισαγόμενα προϊόντα. Πιο συγκεκριμένα μειώθηκαν οι τιμές καταναλωτικών αγαθών γενικά κατά 3%, των φαγώσιμων προϊόντων η μείωση ήταν κατά -3.8% ενώ των μη φαγώσιμων ήταν -2.5%. Αυτή η μείωση του πληθωρισμού σε αρνητικό αριθμό οφείλεται κυρίως στην ισχυρή μείωση της ζήτησης εγχώριας και εξωτερικού, χρήση μειωμένου αριθμού ικανών ανθρώπων και αύξηση της ανεργίας.

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος έφτασε να είναι 76.3% του ΑΕΠ σε σχέση με το 66.4% του 2008. Η αύξηση του δημόσιου χρέους οφείλεται στην χρηματοπιστωτική κρίση.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα της πορτογαλίας το 2010 ήταν -10% του ΑΕΠ και οφείλεται στην χρηματοπιστωτική κρίση

1.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε σε 10.2%

Ανεργία

Το 2010 η ανεργία αυξήθηκε από 9.6% στο 11% αποτέλεσμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης και αυξήθηκαν οι απολύσεις.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός από αρνητικός -0.9% έγινε θετικός στο 1.4%. Υπήρξε αύξηση στις τιμές των καυσίμων και βασικών καταναλωτικών αγαθών.

(<http://www.bportugal.pt>)

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος έφτασε να είναι 83.1% του ΑΕΠ σε σχέση με το 76.3% του 2009.

Το δημόσιο χρέος αυξήθηκε εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα της Πορτογαλίας το 2010 ήταν -9.1% του ΑΕΠ και οφείλεται στην χρηματοπιστωτική κρίση(<http://www.bportugal.pt>)

2. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010

2.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε από 4.3% σε 4.2% το 2000. Στην μείωση αυτή συντέλεσαν η αύξηση της απασχόλησης κατά 4.7% που ισούται με 76,700 περισσότεροι απασχολούμενοι. Οι απασχολούμενοι απορροφήθηκαν από τον τομέα υπηρεσιών και τον κατασκευαστικό τομέα.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε σε 5.3% και σε αυτό συνέβαλαν η αύξηση των τιμών των καυσίμων. Πολλών προϊόντων οι τιμές επηρεάστηκαν από την υποτίμηση του ευρώ ενάντια στην στερλίνα και το δολάριο.

Εμπορικό Ισοζύγιο

Από το 1999 στο 2000 υπήρξε αύξηση στο εμπορικό ισοζύγιο από 22170 εκατομμύρια στα 27266 εκατομμύρια ευρώ.

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Υπήρξε έλλειμμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών από τα -10176 εκατομμύρια ευρώ στα -13889 το 2000 εξαιτίας των πολυεθνικών επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες από το εξωτερικό

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο εισοδήματος αυξήθηκε από -12945 στα 14750 το 2000, επειδή τα κέρδη των πολυεθνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ιρλανδία υπερτερούν τα κέρδη που προκύπτουν από τις Ιρλανδικές πολυεθνικές.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 37.8% του ΑΕΠ.

(<http://www.finance.gov.ie>)

Πλεόνασμα

Το 2000 η Ιρλανδία είχε έσοδα 32,431 και έξοδα 26,047. Έτσι εμφάνισε πλεόνασμα 6,384 εκατομμύρια λίρες που ήταν 0.7% του ΑΕΠ. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις. Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, ι από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

2.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε από τα -757 εκατ ευρώ στα -1295 εκατ. ευρώ και αυτό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου, στην αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην αύξηση στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων αλλά και στην αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο εισοδήματος.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε σε 4.5% από 3.9% το 2001. Στην αύξηση αυτή συντέλεσαν η μείωση απασχόλησης στον βιομηχανικό και αγροτικό τομέα κατά 4.3% και 1.7% αντίστοιχα. Την ίδια στιγμή αυξήθηκε η απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών κατά 3.2% και οι μεγαλύτερες αυξήσεις παρατηρήθηκαν στην παιδεία, την υγεία, την δημόσια διοίκηση και άμυνα.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε σε 4.7% εξαιτίας της ανατίμησης του ευρώ έναντι του δολαρίου και της στερλίνας αλλά και της ανατίμησης των καυσίμων.

Πλεόνασμα

Το 2002 η Ιρλανδία είχε έσοδα 37,055 και έξοδα 34,338. Έτσι εμφάνισε έλλειμμα 2,717 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις. Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

(<http://www.finance.gov.ie>)

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 32.2% του ΑΕΠ.

2.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε από τα -1295 εκατ ευρώ στα -2 εκατ ευρώ και αυτό οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου, στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην μείωση στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων αλλά και στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο εισοδήματος.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε 4% από 4.7% το 2002. Η απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 3.1% με κυρίως αυξήσεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της υγείας με 6.8% αλλά και στα ξενοδοχεία και εστιατόρια με 5.5%. Υπήρχε αύξηση στον κατασκευαστικό τομέα κατά 4.4%. Ταυτόχρονα υπήρξε μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα και στην αλιεία που έφτασε το 3.8%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από 4.7% σε 4%. Η μείωση του πληθωρισμού οφείλεται στο γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μείωσε τα επιτόκια κατά 1,25% μεταξύ Δεκεμβρίου 2002 και Ιουνίου 2003 και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί το μέσο κόστος των τόκων για στεγαστικά δάνεια. Η ανατίμηση του ευρώ απέναντι στο δολάριο και την στερλίνα οδήγησε σε μείωση στις τιμές των εισαγωγών των προϊόντων από ένα μέσο όρο 2.7% στο πρώτο μισό του 2003 σε έναν μέσο όρο 1.4 στους επόμενους έξι μήνες. Ακόμη υπήρξε μείωση του πληθωρισμού στον τομέα των υπηρεσιών από 6.5 τον Φεβρουάριο σε 2.8% τον Δεκέμβριο του 2003.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 31% του ΑΕΠ.

(<http://www.finance.gov.ie>)

Πλεόνασμα

Το 2003 η Ιρλανδία είχε έσοδα 39,306 και έξοδα 36,847. Έτσι εμφάνισε πλεόνασμα 2,459 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις. Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

2.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε από τα -1295 εκατ ευρώ στα -2 εκατ ευρώ και αυτό οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου, στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην μείωση στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων αλλά και στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο εισοδήματος.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε 4% από 4.7% το 2002. Η απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 3.1% με κυρίως αυξήσεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της υγείας με 6.8% αλλά και στα ξενοδοχεία και εστιατόρια με 5.5%. Υπήρχε αύξηση στον κατασκευαστικό τομέα κατά 4.4%. Ταυτόχρονα υπήρξε μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα και στην αλιεία που έφτασε το 3.8%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από 4.7% σε 4%. Η μείωση του πληθωρισμού οφείλεται στο γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μείωσε τα επιτόκια κατά 1,25% μεταξύ Δεκεμβρίου 2002 και Ιουνίου 2003 και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί το μέσο κόστος των τόκων για στεγαστικά δάνεια. Η ανατίμηση του ευρώ απέναντι στο δολάριο και την στερλίνα οδήγησε σε μείωση στις τιμές των εισαγωγών των προϊόντων από ένα μέσο όρο 2.7% στο πρώτο μισό του 2003 σε έναν μέσο όρο 1.4 στους επόμενους έξι μήνες. Ακόμη υπήρξε μείωση του πληθωρισμού στον τομέα των υπηρεσιών από 6.5 τον Φεβρουάριο σε 2.8% τον Δεκέμβριο του 2003.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 31% του ΑΕΠ.

(<http://www.finance.gov.ie>)

Πλεόνασμα

Το 2003 η Ιρλανδία είχε έσοδα 39,306 και έξοδα 36,847. Έτσι εμφάνισε πλεόνασμα 2,459 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις. Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

2.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών έφτασε να είναι το 0.9% του ΑΕΠ και αυξήθηκε το έλλειμμα σε -867 εκατ ευρώ και αυτό οφείλεται σε μείωση στο εμπορικό ισοζύγιο, αύξηση στο ισοζύγιο εισοδήματος, μείωση στο ισοζύγιο υπηρεσιών και μείωση στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε 4.5% από 4.6% το 2003. Υπήρξε αύξηση της απασχόλησης κατά 54,400 η 3%. Η απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα αυξήθηκε σχεδόν κατά 10% η 19,100. Ο αριθμός των απασχολουμένων σε χρηματοδοτικές και άλλες υπηρεσίες αυξήθηκε κατά 5.1% η 11,800.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε αρκετά αφού από 4% πήγε στο 2.3%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην συγκράτηση των τιμών στα καταναλωτικά προϊόντα αλλά και στις υπηρεσίες.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 29.7% του ΑΕΠ.

Πλεόνασμα

Το 2004 η Ιρλανδία είχε έσοδα 44,097 και έξοδα 40,113. Έτσι εμφάνισε πλεόνασμα 3,984 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις. Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

(<http://www.finance.gov.ie>)

2.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Υπάρχει αύξηση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα -5690 εκατ ευρώ και αυτό οφείλεται στην μείωση του πλεονάσματος του εμπορικού ισοζυγίου, στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην αύξηση του ελλείμματος εισοδήματος και στην μείωση του πλεονάσματος στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε 4.4% από 4.5% το 2004. Το ποσοστό ανεργίας παραμένει σε χαμηλά επίπεδα καθώς είναι η εποχή που προσέλκυε αμερικάνικα επενδυτικά κεφάλαια και δημιουργούνται συνεχώς νέες θέσεις εργασίας.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από 2.3% σε 2.2%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην συγκράτηση των τιμών στα καταναλωτικά προϊόντα αλλά και στις υπηρεσίες.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 27.4% του ΑΕΠ.

Πλεόνασμα

Το 2005 η Ιρλανδία είχε έσοδα 48,090 και έξοδα 45,280 . Έτσι εμφάνισε πλεόνασμα 2,810 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις . Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

2.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006

Υπάρχει αύξηση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα -6304 εκατ ευρώ και αυτό οφείλεται στην μείωση του πλεονάσματος του εμπορικού ισοζυγίου, στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην μείωση του ελλείμματος εισοδήματος και στην εμφάνιση ελλείμματος στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

(<http://www.finance.gov.ie>)

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 4.4% το 2005 σε 4.5% το 2006.

Το ποσοστό ανεργίας παραμένει σε χαμηλά επίπεδα επειδή είναι η εποχή που προσέλκυε αμερικάνικα επενδυτικά κεφάλαια και δημιουργούνται συνεχώς νέες θέσεις εργασίας.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε από το 2.2% στο 2.7% εξαιτίας αυξήσεων των τιμών πετρελαίου και τροφίμων.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 24.9% του ΑΕΠ.

Πλεόνασμα

Το 2006 η Ιρλανδία είχε έσοδα 54,403 και έξοδα 48,067 . Έτσι εμφάνισε πλεόνασμα 6,337 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις . Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

2.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Υπάρχει αύξηση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα -10124 εκατ. ευρώ και αυτό οφείλεται στην μείωση του πλεονάσματος του εμπορικού ισοζυγίου, στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην αύξηση του ελλείμματος εισοδήματος και στην αύξηση ελλείμματος στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 4.5% το 2006 σε 4.6% το 2007. Το ποσοστό ανεργίας παραμένει σε χαμηλά επίπεδα επειδή είναι η εποχή που προσέλκυε αμερικάνικα επενδυτικά κεφάλαια και δημιουργούνται συνεχώς νέες θέσεις εργασίας. (<http://www.finance.gov.ie>)

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε από το 2.7% στο 2.9% εξαιτίας αυξήσεων των τιμών πετρελαίου και τροφίμων.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 25% του ΑΕΠ.

Πλεόνασμα

Το 2007 η Ιρλανδία είχε έσοδα 57,147 και έξοδα 53,668 . Έτσι εμφάνισε πλεόνασμα 3,480 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις . Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί.

2.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Υπάρχει αύξηση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα -10169 εκατομμύρια ευρώ και αυτό οφείλεται στην αύξηση του πλεονάσματος του εμπορικού ισοζυγίου, στην αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην μείωση του ελλείμματος εισοδήματος και στην αύξηση ελλείμματος στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 4.6% το 2007 σε 6.3% το 2008 εξαιτίας της ύφεσης που οδήγησε σε μαζικές απολύσεις.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε από το 2.9% στο 3.1% λόγω της αύξησης στις τιμές των καυσίμων και των προϊόντων.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 44.4% του ΑΕΠ.

(<http://www.finance.gov.ie>)

Έλλειμμα

Το 2008 η Ιρλανδία είχε έσοδα 52,559 και έξοδα 58,737 . Έτσι εμφάνισε έλλειμμα 6,178 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις . Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί. Από πλεόνασμα δημιουργήθηκε έλλειμμα(ΠΙΝΑΚΑΣ-ΔΗΜΟΣΙΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ-ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ) επειδή η Ιρλανδική κυβέρνηση έπρεπε να σώσει τις τράπεζες.

2.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Υπάρχει μείωση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα -4853 εκατ. ευρώ και αυτό οφείλεται στην αύξηση του πλεονάσματος του εμπορικού ισοζυγίου, στην αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην αύξηση του ελλείμματος εισοδήματος και στην μείωση ελλείμματος στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 6.3% το 2008 σε 11.9% το 2009 εξαιτίας της ύφεσης που επέφερε μαζικές απολύσεις.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από το 3.1% στο -1.7% εξαιτίας της ύφεσης.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 65.5% του ΑΕΠ.

Έλλειμμα

Το 2009 η Ιρλανδία είχε έσοδα 46,039 και έξοδα 61,106 . Έτσι εμφάνισε έλλειμμα 15,068 εκατομμύρια λίρες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο, φόρους στα έξοδα των νοικοκυριών, από το εμπόριο και τις επενδύσεις . Τα έξοδα προέρχονται από τις επιχορηγήσεις, από την παροχή αγαθών

και υπηρεσιών στο κοινό, και από διάφορα έργα που εκτελεί. Το έλλειμμα αυξάνει πιο πολύ επειδή η Ιρλανδική κυβέρνηση έπρεπε να σώσει τις τράπεζες.

(<http://www.finance.gov.ie>)

2.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Υπάρχει μείωση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα -1113 εκατομμύρια ευρώ και αυτό οφείλεται στην αύξηση του πλεονάσματος του εμπορικού ισοζυγίου, στην αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην αύξηση του ελλείμματος εισοδήματος και στην αύξηση ελλείμματος στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 11.9% το 2008 σε 13.7% το 2009 εξαιτίας της ύφεσης που έφερε μαζικές απολύσεις

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε από -1.7% στο -1.6% αλλά παραμένει αρνητικός εξαιτίας της ύφεσης.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της Ιρλανδίας ήταν στο 93.6% του ΑΕΠ, αρκετά υψηλό εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης

Έλλειμμα

Η Ιρλανδία παρουσίασε έλλειμμα υψηλό 12% του ΑΕΠ εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης και επειδή η Ιρλανδική κυβέρνηση έπρεπε να σώσει τις τράπεζες. (<http://www.finance.gov.ie>)

3. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010

3.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών καταγράφει την αξία των συναλλαγών που προέρχονται από τις ροές αγαθών, υπηρεσιών, εισοδημάτων και τρεχουσών μεταβιβάσεων. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αντανακλά τόσο την κατάσταση της εγχώριας οικονομίας και την συνεπαγόμενη συνολική ανταγωνιστικότητα της όσο και τις διεθνείς οικονομικές συναλλαγές της χώρας. Κατά αναλογία η σωρευτική βελτίωση ή χειροτέρευση της συνολικής εγχώριας ανταγωνιστικότητας μειώνει ή αυξάνει ένα πιθανό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Δίκαια θεωρείται το σημαντικότερο επιμέρους ισοζύγιο του ισοζυγίου πληρωμών και το πλεονασματικό, ελλειμματικό ή ισοσκελισμένο υπόλοιπο του, ως άθροισμα των τεσσάρων επιμέρους ισοζυγίων του γίνεται αντικείμενο λεπτομερούς οικονομικής ανάλυσης. Αποτελείται από τα εξής επιμέρους ισοζύγια

- 1) Εμπορικό ισοζύγιο που παρουσιάζει τις δαπάνες για εισαγωγές και τις εισπράξεις από τις εξαγωγές των αγαθών. Οι δαπάνες για εισαγωγές αγαθών καταχωρούνται ως χρεώσεις ενώ οι εισπράξεις από εξαγωγές αγαθών καταχωρούνται ως πιστώσεις.
- 2) Ισοζύγιο υπηρεσιών που παρουσιάζει τις συναλλαγές από παροχή υπηρεσιών στο εσωτερικό της χώρας-Ελλάδας από ξένους εργαζόμενους ή στο εξωτερικό από Έλληνες που εργάζονται εκεί και προκαλούν ροή συναλλάγματος. Τέτοιου είδους συναλλαγές καταχωρούνται ως πιστώσεις. Αντίθετα οι ροές που προέρχονται από υπηρεσίες που παρέχονται στο εξωτερικό σε Έλληνες ή στην Ελλάδα από μετανάστες και προκαλούν εκροή συναλλάγματος καταγράφονται ως χρεώσεις
- 3) Ισοζύγιο εισοδημάτων καταγράφει τις συναλλαγές που προέρχονται: α) από τις αμοιβές ή μισθούς και β) από την απόδοση κεφαλαίου όπως των άμεσων ή έμμεσων επενδύσεων.
- 4) Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων που καταγράφονται οι μεταβιβαστικές πληρωμές που αποβλέπουν στην εισοδηματική ενίσχυση του αποδέκτη.

(Κόντης,2006)

Η εξέλιξη του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών μας παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων τόσο στην ελληνική αγορά όσο και στην ξένη αγορά.

Το 2000 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 8.371 εκατομμύρια ευρώ ήταν 3.571 εκατομμύρια ευρώ μεγαλύτερο από εκείνο του 1999.

Η διεύρυνση του ελλείμματος οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ελλείμματος ιδιαίτερα των καυσίμων , στο γεγονός ότι λόγω χρονικής υστέρησης σημειώθηκε κάμψη των μεταβιβάσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ αναμενόταν αύξηση τους με αποτέλεσμα να μειωθεί ελαφρά το πλεόνασμα του ισοζυγίου μεταβιβάσεων και τέλος στην αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδημάτων και αντίθετα μεγάλη ήταν η άνοδος του ισοζυγίου υπηρεσιών.

Εμπορικό Έλλειμμα

Το 2000 υπήρξε διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος που οφείλεται στις αυξημένες καθαρές εισαγωγές καυσίμων. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται κυρίως με την κατακόρυφη άνοδο των τιμών του αργού πετρελαίου εκφρασμένων σε δολάρια στις διεθνείς αγορές και με την ανατίμηση του δολαρίου έναντι του ευρώ και της δραχμής αλλά και με την σημαντική αύξηση του όγκου των εισαγωγών έναντι του όγκου των εξαγωγών.

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το 2000 υπήρξε πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών που διαμορφώθηκε στα 8.711 εκατομμύρια ευρώ δηλαδή αυξήθηκε κατά 1.864 εκατομμύρια ευρώ. Η βελτίωση του πλεονάσματος υπηρεσιών οφείλεται στην αύξηση των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές κατά 12,7% και κυρίως μεταφορικές υπηρεσίες κατά 52,9%.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το 2000 υπήρξε αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδημάτων κατά 329 εκατομμύρια ευρώ που προέρχεται αποκλειστικά από την άνοδο των καθαρών πληρωμών για τόκους μερίσματα και κέρδη κατά 342 εκατομμύρια ευρώ.

(Εκθεση του Διοικητή 2000)

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το 2000 υπήρξε έλλειμμα στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων γιατί παρατηρήθηκε χρονική υστέρηση στις εισπράξεις των μεταβιβάσεων από την ΕΕ με αποτέλεσμα οι καθαρές μεταβιβάσεις-εισπράξεις μείον πληρωμές από την ΕΕ να ανέλθουν σε 3.972 εκατομμύρια ευρώ το 2000 έναντι 4.250 εκατομμύρια ευρώ το 1999.

Ανεργία

Το 2000 υπήρξε μείωση της ανεργίας για τους παρακάτω λόγους:

Η γήρανση του πληθυσμού φαίνεται να επηρεάζει την απασχόληση.

Στην ομάδα ηλικιών 15-44 η μείωση του πληθυσμού συνοδεύτηκε από ταυτόχρονη μείωση των απασχολουμένων, των ανέργων και των μη οικονομικά ενεργών ατόμων.

Στην ομάδα ηλικιών 45-64 ετών η αύξηση του πληθυσμού οδήγησε σε ακόμη μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης, εφόσον μειώθηκε ο αριθμός των ανέργων και των μη οικονομικά ενεργών ατόμων.

Η μικρή μείωση της ανδρικής απασχόλησης ενδέχεται να συνδέεται και με την παραγωγική αναδιάρθρωση του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας η οποία εξακολουθεί να συντελείται υπό την πίεση του διεθνούς ανταγωνισμού ενώ η αύξηση της γυναικείας απασχόλησης συμβαδίζει με την ανάπτυξη της απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών.

Το γεγονός ότι τα προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης παρέχουν μεταξύ άλλων και κίνητρα για ίδρυση μικρών επιχειρήσεων είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που χαρακτηρίζονται ως βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση και να αυξηθεί ο αριθμός αυτών που χαρακτηρίζονται αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό.

Πληθωρισμός

Στην διάρκεια του 2000 ο πληθωρισμός αρχικά διατηρήθηκε χαμηλός στην συνέχεια όμως άρχισε να αυξάνεται. Η διαμόρφωση του πληθωρισμού τους πρώτους μήνες του έτους επέτρεψε στην Ελλάδα να ικανοποιήσει το κριτήριο σύγκλισης ως προς την σταθερότητα των τιμών. Η αύξηση που ακολούθησε είχε ως αποτέλεσμα να επιταχυνθεί ο ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού από 2,7% το Δεκέμβριο του 1999 σε 2,9% τον Δεκέμβριο του 2000 με βάση τον εθνικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (Εκθεση του Διοικητή 2000.)

Η ταχύτερη αύξηση των τιμών καταναλωτή στην διάρκεια του 2000 αντανάκλωσε κυρίως την άνοδο της διεθνούς τιμής του αργού πετρελαίου και την υποχώρηση του ευρώ έναντι του δολαρίου. Στην επιτάχυνση του πληθωρισμού συνέβαλαν ακόμα η σύγκλιση της τρέχουσας ισοτιμίας της δραχμής έναντι του ευρώ προς την κεντρική της ισοτιμία και η προσέγγιση των ελληνικών επιτοκίων προς τα αντίστοιχα του ευρώ και ακόμη η σταδιακή εξάλειψη της μειωτικής επίδρασης που είχαν στον ετήσιο ρυθμό πληθωρισμού τα μέτρα περικοπής της έμμεσης φορολογίας τα οποία είχαν ληφθεί στην διάρκεια του 1999. Οι πληθωριστικές επιπτώσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω αντισταθμίστηκαν κατά ένα μέρος από τις ευνοϊκές επιδράσεις της αυστηρής νομισματικής πολιτικής της προηγούμενης περιόδου, της επιβράδυνσης του ρυθμού

ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, της μείωσης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης καθώς και της απελευθέρωσης της αγοράς των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Έλλειμμα

Με βάση το έλλειμμα του 1999 η χώρα μας ικανοποιούσε από τις αρχές του 2000 το σχετικό κριτήριο της Συνθήκης του Μάαστριχτ και καθώς πληρούσε και τα υπόλοιπα κριτήρια επέτυχε την εισοδήματα στην ζώνη του Ευρώ από την 1^η Ιανουαρίου 2001.

Το 2000 το δημόσιο έλλειμμα ήταν στο 4.1% του ΑΕΠ.

Το 2000 τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 10,1% και έφτασαν τα 11.660 δισεκατομμύρια δραχμές. Αρκετά έσοδα προήλθαν από την άμεση φορολογία κυρίως από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 7,5% το 2000 έναντι αύξησης 7,9% το 1999. Οι δαπάνες προσωπικού, για τόκους, για αποδόσεις εσόδων στην ΕΕ, οι αποδόσεις εσόδων σε τρίτους, οι πληρωμές για επιδοτήσεις του αγροτικού τομέα, οι δαπάνες για επιχορηγήσεις, οι λοιπές δαπάνες αλλά και οι δαπάνες για τον προϋπολογισμό των δημόσιων επενδύσεων αυξήθηκαν

(Εκθεση του Διοικητή 2000.)

Δημόσιο Χρέος

Το ενοποιημένο χρέος της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε για τέταρτο συνεχές έτος και περιορίστηκε στο 103,9% του ΑΕΠ έναντι 104,6% του ΑΕΠ το 1999.

Η μείωση αυτή πραγματοποιήθηκε παρά την διολίσθηση της ισοτιμίας της δραχμής προς την κεντρική της ισοτιμία έναντι του ευρώ και την ανατίμηση του δολαρίου ΗΠΑ που είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ κατά 3 εκατοστιαίες μονάδες. Η διάρθρωση του χρέους μεταβλήθηκε σημαντικά στην διάρκεια του 2000 καθώς συνεχίστηκε η πολιτική επιμήκυνσης της μέσης διάρκειας του μέσω της υποκατάστασης έντοκων γραμματίων από μακρυπρόθεσμα ομόλογα αλλά και μέσω της έκδοσης για πρώτη φορά εικοσαετών ομολόγων.

(Εκθεση του Διοικητή 2000)

3.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Είναι θετικό βήμα που το έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε το 2001 κατά 303 εκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με το 2000 και ως ποσοστό του ΑΕΠ υποχώρησε στο 6,2% από 6,8% που ήταν το 2000 αν και παραμένει υψηλό. Ο περιορισμός του ελλείμματος ήταν αποτέλεσμα της μείωσης του εμπορικού ελλείμματος και της αύξησης των πλεονασμάτων των ισοζυγίων μεταβιβάσεων και υπηρεσιών. Αντίθετα το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων διπλασιάστηκε.

Εμπορικό Έλλειμμα

Συγκεκριμένα το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου μειώθηκε κατά 628 εκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με εκείνο του 2000 και αυτό συνέβηκε επειδή το ισοζύγιο καυσίμων όσο και αυτό των υπολοίπων αγαθών παρουσίασαν μείωση των ελλειμμάτων τους. Ακόμη ο περιορισμός του εμπορικού ελλείμματος οφείλεται και στην ταχεία αύξηση των εισπράξεων από εξαγωγές με ρυθμό 15,4% η οποία υπερκάλυψε την κατά 3,2% άνοδο της δαπάνης για εισαγωγές και αυτό παρά την επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των εξαγωγών σε σχέση με το 2000 (Εκθεση του Διοικητή 2001)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το 2001 το ισοζύγιο υπηρεσιών εμφάνισε πλεόνασμα 8.804 εκατομμύρια ευρώ αυξημένο κατά 93 εκατομμύρια ευρώ σε σχέση με το 2000. Η αύξηση του πλεονάσματος αυτού οφείλεται κυρίως στην άνοδο των καθαρών εισπράξεων από τουριστικές περιοχές και στην μείωση των καθαρών πληρωμών για υπόλοιπες υπηρεσίες. Αντίθετα οι καθαρές εισπράξεις από μεταφορικές υπηρεσίες μειώθηκαν σημαντικά.

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου μεταβιβάσεων το 2001 ήταν υψηλότερο κατά 608 εκατομμύρια ευρώ από ό π το 2000 κυρίως λόγω της αύξησης των εισπράξεων και κατά δεύτερο λόγο εξαιτίας της μείωσης των πληρωμών (Εκθεση του Διοικητή 2001)

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων υπερδιπλασιάστηκε το 2001. Η αύξηση του κατά 1.026 εκατομμύρια ευρώ οφείλεται κυρίως στην μεγάλη μείωση των ακαθάριστων εισπράξεων από τόκους, μερίσματα και κέρδη, η οποία συνδέεται κυρίως με τις διεθνείς εξελίξεις στα επιτόκια.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός το 2001 αυξήθηκε στο 3,7%. Το 2001 η διατήρηση του πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα οφείλεται στις έμμεσες επιπτώσεις που είχαν στις τιμές των αγαθών (χωρίς καύσιμα) και των υπηρεσιών η άνοδος των διεθνών τιμών των καυσίμων και η ταυτόχρονη υποχώρηση της ισοτιμίας του ευρώ και της δραχμής στην διάρκεια του 2000. Σε μικρότερο βαθμό το σχετικά υψηλό επίπεδο του πληθωρισμού συνδέεται με την επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στον επιχειρηματικό τομέα η οποία ήταν περιορισμένη. Επιπροσθέτως ενώ η μείωση των επιτοκίων λόγω της μετάβασης στην ενιαία νομισματική πολιτική είχε ευδιάκριτη επεκτατική επίδραση στην ζήτηση δεν φαίνεται τελικά να συνέβαλε στην αύξηση πληθωριστικών πιέσεων είναι όμως δυνατόν να απέτρεψε την άμβλυνση τους.

(Εκθεση του Διοικητή 2001)

Ανεργία

Η ανεργία μειώθηκε σε 10,7% το 2001 από 11,2% το 2000. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μείωση των μακροχρόνια ανέργων από 56,5% το 2000 σε 52,8% το 2001. Ο αριθμός των απασχολούμενων μισθωτών αυξήθηκε κατά 2,2%.

Έλλειμμα

Το 2001 υπήρξε αύξηση του ελλείμματος στο 4,9% του ΑΕΠ. Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν. Τα έσοδα από τους άμεσους φόρους και από την έμμεση φορολογία αυξήθηκαν. Ο ρυθμός αύξησης των δαπανών συγκρατήθηκε στο 5,7% το 2001 έναντι αύξησης 7,7% το 2000.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος αυξήθηκε κατά 3,1 εκατοστιαίες μονάδες και έφτασε στο 107% του ΑΕΠ έναντι 103,9% το 2000. Η αύξηση αυτή οφείλεται τόσο στην συνεχή βελτίωση των βασικών προσδιοριστικών παραγόντων του λόγου αυτού όπως επιτόκια, πρωτογενή πλεονάσματα, ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ όσο και στον περιορισμό της σημασίας άλλων παραγόντων που προκαλούν άμεση αύξηση όπως καταπτώσεις εγγυήσεων και αναλήψεις χρέους φορέων εκτός γενικής κυβέρνησης.

(Εκθεση του Διοικητή 2001.)

3.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002

Εμπορικό Ισοζύγιο

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αυξήθηκε κατά 1.098 εκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με το 2001. Η διεύρυνση αυτή οφείλεται τόσο στην αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου των εκτός καυσίμων αγαθών όσο και στην άνοδο των καθαρών πληρωμών για εισαγωγές καυσίμων. Το έλλειμμα του ισοζυγίου των καυσίμων αποτελούσε το 15% του εμπορικού ελλείμματος. Η διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος εκτός καυσίμων οφείλεται στην σημαντική μείωση των εισπράξεων από εξαγωγές αφού οι πληρωμές για εισαγωγές παρέμειναν στάσιμες.

(Εκθεση του Διοικητή 2002.)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 1.605 εκατομμύρια ευρώ και διαμορφώθηκε σε 10.755 εκατομμύρια ευρώ το 2002 καλύπτοντας το 47,4% του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου έναντι 42,3% το 2001. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην αύξηση των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες η οποία αντιστάθμισε με το παραπάνω την μείωση των καθαρών εισπράξεων από μεταφορικές υπηρεσίες. Οι καθαρές πληρωμές για υπόλοιπες υπηρεσίες παρουσίασαν μικρή μείωση.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων διευρύνθηκε κατά 92 εκατομμύρια ευρώ το 2002. Συγκεκριμένα, μειώθηκαν οι καθαρές εισπράξεις από αμοιβές και μισθούς και αυξήθηκαν ελαφρά οι καθαρές πληρωμές για τόκους μερίσματα και κέρδη. Η εξέλιξη αυτή αντανάκλα την μείωση των επιτοκίων και των μερισματικών αποδόσεων το 2002 αποτέλεσμα της οποίας ήταν η υποχώρηση των εισπράξεων και σε μικρότερη έκταση των πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη.

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου μεταβιβάσεων μειώθηκε κατά 882 εκατομμύρια ευρώ το 2002 και διαμορφώθηκε σε 5.391,3 εκατομμύρια ευρώ. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην μείωση τόσο των καθαρών μεταβιβάσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και των καθαρών εισπράξεων των λοιπών-εκτός από την γενική κυβέρνηση-τομέων κυρίως των μεταναστευτικών εμβασμάτων (Εκθεση του Διοικητή 2002)

Πληθωρισμός

Σύμφωνα με τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών καταναλωτή ο μέσος ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού στην Ελλάδα διαμορφώθηκε το 2002 στο 3,9% απέναντι σε 3,7 το 2001 και σε 2,9% το 2000.

Οι παράγοντες που συντέλεσαν να διατηρείται σε υψηλά επίπεδα ο πληθωρισμός ήταν: Οι τιμές των καυσίμων στην παγκόσμια αγορά αυξήθηκαν στην διάρκεια του 2002, οι τιμές των νωπών οπωροκηπευτικών ήταν λόγω της κακοκαιρίας πολύ υψηλές τον Δεκέμβριο του 2001 και τον Ιανουάριο του 2002, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου τους έφτασε στο 13,8% το 2002 έναντι 9,2% το 2001, η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ οδήγησε ιδιαίτερα τους πρώτους μήνες του 2002 σε στρογγυλοποιήσεις προς τα άνω κατά την τιμολόγηση ορισμένων καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών σε ευρώ, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις αποτέλεσε πρόσχημα για αυξήσεις που δεν ήταν δικαιολογημένες με βάση την άνοδο του κόστους. Ακόμη διευρύνθηκαν τα περιθώρια κέρδους σε ορισμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας όπως οι κλάδοι τροφίμων-ποτών-καπνού, διυλιστηρίων-χημικών-πλαστικών, χονδρικού εμπορίου καταναλωτικών αγαθών, καθώς και λιανικού εμπορίου που επηρεάζουν ιδιαίτερα την διαμόρφωση των τιμών καταναλωτή. Επιπλέον παρατηρήθηκε θετική διαφορά μεταξύ του ρυθμού ανόδου των τιμών καταναλωτή και του ρυθμού ανόδου των τιμών χονδρικής πώλησης για την ίδια κατηγορία των αγαθών. Επιπροσθέτως υπήρξε μη αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς στον τομέα του λιανικού εμπορίου. Η καθυστέρηση της απελευθέρωσης ορισμένων αγορών όπως είναι του ηλεκτρισμού ή των θαλάσσιων ενδομεταφορών που ακόμη θεωρούνταν oligοπωλιακές και δημιούργησαν υψηλό πληθωρισμό. Η επικράτηση κατά πάσα πιθανότητα μη ανταγωνιστικών συνθηκών που εκφράζεται και με κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης ή με συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των πωλητών σε oligοπωλιακές αγορές δηλαδή με πρακτικές που εμπίπτουν σύμφωνα με τον Ν.703/1977 στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού που όμως δεν έχουν τεκμηριωθεί νομικά. Τέλος η μη αποτελεσματική λειτουργία του ανταγωνισμού σε κλάδους όπου υπάρχει μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων όπως είναι τα ξενοδοχεία-καφέ-εστιατόρια, που δεν αποκλείεται να οφείλεται σε ελλιπή πληροφόρηση των καταναλωτών (Εκθεση του Διοικητή 2002.)

Δημόσιο Χρέος

Μετά την αναθεώρηση των στοιχείων του χρέους της γενικής κυβέρνησης το καλοκαίρι του 2002 ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ στο τέλος του έτους ήταν 104,9% έναντι 107,0% στο τέλος του 2001. Το δημόσιο χρέος συνέχισε την πτωτική του πορεία και μειώθηκε κατά 2,1 εκατοστιαίες μονάδες που οφείλεται στην μείωση επιτοκίων, στην επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και αυξανόμενα πρωτογενή πλεονάσματα αλλά και στην εξασφάλιση σημαντικών εσόδων από αποκρατικοποιήσεις τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την μείωση του δημόσιου χρέους. Στο τέλος του 2002 το 0,7% του χρέους αντιπροσώπευε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις διάρκειας όχι μεγαλύτερης του έτους, το 78,4% μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ομόλογα και το υπόλοιπο 20,9% μακροπρόθεσμα δάνεια και λοιπές υποχρεώσεις.

Έλλειμμα

Έλλειμμα δημιουργείται σε οποιαδήποτε οικονομία χώρας όταν τα έξοδα της χώρας υπερβαίνουν τα έσοδα της. Το Δημόσιο έλλειμμα έφτασε το 5.2% του ΑΕΠ.

Το 2002 τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 6,8% σε σχέση με το 2001 και έφτασαν τα 39.065 εκατομμύρια ευρώ έναντι 36.573 του 2001. Υπήρξε υστέρηση εσόδων που οφείλεται στην φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων, στα μη φορολογικά έσοδα, στην φορολογία επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών, στην φορολογία μεταβίβασης ακινήτων και στον ΦΠΑ εισαγομένων από τρίτες χώρες. Αντίθετα στο πλαίσιο του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, τα έσοδα από την παρακράτηση του φόρου, κυρίως από μισθωτούς και συνταξιούχους εμφάνισαν και πάλι σημαντική υπέρβαση παρά τις σχετικές φορολογικές ελαφρύνσεις που ίσχυσαν από 1 Ιανουαρίου 2002. Υπέρβαση σημειώθηκε στα έσοδα από τον ΦΠΑ εγχώριων, τα τέλη κυκλοφορίας και την φορολογία καπνού.

Οι δαπάνες-έξοδα του κράτους αυξήθηκαν από 44.578 το 2001 σε 46.519 το 2002 μια αύξηση της τάξεως του 4,4%. Ο βασικότερος λόγος που αυξήθηκαν τα έξοδα είναι οι δαπάνες προσωπικού που αποτελούν την σημαντικότερη σε μέγεθος κατηγορία δαπανών που αυξήθηκαν το 2002 με ρυθμό 10,7% έναντι 5,7% το προηγούμενο έτος(Εκθεση του Διοικητή 2002)

Η σημαντική αυτή αύξηση οφείλεται στις νέες προσλήψεις εκπαιδευτικών, νοσηλευτικού προσωπικού, λιμενικών, αστυνομικών και υπαλλήλων της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, όπως και με την καταβολή πρόσθετου μηνιαίου εισοδήματος σε μεγάλο αριθμό δημοσίων υπαλλήλων καθώς και του επιδόματος σε μεγάλο αριθμό δημοσίων υπαλλήλων καθώς και του επιδόματος εξομάλυνσης σε συνταξιούχους. Πρόσθετες

δαπάνες υπήρξαν από την καταβολή αναδρομικών σε βουλευτές και δικαστικούς καθώς και αποζημιώσεων σε αστυνομικούς, λιμενικούς και άλλους υπάλληλους για την διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών του Οκτωβρίου του 2002. Τέλος υπέρβαση ύψους 148 εκατομμυρίων Ευρώ σημείωσαν οι δαπάνες περίθαλψης των ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε και διαμορφώθηκε στο 10,3% καθώς η απασχόληση αυξήθηκε το 2002 κατά 1% ή 38.000 άτομα ενώ τα τρία προηγούμενα χρόνια παρουσίαζε μείωση η στασιμότητα και μειώθηκε ο αριθμός των ανέργων κατά 21.000 άτομα.

Η αύξηση της απασχόλησης αφορούσε κυρίως την ομάδα ηλικιών 30-64 ετών και ξεπέρασε την σχετικά μικρή μείωση του αριθμού των ανέργων στην ίδια ομάδα.

Η αύξηση της απασχόλησης προήλθε κυρίως από ορισμένους κλάδους του τομέα των υπηρεσιών, από τις κατασκευές και-σε αντίθεση με την μακροχρόνια πτωτική τάση- από την γεωργία.

Η μερική απασχόληση αυξήθηκε στο 4,5% της συνολικής απασχόλησης το 2002 από 4% που ήταν το 2001.

Η μείωση του αριθμού των ανέργων ήταν ιδιαίτερα έντονη στην ομάδα ηλικιών 15-29 ετών στην οποία ταυτόχρονα παρατηρήθηκε και μικρή μείωση του αριθμού των απασχολουμένων-εξελίξεις που συνδέονται κυρίως με την αυξανόμενη συμμετοχή των νέων στην εκπαίδευση και σε προγράμματα κατάρτισης.

Το ποσοστό της ανεργίας παραμένει υψηλό εξαιτίας του υψηλού ποσοστού ανεργίας στις γυναίκες 15-24 ετών που είναι 34,4% και του υψηλού ποσοστού ανεργίας στους άνδρες 15-24 ετών που είναι 19,6%.(Εκθεση του Διοικητή 2002)

3.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003

Εμπορικό Έλλειμμα

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου περιορίστηκε κατά 65 εκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με το 2002. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην σημαντική βελτίωση του ελλείματος του ισοζυγίου των εκτός καυσίμων αγαθών η οποία όμως αντισταθμίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση της δαπάνης για καθαρές εισαγωγές καυσίμων.

Η βελτίωση του εμπορικού ελλείμματος εκτός καυσίμων οφείλεται στην σημαντική άνοδο των εισπράξεων από εξαγωγές-κατά 521 εκατομμύρια ευρώ η 5,6% σε συνδυασμό με την σχετική στασιμότητα των αντίστοιχων πληρωμών για εισαγωγές(μείωση κατά 76 εκατομμύρια ευρώ η 0,3%.)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 743 εκατομμύρια ευρώ το 2003 και διαμορφώθηκε σε 11.498 εκατομμύρια ευρώ σημειώνοντας αύξηση κατά 6,9% σε σχέση με το 2002 και χρηματοδοτώντας το 50,8% του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου έναντι του 47,4% το 2002. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην σημαντική άνοδο των καθαρών εισπράξεων από μεταφορικές υπηρεσίες η οποία αντιστάθμισε κατά πολύ την μείωση των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων διευρύνθηκε σε 2.597 εκατομμύρια ευρώ το 2003 εξαιτίας της μεγάλης αύξησης των καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη.

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου μεταβιβάσεων μειώθηκε κατά 360 εκατομμύρια Ευρώ το 2003 σε σχέση με το 2002. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται αποκλειστικά στην μείωση των καθαρών μεταβιβάσεων προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης ενώ αντίθετα οι καθαρές μεταβιβάσεις προς τους λοιπούς τομείς-κυρίως μεταναστευτικά εμβάσματα αυξήθηκαν κατά 196 εκατομμύρια ευρώ (Εκθεση του Διοικητή 2003)

Πληθωρισμός

Σύμφωνα με τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών καταναλωτή ο μέσος ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού στην Ελλάδα διαμορφώθηκε το 2003 σε 3,4% απέναντι σε 3,9% το 2002, σε 3,7% το 2001 και σε 2,9% το 2000.

Ο υψηλός πληθωρισμός οφείλεται στην μέση τιμή αργού πετρελαίου τύπου Brent στην παγκόσμια αγορά που αυξήθηκε από 25 δολάρια το βαρέλι το 2002 σε 28,5 το 2003 που όμως λόγω της ανατίμησης του ευρώ έναντι του δολαρίου ΗΠΑ με μέσο ετήσιο ρυθμό 19,6% το 2003 η τιμή του αργού πετρελαίου σε ευρώ τελικά μειώθηκε κατά 4,9% περίπου όσο και το 2002. Όμως παρά όλα αυτά στην εγχώρια αγορά οι τιμές λιανικής πώλησης των καυσίμων αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 3,9% το 2003 έναντι μείωσης κατά 1,7% το 2002.

Επίσης ο υψηλός πληθωρισμός οφείλεται ότι ανάλογα με την περίπτωση, η υπερβάλλουσα ζήτηση, η ανελαστικότητα της ζήτησης για ορισμένα είδη ως προς τις τιμές αλλά και η εκμετάλλευση από ορισμένες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους στην αγορά οδήγησαν σε αυξήσεις τιμών μεγαλύτερες από ότι θα δικαιολογούσε η εξέλιξη των παραγόντων κόστους με αποτέλεσμα να διευρυνθούν τα περιθώρια κέρδους σε σημαντικούς κλάδους που επηρεάζουν ιδιαίτερα την διαμόρφωση των τιμών καταναλωτή.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος της χώρας αυξήθηκε από 104,9% του ΑΕΠ το 2002 σε 109,3% το 2003 του ΑΕΠ. Το γεγονός ότι αυξήθηκε το δημόσιο χρέος οφείλεται στην αυξητική επίδραση που ασκούν στο χρέος παράγοντες όπως η ανάληψη εκ μέρους του Δημοσίου υποχρεώσεων των Δημόσιων επιχειρήσεων η άλλων φορέων του δημόσιου τομέα, η διενέργεια δαπανών εκτός προϋπολογισμού, η κεφαλαιακή ενίσχυση δημόσιων επιχειρήσεων(Εκθεση του Διοικητή 2003)

Έλλειμμα

Το Δημόσιο Έλλειμμα έφτασε το 6,2% του ΑΕΠ.

Σε σχέση με τις προβλέψεις τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού το 2003 παρουσίασαν σημαντική υστέρηση κατά 1.170 εκατομμύρια ευρώ η οποία οφείλεται στα περίπου 564 εκατομμύρια ευρώ από υστέρηση εσόδων από έμμεσους φόρους αλλά και στην υστέρηση των μη φορολογικών εσόδων(390 εκατομμύρια ευρώ) και των άμεσων φόρων(216 εκατομμύρια ευρώ). Συγκεκριμένα τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 2,1% το 2003 και διαμορφώθηκαν σε 39.880 εκατομμύρια ευρώ. Η υστέρηση των εσόδων οφείλεται στα μη φορολογικά έσοδα και στην φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων. Επιπλέον το 2003 εμφάνισαν υστέρηση και οι εισπράξεις από τον ΦΠΑ εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών, από την φορολογία καπνού, από την φορολογία των τόκων των ομολόγων και των καταθέσεων καθώς και από την φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, εκτός από την επιμέρους κατηγορία της παρακράτησης που αφορά πρωτίστως μισθωτούς και συνταξιούχους όπου τα έσοδα υπερέβησαν λίγο την σχετική πρόβλεψη του προϋπολογισμού. Αντίθετα, υπέρβαση σημειώθηκε στις εισπράξεις από τις δυο φορολογικές ρυθμίσεις που προαναφέρθηκαν καθώς και σε μικρό βαθμό στα έσοδα από το τέλος ταξινόμησης αυτοκινήτων.

Οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 9,3% έναντι αύξησης 7,2% και 4% το 2002 και το 2001 αντίστοιχα και έφθασαν τα 43.067 εκατομμύρια

ευρώ έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού για δαπάνες ύψους 41.535 εκατομμύρια ευρώ. Οι δαπάνες προσωπικού παρουσιάζουν συνεχή διεύρυνση και αποτελούν την μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών αυξήθηκαν το 2003 με ρυθμό 7,6% έναντι 10,7% το 2002. Επιπλέον αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των συνταξιούχων χωρίς αντίστοιχη μείωση του αριθμού των εν ενεργεία υπαλλήλων. Επίσης οι δαπάνες για τόκους, για επιχορηγήσεις αυξήθηκαν αλλά και οι πληρωμές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

(Εκθεση του Διοικητή 2003)

Ανεργία

Το 2003 το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 9,7%. Παραμένει αρκετά υψηλό επειδή το ποσοστό ατόμων που αναζητούν εργασία για πρώτη φορά αυξήθηκε ελαφρά στο 40,6% του συνόλου των ανέργων το 2003 από 39,9% το 2002 αλλά παρέμεινε αισθητά χαμηλότερο από το επίπεδο του 2001 (46,1%.) Παρέμεινε υψηλά το ποσοστό ανεργίας των γυναικών ηλικίας 15 ετών και άνω και ειδικότερα των νέων γυναικών ηλικίας 15-24 ετών. Επίσης το ποσοστό ανεργίας των ανδρών ηλικίας 15-24 είναι υψηλό 18,8% το 2003 . Οι μακροχρόνια άνεργοι αυξήθηκαν ως ποσοστό του συνόλου των ανέργων 56,6% το 2003 έναντι 52,8% το 2002 και 52,6% το 2001. Η μερική απασχόληση μειώθηκε ελαφρά στο 4,4% της συνολικής απασχόλησης το 2003 από 4,5% το 2002(Εκθεση του Διοικητή 2003)

3.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004

Εμπορικό Ισοζύγιο

Το συνολικό έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αυξήθηκε κατά 2.792 εκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με το 2003. Συγκεκριμένα η μεγάλη άνοδος των πληρωμών για εισαγωγές εκτός καύσιμων υπερκάλυψε την αύξηση των αντίστοιχων εισπράξεων από εξαγωγές Παράλληλα, η αυξητική τάση της δαπάνης για καθαρές εισαγωγές καυσίμων η οποία παρατηρείται από το 2000 συνεχίστηκε και το 2004. Ειδικότερα το 2004 η αύξηση αυτή συνδέεται με την μεγάλη άνοδο της τιμής του αργού πετρελαίου στην διεθνή αγορά. Η σημαντική αύξηση των πληρωμών για εισαγωγές αγαθών εκτός καυσίμων στην οποία οφείλεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της η επιδείνωση του εμπορικού ελλείμματος διαδέχθηκε την σχετική στασιμότητα των εισαγωγών την τριετία 2001-2003.

Η κατηγορία των μεταφορικών μέσων είχε την μεγαλύτερη συμβολή στην συνολική άνοδο των πληρωμών για εισαγωγές.

Η εξέλιξη αυτή συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τις αυξημένες ανάγκες για μεταφορικά μέσα στην διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων(Εκθεση του Διοικητή 2004)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου των υπηρεσιών διευρύνθηκε κατά 3.961 εκατομμύρια ευρώ το 2004 και διαμορφώθηκε στα 15.467 εκατομμύρια ευρώ σημειώνοντας αύξηση κατά 34,4% σε σχέση με το 2003 και χρηματοδοτώντας το 61% του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου έναντι 50,8% το 2003. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην σημαντική άνοδο των καθαρών εισροών κυρίως από μεταφορικές υπηρεσίες αλλά και από ταξιδιωτικές υπηρεσίες.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το 2004 το έλλειμμα διαμορφώθηκε σε 2.457 εκατομμύρια ευρώ παρουσίασε μια μικρή μείωση κατά 5,4% σε σύγκριση με το 2003. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην αύξηση των εισπράξεων από τόκους, μερίσματα και κέρδη, κυρίως λόγω των αυξανόμενων επενδύσεων χαρτοφυλακίου κατοίκων στο εξωτερικό ενώ οι αντίστοιχες πληρωμές παρέμειναν στα ίδια επίπεδα.

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου μεταβιβάσεων διαμορφώθηκε σε 6.015 εκατομμύρια ευρώ έναντι 5.088 εκατομμύρια ευρώ το 2003. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται αποκλειστικά στην σημαντική αύξηση των καθαρών μεταβιβάσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πληθωρισμός

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου του εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή υποχώρησε στο 3% το 2004 από 3,4% το 2003 κυρίως λόγω της μείωσης των τιμών των νωπών οπωροκηπευτικών. Ο πληθωρισμός συνεχίζει να είναι υψηλός λόγω της υπερβάλλουσας ζήτησης. Ακόμη δεν υπήρξε ένταση των πληθωριστικών πιέσεων κυρίως στους τομείς των υπηρεσιών λόγω της υπερβάλλουσας ζήτησης κατά την περίοδο της διεξαγωγής των Ολυμπιακών αγώνων όπως αναμενόταν γεγονός που αποδίδεται στην επιτυχία των πρωτοβουλιών του Υπουργείου Ανάπτυξης για συγκράτηση των τιμών, στην συμβολή των κοινωνικών εταίρων, αλλά και στην περιορισμένη προσέλευση επισκεπτών, η οποία συνέβαλε στην άμβλυνση των συνεπειών της υπερβάλλουσας ζήτησης(Εκθεση του Διοικητή 2004)

Δημόσιο Χρέος

Το 2004 ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,2 εκατοστιαία μονάδα και διαμορφώθηκε σε 110,5% του ΑΕΠ έναντι 109,3% στο τέλος του 2003.

Η αύξηση αυτή συντελέστηκε παρά την είσπραξη εσόδων από αποκρατικοποιήσεις ύψους 754 εκατομμύρια ευρώ και συνδέεται τόσο με την αναθεώρηση στοιχείων όσο και με τον σημαντικό δανεισμό που πραγματοποιήθηκε κατά την διάρκεια του 2004.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα έφτασε να είναι στο 7.9% του ΑΕΠ το 2004. Το γεγονός αυτό οφείλεται στις δαπάνες που αυξήθηκαν παρά πολύ σχετικά με την προετοιμασία και την πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ανεργία

Η ανεργία έφτασε σε υψηλά επίπεδα το 2004 στο 10,5%. Αυτό οφείλεται σε ένα μεγάλο ποσοστό 55% που είναι μακροχρόνια άνεργοι. Μεγάλο είναι το ποσοστό ανεργίας στους νέους 15-24 ετών που είναι αρκετά υψηλό 26.9% (Εκθεση του Διοικητή 2004)

3.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005

Εμπορικό Ισοζύγιο

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αυξήθηκε το 2005 κατά 2.111 εκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με το 2004. Η αύξηση αυτή ουσιαστικά αντανάκλα την άνοδο κατά 2.118 εκατομμύρια ευρώ των καθαρών πληρωμών για εισαγωγές καυσίμων οι οποίες έτσι έφθασαν να αποτελούν το 24% του συνολικού εμπορικού ελλείμματος (έναντι περίπου 18% το 2004 και το 2003). Το έλλειμμα αυτό οφείλεται στην μεγάλη άνοδο της τιμής του αργού πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά. Συγκεκριμένα η δαπάνη για εισαγωγές καυσίμων αυξήθηκε κατά 46,8% το 2005, ενώ η μέση τιμή του αργού πετρελαίου σε ευρώ ήταν αυξημένη κατά 46,2% σε σύγκριση με το 2004 (Εκθεση του Διοικητή 2005)

Το εμπορικό ισοζύγιο επιβαρύνθηκε σημαντικά (κατά 858 εκατομμύρια ευρώ) το 2005 και από την εξέλιξη των αγοραπωλησιών πλοίων ως αποτέλεσμα της οποίας το ισοζύγιο των πλοίων εμφάνισε έλλειμμα 722 εκατομμύρια ευρώ το 2005 έναντι πλεονάσματος 136 εκατομμύρια ευρώ. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου των λοιπών αγαθών (εκτός καυσίμων και πλοίων) μειώθηκε κατά 865 εκατομμύρια ευρώ επειδή οι εισπράξεις από εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 525 εκατομμύρια ευρώ και οι πληρωμές για τις αντίστοιχες εισαγωγές μειώθηκαν κατά 341 εκατομμύρια ευρώ.

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε κατά μόλις 231 εκατομμύρια ευρώ το 2005 και διαμορφώθηκε σε 15.698 εκατομμύρια ευρώ καλύπτοντας έτσι το 57% του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στον σημαντικό περιορισμό των καθαρών εισπράξεων από μεταφορικές υπηρεσίες σε σχέση με το 2004 και σε μικρότερο βαθμό στην σχετικά μικρή άνοδο των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα οι καθαρές εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες αυξήθηκαν το 2005 κατά 553 εκατομμύρια ευρώ δηλαδή ελαφρά λιγότερα από ότι το 2004 (678 εκατομμύρια ευρώ.) Όμως η αύξηση των καθαρών εισροών από μεταφορικές υπηρεσίες το 2005 ήταν μόλις 55 εκατομμύρια ευρώ έναντι αύξησης κατά 2.933 ευρώ το 2004. Οι εξελίξεις αυτές συνοδεύτηκαν από άνοδο καθαρών πληρωμών για λοιπές υπηρεσίες κατά 377 εκατομμύρια ευρώ.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων διευρύνθηκε κατά 1.299 εκατομμύρια ευρώ σε 5.676 εκατομμύρια ευρώ το 2005 λόγω της μεγάλης αύξησης των καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη. Η αύξηση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στην συνεχιζόμενη αύξηση του ποσού παλιών και νέων ομολογιακών εκδόσεων του Δημοσίου το οποίο διακρατείται από μη κατοίκους και σε μικρότερο βαθμό στην αύξηση των τοποθετήσεων κεφαλαίων ξένων θεσμικών επενδυτών σε μετοχές εταιριών που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και την επακόλουθη αύξηση των μερισμάτων που καταβάλλονται σε μη κατοίκους. Στην αύξηση των καθαρών πληρωμών για τόκους-μερίσματα-κέρδη συνέβαλε επίσης και το γεγονός ότι τα κέρδη που ξανά-επενδύονται μη κατοίκων υπερέβησαν τα αντίστοιχα των κατοίκων Ελλάδας(Εκθεση του Διοικητή 2005)

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών μεταβιβάσεων το 2005 μειώθηκε κατά 452 εκατομμύρια ευρώ σε σχέση με το 2004 και διαμορφώθηκε σε 3.177 εκατομμύρια ευρώ εξαιτίας των ακαθάριστων πληρωμών της γενικής κυβέρνησης προς την ΕΕ όσο και εξαιτίας της κάμψης των καθαρών εισπράξεων των λοιπών τομέων. Ειδικότερα η μικρή μείωση των καθαρών τρεχουσών μεταβιβάσεων από την ΕΕ προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης παρά την αύξηση των αναλήψεων κατά 13% είναι αποτέλεσμα της σημαντικής αύξησης των πληρωμών

Πληθωρισμός

Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή αυξήθηκε στο 3,5% το 2005 από 3% το 2004. Η άνοδος του πληθωρισμού οφείλεται στην άνοδο του αργού πετρελαίου που ήταν μεγαλύτερη από ότι το 2004. Επίσης οφείλεται στην άνοδο των τιμών των άλλων εισαγόμενων προϊόντων η οποία αντανακλούσε και την μικρή ετήσια υποτίμηση του ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων ενώ το 2004 είχε σημειωθεί ανατίμηση. Επίσης από τον Απρίλιο του 2005 αυξήθηκε η έμμεση φορολογία σύμφωνα με τα μέτρα που πάρθηκαν την 29 Μαρτίου 2005

Ανεργία

Η ανεργία το 2005 μειώθηκε στο 9.9% καθώς σημειώθηκε αύξηση της απασχόλησης κατά 1,3% και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο πληθυσμός ηλικίας 15-64 ετών έμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης από 59,4% κατά μέσο όρο το 2004 σε 60,1% κατά μέσο όρο το 2005.

Η άνοδος της απασχόλησης προήλθε από την ενίσχυση της μισθωτής απασχόλησης και από κλάδους του τομέα των υπηρεσιών.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος διαμορφώθηκε στο 107,5% από 110,5% του 2004. Στην μείωση αυτή συντέλεσαν η περιοριστική δημοσιονομική πολιτική που είχε ως αποτέλεσμα την επανεμφάνιση μικρού πρωτογενούς πλεονάσματος της τάξεως του 0,5% του ΑΕΠ μετά από δυο έτη πρωτογενών ελλειμμάτων καθώς και η συνδυασμένη επίδραση του υψηλού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και των χαμηλών επιτοκίων. (Εκθεση του Διοικητή 2005).

Έλλειμμα

Το δημόσιο έλλειμμα ήταν το 2005 στο 5.5% του ΑΕΠ. Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 6.4% το 2005. Αυξήθηκαν οι εισπράξεις από τους άμεσους φόρους κατά 10,3% έναντι 7,1% το 2004. Επίσης οι εισπράξεις από την φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων παρουσίασαν άνοδο κατά 6,5%. Τα έσοδα από την φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων παρέμειναν σε σταθερά επίπεδα (Εκθεση του Διοικητή 2005).

3.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006

Εμπορικό Ισοζύγιο

Η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αντανακλά κατά το μεγαλύτερο μέρος της περίπου το 85% τη διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος το οποίο αυξήθηκε το 2006 κατά 7.727 εκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με το 2005. Η ιδιαίτερη διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας που αναγκάζει την Ελλάδα να καταφεύγει στον εξωτερικό δανεισμό. Συγκεκριμένα το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου εκτός καυσίμων και πλοίων αυξήθηκε κατά 2.928 εκατομμύρια ευρώ και έφθασε τα 23,1 δισεκατομμύρια ευρώ συμβάλλοντας κατά 38% στην συνολική αύξηση του εμπορικού ελλείμματος. Η σημαντική άνοδος των εισπράξεων από εξαγωγές το 2006 (κατά 1.242 εκατομμύρια ευρώ η 12%) η οποία σε μεγάλο βαθμό αντανακλά την επιτάχυνση της αύξησης της συνολικής εξωτερικής ζήτησης παρά την υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας δεν ήταν αρκετή για να χρηματοδοτήσει την άνοδο κατά 4.170 εκατομμύρια ευρώ η 13,6% της αντίστοιχης δαπάνης για εισαγωγές η οποία σε απόλυτο μέγεθος παραμένει σχεδόν τριπλάσια των εισπράξεων από τις εξαγωγές.

Στην διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου το 2006 συνέβαλε σημαντικά κατά 2.668 εκατομμύρια ευρώ η αύξηση των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων. Επίσης υπήρξε επιβάρυνση του εμπορικού ισοζυγίου από την αύξηση της δαπάνης για εισαγωγές καυσίμων κατά 2.132 εκατομμύρια ευρώ το 2006 που ήταν εξαιτίας της ανόδου των διεθνών τιμών του πετρελαίου κατά τους πρώτους μήνες του έτους αλλά και στην αύξηση του όγκου των εισαγωγών. Εκτός από την αύξηση των πληρωμών για πλοία και καύσιμα το εμπορικό έλλειμμα διευρύνθηκε εξαιτίας της υποχώρησης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας ως προς τις τιμές δεδομένου ότι το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και οι τιμές καταναλωτή αυξάνονται πιο γρήγορα από τις ανταγωνίστριες χώρες

(Εκθεση του Διοικητή 2006)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών διαμορφώθηκε στα 15.337 εκατομμύρια ευρώ το 2006 δηλαδή μειώθηκε κατά 1% σε σχέση με το 2005. Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι η αύξηση των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες αντισταθμίστηκε από την μείωση των καθαρών εισπράξεων από μεταφορικές υπηρεσίες ενώ αυξήθηκαν οι καθαρές πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες. Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών

κάλυψε το 43,5% του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου το 2006. Αυτό σημαίνει ότι η χρηματοδότηση του εμπορικού ελλείμματος εξακολουθεί σε σημαντικό βαθμό να εξαρτάται από τον εξωτερικό δανεισμό

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Σημαντικά διευρύνθηκε το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων καθώς αυξήθηκε κατά 1.443 εκατομμύρια ευρώ και ανήλθε σε 7.119 εκατομμύρια ευρώ το 2006. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην άνοδο των δαπανών για τόκους λόγω του συνεχιζόμενου εξωτερικού δανεισμού της χώρας αλλά και στην αύξηση των επιτοκίων στις διεθνείς χρηματαγορές και κατά δευτερεύουσα σημασία στην αύξηση των μερισμάτων που καταβάλλονται σε μη κατοίκους.

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών μεταβιβάσεων αυξήθηκε το 2006 αποκλειστικά λόγω της ανόδου των καθαρών τρεχουσών μεταβιβάσεων προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης δεδομένου ότι οι καθαρές εισπράξεις των λοιπών τομέων παρέμειναν στα ίδια επίπεδα. Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις αναλήψεις από το Τμήμα Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων στο πλαίσιο λειτουργίας της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και τις αναλήψεις από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ενώ οι αντίστοιχες μεταβιβάσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνουν κυρίως τις αποδόσεις προς τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό. (Έκθεση του Διοικητή 2006)

Ανεργία

Η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας το 2006 συνοδεύθηκε από αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων και μείωση του αριθμού των ανέργων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού ο αριθμός των απασχολουμένων αυξήθηκε κατά 1,9% και το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε κατά μία εκατοστιαία μονάδα από 9,9% το 2005 σε 8,9% το 2006.

Στην αύξηση της απασχόλησης το 2006 συνέβαλαν κατά 1,2 εκατοστιαία μονάδα η αύξηση του αριθμού των μισθωτών, κατά 0,4 της εκατοστιαίας μονάδας η άνοδος του αριθμού των αυτοαπασχολουμένων και κατά 0,3 της εκατοστιαίας μονάδας η άνοδος του αριθμού των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση. Η αύξηση του αριθμού των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση είναι αντίθετη με την γενικά πτωτική τάση που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια.

Η αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων οδήγησε σε άνοδο του ποσοστού απασχόλησης για τις ηλικίες 15-64 ετών από 58,1% κατά μέσον όρο την περίοδο 2000-

2005 σε 61% το 2006. Η μεταβολή αυτή είναι αποτέλεσμα της απασχόλησης ατόμων πάνω από 25 ετών η οποία ήταν ταχύτερη από την αύξηση του πληθυσμού της ίδιας ηλικίας και υψηλότερη για τις γυναίκες από ότι για τους άνδρες.

Η αύξηση της απασχόλησης προήλθε από τις υπηρεσίες. Μείωση του αριθμού των ανέργων παρατηρήθηκε σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και για τα δυο φύλα με μόνη εξαίρεση τους άνδρες ηλικίας 15-19 ετών όπου υπήρξε μικρή αύξηση του αριθμού των ανέργων. Παρόλα αυτά η μείωση του αριθμού των ανέργων αντανακλά κυρίως την μείωση του αριθμού των ανέργων γυναικών κυρίως εκείνων μεταξύ 30 και 44 ετών.

Η υποχώρηση του μέσου αριθμού των ανέργων το 2006 μπορεί να οφείλεται για τους άνδρες στο γεγονός ότι λιγότεροι έχασαν την δουλειά τους μέσα στο έτος και για τις γυναίκες οφείλεται κυρίως στην αύξηση των δυνατοτήτων εύρεσης εργασίας.

(Εκθεση του Διοικητή 2006)

Έλλειμμα

Το δημόσιο χρέος ήταν στο 5.7% του ΑΕΠ. Η σταθεροποίηση του ελλείμματος έναντι του 2005 οφείλεται τόσο στην καλή πορεία των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού, τα οποία ενισχύθηκαν και από σημαντικά έκτακτα έσοδα όσο και στην συγκράτηση των δαπανών στα όρια του προϋπολογισμού.

Η βελτίωση εντοπίζεται κυρίως στον τακτικό προϋπολογισμό, το έλλειμμα του οποίου μειώθηκε από 6.479 εκατομμύρια ευρώ η 3,6% του ΑΕΠ το 2005 σε 3.901 εκατομμύρια ευρώ η 2% του ΑΕΠ το 2006. Μικρότερη προσαρμογή σημειώθηκε και στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων το έλλειμμα του οποίου περιορίστηκε από 2,7% του ΑΕΠ το 2005 σε 2,3% το 2006. Η αύξηση των εσόδων οφείλεται σε τρεις δέσμες μέτρων που λήφθηκαν τον Ιανουάριο, τον Ιούλιο και η τρίτη τον Νοέμβριο του 2006. Λόγω κυρίως των μέτρων αυτών τα έσοδα του 2006 περιλαμβάνονται και έκτακτες εισπράξεις ύψους 1.539 εκατομμύρια ευρώ χωρίς τις οποίες η αύξηση των εσόδων θα περιοριζόταν στο 5,3%. Επίσης, στην τελική διαμόρφωση των εσόδων είχε και η εντατικοποίηση των φορολογικών ελέγχων σε όλη την διάρκεια του έτους γεγονός που αντανακλάται κυρίως στην καλή πορεία των εσόδων από την έμμεση φορολογία(Εκθεση του Διοικητή 2006)

Σε ότι αφορά τις δαπάνες συγκεκριμένα οι δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν από 51.239 εκατομμύρια ευρώ το 2005 σε 52.586 το 2006 και οι δαπάνες προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων αυξήθηκε από 7.524 εκατομμύρια ευρώ το 2005 σε 8.184 το 2006

Πληθωρισμός

Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή μειώθηκε στο 3,3% το 2006 από 3,5% το 2005.

Η μικρή υποχώρηση του πληθωρισμού οφείλεται στην σταδιακή εξάλειψη από τον Απρίλιο του 2006 και μετά της επίδρασης που είχε η αναπροσαρμογή της έμμεσης φορολογίας το 2005 στον ετήσιο ρυθμό ανόδου των τιμών καταναλωτή.

Η αύξηση των έμμεσων φόρων μετά την πλήρη εφαρμογή της συνέβαλε κατά 0,75 της εκατοστιαίας μονάδας στον ετήσιο ρυθμό ανόδου του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή τον Δεκέμβριο του 2005 και κατά 0,6 εκατοστιαίας μονάδας στο μέσο ετήσιο πληθωρισμό του 2005(Εκθεση του Διοικητή 2006)

Ακόμη η διεθνής τιμή του αργού πετρελαίου αυξήθηκε αισθητά ως και τον Ιούλιο του 2006 αλλά άρχισε να υποχωρεί από τον Αύγουστο. Έτσι η τιμή του αργού πετρελαίου τύπου Brent σε ευρώ αυξήθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό 18,6% το 2006 έναντι 46,2% το 2005.

Επιπλέον, η ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου και άλλων νομισμάτων το 2006 συγκράτησε τον εισαγόμενο πληθωρισμό. Ο ρυθμός αύξησης των τιμών των εισαγομένων τελικών προϊόντων παρέμεινε σχετικά χαμηλός. Επιπλέον, ο ανταγωνισμός εξαιτίας της παγκοσμιοποίησης και της αύξησης του μεριδίου των εισαγωγών των τελικών προϊόντων από χώρες με σχετικά χαμηλό κόστος παραγωγής ιδίως από τις αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας συνέβαλε στην συγκράτηση της ανόδου των τιμών των συναφών προϊόντων που εισάγονται από άλλες χώρες η παράγονται εγχωρίως με τελικό αποτέλεσμα την συγκράτηση του πληθωρισμού.

Ο ρυθμός αύξησης των τιμών των εισαγόμενων ενεργειακών πρώτων υλών όπως αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου επιβραδύνθηκε έντονα στο 10,8% από 57,1%, ενώ η άνοδος των τιμών των εισαγόμενων τελικών προϊόντων καυσίμων επίσης επιβραδύνθηκε σημαντικά στο 9,2% από 22,7%.

Επίσης, οι τιμές των νωπών οπωροκηπευτικών, άσκησαν αυξητική επίδραση στον πληθωρισμό το 2006 καθώς εμφάνισαν άνοδο με μέσο ετήσιο ρυθμό 3,3% το 2006 έναντι μείωσης κατά 8,1% το 2005. Οι τιμές των ειδών αυτών επηρεάστηκαν σε σημαντικό βαθμό από τις συνθήκες προσφοράς και ζήτησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο λόγω των καιρικών συνθηκών σε αρκετές χώρες.

Άλλος παράγοντας που συντελεί στον υψηλό πληθωρισμό είναι ο ρυθμός ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος εκτιμάται ότι επιταχύνθηκε σημαντικά το 2006 τόσο στο σύνολο της οικονομίας όσο και στον επιχειρηματικό τομέα.

Ακόμη, η υπερβάλλουσα ζήτηση στην οικονομία εξακολούθησε να ασκεί πληθωριστικές πιέσεις καθώς ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ συνέχισε να υπερβαίνει το δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας αλλά η ένταση των πιέσεων έμεινε ουσιαστικά αμετάβλητη σε σύγκριση με το 2005.

(Εκθεση του Διοικητή 2006)

Ακόμη, ενισχύθηκε ο ανταγωνισμός στον τομέα του λιανικού εμπορίου με την είσοδο νέων αλυσίδων πολυκαταστημάτων και την αυξανόμενη παρουσία των λεγόμενων εκπτώτικων καταστημάτων στο χώρο των σουπερμάρκετ αλλά και των ειδών ένδυσης-υπόδησης και νοικοκυριού, που οδήγησαν τόσο σε μείωση των τιμών ορισμένων ειδών όσο και σε συγκράτηση της ανόδου του γενικού επιπέδου των τιμών καταναλωτή.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι ο πληθωρισμός δεν αυξήθηκε κατά πολύ επειδή για την περίοδο 2001-2005 η μέση ετήσια αύξηση των τιμολογίων σε έξι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας όπως ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ, ΟΣΕ, ΟΑΣΑ, ΕΛΤΑ ήταν χαμηλότερη από την μέση ετήσια άνοδο του κόστους παραγωγής των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν από τις επιχειρήσεις.

Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος περιορίστηκε στο 104,6% έναντι 107,5% το 2005. Στην μείωση αυτή συνέβαλαν από την μια μεριά η περιοριστική δημοσιονομική πολιτική που είχε ως αποτέλεσμα την μεταστροφή του πρωτογενούς ελλείμματος ύψους 0,4% του ΑΕΠ το 2005 σε πρωτογενές πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ το 2006 και αφετέρου η συνδυασμένη επίδραση του υψηλού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και των χαμηλών επιτοκίων (Εκθεση του Διοικητή 2006)

3.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007

Εμπορικό Ισοζύγιο

Η διεύρυνση του συνολικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου κατά 6,2 δισεκατομμύρια ευρώ οφείλεται στην αύξηση κυρίως του εμπορικού ελλείμματος των αγαθών εκτός καυσίμων και πλοίων και δευτερευόντως των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων ενώ οι καθαρές πληρωμές για εισαγωγές καυσίμων αυξήθηκαν ελάχιστα. Σε ότι αφορά το εμπορικό ισοζύγιο εκτός πλοίων και καυσίμων η σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου των εισπράξεων από εξαγωγές εκτός καυσίμων και πλοίων στο 4,7% (από 12% το 2006) οφείλεται στην συνεχή επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων που σημαίνει απώλεια μεριδίων σε

σημαντικές διεθνείς αγορές καθώς τα ελληνικά προϊόντα δεν κατάφεραν να επωφεληθούν από τους υψηλούς ρυθμούς ανόδου της συνολικής εξωτερικής ζήτησης. Καθώς ο ρυθμός ανόδου της αντίστοιχης εισαγωγικής δαπάνης παρέμεινε υψηλός 12% έναντι 13,6% το 2006 και η αξία των εισαγωγών είναι πολλαπλάσια εκείνης των εξαγωγών η διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος συνεχίστηκε με αμείωτο ρυθμό(Εκθεση του Διοικητή 2007)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών διαμορφώθηκε στα 16,7 δισεκατομμύρια ευρώ δηλαδή αυξήθηκε κατά 9% σε σχέση με το 2006. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται αποκλειστικά με την αύξηση των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από την περαιτέρω διεύρυνση του ελλείμματος ισοζυγίου των <<λοιπών>> υπηρεσιών δεδομένου ότι οι καθαρές εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες παρέμειναν περίπου στο ίδιο επίπεδο με το 2006.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα του ισοζυγίου των εισοδημάτων αυξήθηκε κατά 2,0 δισεκατομμύρια ευρώ λόγω των αυξημένων καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται κυρίως με την αύξηση του τμήματος του δημόσιου χρέους που διακρατείται από κατοίκους εξωτερικού

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Η μείωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου των τρεχουσών μεταβιβάσεων κατά 1,8 δισεκατομμύρια ευρώ οφείλεται κυρίως στην μείωση των καθαρών εισπράξεων του τομέα της γενικής κυβέρνησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 1,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Μετά την πρόσφατη αναθεώρηση του ΑΕΠ της Ελλάδος κατά 9,6% το σκέλος των πληρωμών επιβραδύνθηκε με αναδρομική εισφορά στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό Ύψους 1,1 δισεκατομμύρια η οποία καταβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις αρχές Δεκεμβρίου. Παράλληλα και οι καθαρές εισπράξεις των λοιπών τομέων-κυρίως μεταναστευτικά εμβάσματα μειώθηκαν κατά 355 εκατομμύρια ευρώ. (Εκθεση του Διοικητή 2007)

Ανεργία

Η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας το 2007 συνοδεύθηκε με άνοδο της απασχόλησης κατά 1,3% και μείωση του ποσοστού ανεργίας στο 8.3% . Η άνοδος της απασχόλησης προήλθε κυρίως από τον ιδιωτικό μη αγροτικό τομέα όπου η απασχόληση αυξήθηκε με ρυθμό 2% συμβάλλοντας στην άνοδο της συνολικής απασχόλησης κατά 1,3 εκατοστιαία μονάδα ενώ στο δημόσιο τομέα η απασχόληση

αυξήθηκε με ρυθμό 1,3% συμβάλλοντας κατά 0,3 της εκατοστιαίας μονάδας στην άνοδο της απασχόλησης. Αντίθετα στον αγροτικό τομέα η απασχόληση συνέχισε την πτωτική τάση που παρουσιάζει από τις αρχές της δεκαετίας του 90 και μειώθηκε κατά 2,5% συμβάλλοντας κατά -0,30 της εκατοστιαίας μονάδας στην μεταβολή της συνολικής απασχόλησης. Η αυξημένη ζήτηση εργασίας φαίνεται ότι προήλθε κυρίως από επιχειρήσεις με 10 ή λιγότερους απασχολούμενους, ενώ μικρότερη ήταν η άνοδος στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα το 2007 η αύξηση της απασχόλησης προήλθε από τις υπηρεσίες και από τον δευτερογενή τομέα ενώ αντίθετα στον πρωτογενή-αγροτικό τομέα ο αριθμός των απασχολούμενων εξακολούθησε να υποχωρεί όπως συμβαίνει από τις αρχές της δεκαετίας του 90.

Τα στοιχεία τόσο της έρευνας εργατικού δυναμικού όσο και του ΟΑΕΔ δείχνουν σημαντική μείωση του αριθμού των ανέργων το 2007. Σύμφωνα με τον ορισμό και τα στοιχεία της ΕΕΔ ο μέσος αριθμός των ανέργων το 2007 ήταν 406,9 χιλιάδες άτομα.

Ο αριθμός αυτός μεταφράζεται σε ποσοστό ανεργίας 8,3% δηλαδή μικρότερος κατά 27,5 χιλιάδες από ότι το 2006 που το ποσοστό ανεργίας ήταν 8,9%.

Η υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας το 2007 αντανακλά την μείωση του αριθμού τόσο των ανέργων με προηγούμενη εργασιακή εμπειρία κατά 5,1% όσο και των ανέργων χωρίς προηγούμενη εργασιακή εμπειρία κατά 8,5%. Επίσης, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μεγαλύτερη μείωση του ποσοστού ανεργίας ανάμεσα στους νέους που έχουν ολοκληρώσει τις πανεπιστημιακές τους σπουδές.

(Εκθεση του Διοικητή 2007)

Πληθωρισμός

Το 2007 ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ υποχώρησε στο 3% από 3,3% το 2006. Συγκεκριμένα οι τιμές ενέργειας αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 2,1% έναντι 9,4% το 2006 και οι τιμές των επεξεργασμένων ειδών διατροφής με μέσο ετήσιο ρυθμό 3,7% έναντι 5,2%. Αντίθετα επιτάχυνση του μέσου ετήσιου ρυθμού ανόδου στο 2,2% από 1,9% εμφάνισαν οι τιμές των μη επεξεργασμένων ειδών διατροφής, οι τιμές των βιομηχανικών αγαθών εκτός ειδών διατροφής και ενέργειας στο 2,2% από 1,6% και οι τιμές των υπηρεσιών στο 3,7% από 3,1%.

Στο χαμηλότερο πληθωρισμό συνέβαλε σημαντικά η μείωση του εισαγόμενου πληθωρισμού. Η διεθνής τιμή του αργού πετρελαίου Brent σε ευρώ αφού μειώθηκε αισθητά κατά την περίοδο Αυγούστου 2006-Ιανουαρίου 2007 άρχισε και πάλι να αυξάνεται τον Φεβρουάριο παραμένοντας όμως μέχρι και τον Αύγουστο χαμηλότερη

από ότι την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Τελικά το μέσο ετήσιο επίπεδο της τιμής του πετρελαίου τύπου Brent υποχώρησε το 2007 μόλις κατά 0,2% σε ευρώ ενώ είχε αυξηθεί κατά 18,6% το 2006. Αντανακλώντας τις εξελίξεις αυτές οι τιμές των εισαγομένων στην Ελλάδα ενεργειακών πρώτων υλών αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 2,5% το 2007 έναντι 10,8% το 2006 ενώ οι τιμές των εισαγομένων τελικών προϊόντων καυσίμων όπως βενζίνη αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό μόλις 0,3% σύμφωνα με το Δείκτη Τιμών Εισαγωγών που καταρτίζει η ΕΣΥΕ. Σε επίπεδο χονδρικής πώλησης οι τιμές των καυσίμων-τελικών προϊόντων που περιλαμβάνονται στο Δείκτη Τιμών Παραγωγού στην Βιομηχανία για την εγχώρια αγορά αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 5,3% το 2007 έναντι αύξησης 12,9% το 2006.

Τέλος οι λιανικές τιμές των καυσίμων αυξήθηκαν το 2007 με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,3% έναντι 10,9% το 2006.

Ακόμη ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου των διεθνών τιμών των άλλων πρώτων υλών σε ευρώ αν και παρέμεινε υψηλός επιβραδύνθηκε στο 9,2% το 2007 από 24,8% το 2006. Οι τιμές όμως των εισαγομένων στην Ελλάδα καταναλωτικών προϊόντων αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,9% το 2007 δηλαδή περίπου όσο και το 2006 στο 2%. Επιπλέον, η ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου και άλλων νομισμάτων στην διάρκεια του 2007 συνέβαλε σημαντικά στην μείωση του εισαγόμενου πληθωρισμού. Το ευρώ ανατιμήθηκε κατά 10,3% έναντι του δολαρίου μεταξύ του Δεκεμβρίου του 2006 και Δεκεμβρίου του 2007 ενώ η μέση ετήσια ανατίμηση του ήταν 9,15% (Εκθεση του Διοικητή 2007)

Έλλειμμα

Το δημόσιο έλλειμμα αυξήθηκε σε 6.4% του ΑΕΠ. Στην αύξηση του ελλείμματος συνέβαλαν η καταβολή αναδρομικών εισφορών στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό λόγω της αναθεώρησης του ΑΕΠ, οι δαπάνες λόγω των καταστροφικών πυρκαγιών του καλοκαιριού, οι δαπάνες διεξαγωγής βουλευτικών εκλογών και η ρύθμιση των εκκρεμοτήτων μεταξύ του Δήμου και της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Την ίδια στιγμή το έλλειμμα επηρεάστηκε ευνοϊκά από τις έκτακτες εισπράξεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συγκεκριμένα δεν υπήρξε αξιόλογη αύξηση εσόδων. Ο λόγος είναι ότι αν αφαιρεθούν τα << λογιστικά>> έσοδα από την Ολυμπιακή Αεροπορία τότε τα έσοδα από 51.775 εκατομμύρια ευρώ μειώνονται σε 51.338 και υπήρξε αύξηση 6,3% των εσόδων το 2007 σε σχέση με το 2006. Αυτή η μικρή αύξηση οφείλεται κυρίως στους έμμεσους φόρους

όπου ο ρυθμός αύξησης έφθασε το 8,6%. Αυτή η αύξηση των έμμεσων φόρων είναι αποτέλεσμα των μέτρων που είχαν ληφθεί το 2006 και απέδωσαν για πρώτη φορά το 2007. Τα μέτρα αυτά αφορούσαν εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης υγρών καυσίμων, τα έσοδα από την φορολογία του καπνού, τα έσοδα από την επιβολή ΦΠΑ στα εγχώρια και εισαγόμενα προϊόντα, εισπράξεις από το τέλος ταξινόμησης αυτοκινήτων, έσοδα από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων, εισπράξεις από τον φόρο επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών.

Επιπροσθέτως στην αύξηση των εσόδων συνέβαλαν τα έσοδα από τους άμεσους φόρους όπως τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.

Οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 11,2% το 2007 και έφθασαν τα 58.365 εκατομμύρια ευρώ. Στο ποσό αυτό όμως περιλαμβάνονται και έκτακτες δαπάνες συνολικού ύψους 2.405 εκατομμύρια ευρώ χωρίς τις οποίες ο ρυθμός μεταβολής περιορίζεται σε 6,6% έναντι στόχου για αύξηση 5,8%. Δηλαδή χωρίς τις έκτακτες πληρωμές η υπέρβαση των δαπανών περιορίζεται σε 400 εκατομμύρια ευρώ.

Στην αύξηση των δαπανών συνέβαλαν οι δαπάνες προσωπικού, οι δαπάνες για τόκους που αυξήθηκαν κατά 2,1% το 2007 και διαμορφώθηκαν σε 9.791 εκατομμύρια ευρώ περίπου όσο και η αντίστοιχη πρόβλεψη του προϋπολογισμού 9.750 εκατομμύρια ευρώ. (Έκθεση του Διοικητή 2007)

Οι πληρωμές προς την ΕΕ χωρίς τις αναδρομικές εισφορές μειώθηκαν κατά 0,7% και περιορίστηκαν σε 2.157 εκατομμύρια ευρώ έναντι πρόβλεψης για δαπάνες ύψους 2.337 εκατομμύρια ευρώ. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην μείωση της εισφοράς με βάση το ΑΕΠ κατά 3,1% έναντι του προηγούμενου έτους παρά την αναθεώρηση του ΑΕΠ κατά 9,6% εντός του 2007. Οι δαπάνες για επιστροφές φόρων αυξήθηκαν κατά 9,7% και έφθασαν τα 2.623 εκατομμύρια ευρώ υπερβαίνοντας την σχετική πρόβλεψη του προϋπολογισμού κατά 423 εκατομμύρια ευρώ ή 0,2% του ΑΕΠ.

Οι πληρωμές για επιχορηγήσεις αυξήθηκαν κατά 12,9% και έφθασαν τα 11.967 εκατομμύρια ευρώ. Τέλος αυξήθηκαν οι <<λοιπές δαπάνες>> το 2007 κατά 39,7% και έφθασαν τα 3.559 εκατομμύρια ευρώ. Αυτή η σημαντική άνοδος οφείλεται κυρίως στις έκτακτες λογιστικές δαπάνες για εξόφληση υποχρεώσεων του Δημοσίου προς την Ολυμπιακή ύψους 840 εκατομμύρια ευρώ. Χωρίς τις δαπάνες αυτές η αύξηση περιορίζεται σε 6,8%.

Δημόσιο Χρέος

Μετά την αναθεώρηση του ΑΕΠ το ενοποιημένο χρέος της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε στο τέλος του 2007 σε 94,5% του ΑΕΠ έναντι 104,6% του ΑΕΠ το 2006.

Σε σχέση με το 2006 η μείωση το 2007 ήταν 10,1 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ ενώ το 2006 το χρέος είχε μειωθεί κατά 2,7 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ.

Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μείωση του πρωτογενούς πλεονάσματος της γενικής κυβέρνησης από 1,4% του ΑΕΠ το 2006 σε 1,2% το 2007.(Εκθεση του Διοικητή 2007

3.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008

Εμπορικό Ισοζύγιο

Η διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου κατά 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ οφείλεται κυρίως στην αύξηση των καθαρών πληρωμών για εισαγωγές καυσίμων κατά 2,9 δισεκατομμύρια ευρώ. Σε πολύ μικρότερο βαθμό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ελλείμματος εκτός καυσίμων και πλοίων κατά 430 εκατομμύρια ευρώ καθώς οι εισπράξεις από εξαγωγές της κατηγορίας αυτής αυξήθηκαν κατά 1,8 δισεκατομμύρια ευρώ ενώ οι πληρωμές για εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 2,3 δισεκατομμύρια ευρώ.

(Εκθεση του Διοικητή 2007)

Η διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος συνεχίστηκε παρά την αξιόλογη αύξηση των εξαγωγών δεδομένου ότι η δαπάνη για εισαγωγές παραμένει τριπλάσια των εισπράξεων από εξαγωγές. Η συγκεκριμένη διεύρυνση δείχνει την συνεχιζόμενη υποχώρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας ως προς τις τιμές και γενικότερα τα τελευταία χρόνια την αδυναμία της εγχώριας προσφοράς να ανταποκριθεί επαρκώς στην σύνθεση αλλά και στο ρυθμό ανόδου της εγχώριας και της εξωτερικής ζήτησης. Αν και η διεθνής τιμή του πετρελαίου υποχώρησε σημαντικά τους τελευταίους μήνες του 2008, το μέσο ετήσιο επίπεδο της σημείωσε άνοδο γεγονός το οποίο συνέβαλε στην αύξηση και της δαπάνης για καθαρές εισαγωγές καυσίμων

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου των υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 544 εκατομμύρια ευρώ. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην άνοδο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών κατά 704 εκατομμύρια ευρώ. Οι καθαρές εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες αυξήθηκαν μόνο κατά 123 εκατομμύρια ευρώ σε σχέση με το 2007 καθώς οι ακαθάριστες εισπράξεις που είναι οι ταξιδιωτικές δαπάνες στην Ελλάδα από μη κατοίκους εμφάνισαν περιορισμένη αύξηση 2,8% ενώ οι ακαθάριστες πληρωμές που είναι οι ταξιδιωτικές δαπάνες στο εξωτερικό από κατοίκους Ελλάδας αυξήθηκαν κατά

194 εκατομμύρια ευρώ η 7,8%. Η μέτρια επίδοση των ταξιδιωτικών εισπράξεων αντανακλά τόσο αδυναμίες της υπάρχουσας υποδομής που επηρεάζουν δυσμενώς το επίπεδο της ανταγωνιστικότητας ως προς την ποιότητα όσο και την υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας ως προς τις τιμές. Τέλος οι καθαρές πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες αυξήθηκαν κατά 284 εκατομμύρια ευρώ.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα του ισοζυγίου των εισοδημάτων διευρύνθηκε κατά 1,8 δισεκατομμύρια ευρώ κυρίως επειδή αυξήθηκαν οι καθαρές πληρωμές για τόκους, μερίσματα και κέρδη. Η εξέλιξη αυτή σε σημαντικό βαθμό συνδέεται με την αύξηση του τμήματος του δημόσιου χρέους που διακρατείται από κατοίκους εξωτερικού. Ταυτόχρονα το υψηλό ακαθάριστο εξωτερικό χρέος του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού τομέα το οποίο διαμορφώθηκε σε 149% του ΑΕΠ στο τέλος του 2008 τροφοδοτείται από τα ίδια τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών

(Εκθεση του Διοικητή 2008)

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Η αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου των τρεχουσών μεταβιβάσεων κατά 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ οφείλεται στην αύξηση των μεταβιβάσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης κατά 318 εκατ ευρώ αλλά και την σημαντική μείωση των πληρωμών του τομέα αυτού προς την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 1,1 δισεκ ευρώ δεδομένου ότι τον Δεκέμβριο του 2007 οι εν λόγω πληρωμές περιλάμβαναν και την αναδρομική εισφορά που είχε καταβάλει η Ελλάδα στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό λόγω της προς τα άνω αναθεώρησης του ΑΕΠ.

Ανεργία

Η επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου της οικονομικής δραστηριότητας το 2008 οδήγησε σε υποχώρηση του μέσου ετήσιου ρυθμού αύξησης της απασχόλησης.

Με βάση τα στοιχεία της ΕΕΔ της ΕΣΥΕ ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου του αριθμού των απασχολουμένων διαμορφώθηκε σε 1,1% το 2008 σε σύγκριση με το 1,3% το 2007. Ενώ το πρώτο εξάμηνο του 2008 η άνοδος της απασχόλησης προήλθε αποκλειστικά από την αύξηση του αριθμού των μισθωτών στον ιδιωτικό μη αγροτικό τομέα το δεύτερο εξάμηνο καταγράφηκε σημαντική άνοδος του αριθμού των αυτοαπασχολουμένων ιδίως των γυναικών.

Η άνοδος το 2008 της απασχόλησης με ρυθμό 1,1% δηλαδή ψηλότερο από το ρυθμό ανόδου του εργατικού δυναμικού 0,4% είχε ως συνέπεια την υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας από 8,3% το 2007 σε 7,7% το 2008. Η μείωση του συνολικού ποσοστού

ανεργίας το 2008 αντανακλά κυρίως την υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας των γυναικών από 12,8% το 2007 σε 11,4% το 2008.

Αντίθετα το ποσοστό ανεργίας των ανδρών μειώθηκε πολύ λιγότερο από 5,2% το 2007 σε 5,1% το 2008 και στις ηλικίες 15-24 ετών αυξήθηκε. Η άνοδος του ποσοστού ανεργίας των ανδρών ηλικίας 15-24 ετών αντανακλά την αύξηση του ποσοστού ανεργίας των ανδρών που δεν έχουν ελληνική υπηκοότητα. Υποχώρηση σημείωσε το 2008 το ποσοστό ατόμων που έχουν παραμείνει άνεργα επί ένα έτος ή περισσότερο (μακροχρόνια άνεργοι) σε 49,5% του συνολικού αριθμού των ανέργων από 51,7% το 2007. (Εκθεση του Διοικητή 2008)

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός εμφάνισε μεγάλη μεταβλητότητα στην διάρκεια του 2008. Τους πρώτους επτά μήνες του χρόνου όταν οι διεθνείς τιμές του πετρελαίου αυξάνονταν συνέχεια ο ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού είχε φθάσει στο υψηλότερο επίπεδο από το 1998 4,9% τον Μάιο τον Ιούνιο και τον Ιούλιο. Στην συνέχεια λόγω της μεγάλης πτώσης των διεθνών τιμών του πετρελαίου και των άλλων βασικών εμπορευμάτων ο πληθωρισμός υποχώρησε στο 4.2% .

Η διεθνή τιμή του αργού πετρελαίου Brent σε δολάρια ΗΠΑ αυξανόταν συνεχώς ως τον Ιούλιο του 2008 στην συνέχεια υποχώρησε σημαντικά ως τον Δεκέμβριο. Εξαιτίας αυτής της μεταβλητότητας η συγκεκριμένη τιμή εμφάνισε μέση ετήσια αύξηση 33,9% το 2008 αλλά τον Δεκέμβριο του 2008 ήταν μειωμένη κατά 52,8% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2007.

Στον πληθωρισμό που παραμένει σε υψηλά επίπεδα παρά την μείωση συνέβαλε το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο σύνολο της οικονομίας εκτιμάται ότι αυξήθηκε το 2008 κατά 5,4% δηλαδή περισσότερο από ότι το 2007 το 4%. Στον επιχειρηματικό τομέα το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος εκτιμάται ότι αυξήθηκε κατά 4,7% έναντι 4,8% το 2007.

Το 2008 οι πληθωριστικές πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης μειώθηκαν αλλά η εξέλιξη αυτή δεν ήταν επαρκής για να αντισταθμίσει την αυξημένη πληθωριστική επίδραση του κόστους παραγωγής με αποτέλεσμα να αυξηθεί ελαφρά ο πληθωρισμός.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα αυξήθηκε σε 9.4% του ΑΕΠ. Αυτό οφείλεται στην υστέρηση των εσόδων αλλά και στην σημαντική υπέρβαση των δαπανών σε σχέση με τους στόχους του προϋπολογισμού.

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν το 2008 κατά 6,8% έναντι του προηγούμενου έτους και διαμορφώθηκαν σε 55.317 εκατομμύρια ευρώ. Χωρίς τα μη προϋπολογισθέντα έσοδα ύψους 534 εκατομμύρια ευρώ που μεταφέρθηκαν από τους ειδικούς λογαριασμούς ο ρυθμός μεταβολής περιορίζεται σε 5,8% έναντι στόχου για αύξηση 12,2% και η συνολική υστέρηση των εσόδων διαμορφώνεται σε 3.287 εκατομμύρια ευρώ ή 1,3% του ΑΕΠ (Έκθεση του Διοικητή 2008)

Η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει μικρή μείωση της εισοδηματικής <<ελαστικότητας>> των φορολογικών εσόδων στο 0,9 ενώ η μακροχρόνια ελαστικότητα υπερβαίνει την μονάδα. Η υστέρηση αυτή οφείλεται κυρίως στην μη είσπραξη των αναμενόμενων εσόδων από την επιβολή του Ενιαίου Τέλους Ακινήτων και από το μέτρο της εξίσωσης του ειδικού φόρου κατανάλωσης του πετρελαίου θέρμανσης με αυτόν του πετρελαίου κίνησης. Επίσης δεν εισπράχθηκαν τα έσοδα που αναμένονταν από τις ρυθμίσεις του Σεπτεμβρίου του 2008 που προέβλεπε περαιώση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων και είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο ενώ σημαντική υστέρηση σε σχέση με τις προβλέψεις του προϋπολογισμού παρουσίασαν και τα έσοδα από τον ΦΠΑ που επιβάλλεται στα εγχώρια αγαθά και υπηρεσίες καθώς και οι εισπράξεις από την φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων. Η ανεπαρκής απόδοση των φόρων οφείλεται κατά ένα μέρος στην οικονομική κρίση που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Οι εισπράξεις από άμεσους φόρους ήταν μόλις αυξημένες κατά 5,4% και οι εισπράξεις από έμμεσους φόρους ήταν μόλις αυξημένες κατά 5,8%.

Οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 10,7% το 2008 και έφθασαν τα 64.578 εκατομμύρια ευρώ.

Οι δαπάνες προσωπικού αυξήθηκαν κατά 9,5%. Αυτό οφείλεται στην αναπροσαρμογή από 1.1.2008 του μισθολογίου των αξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων και στην καταβολή αναδρομικών στους δικαστές. Επίσης οι δαπάνες για συντάξεις αυξήθηκαν και υπερέβησαν τα 530 εκατομμύρια ευρώ.

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην επίσπευση της αποχώρησης από την υπηρεσία περίπου διπλάσιου αριθμού δημοσίων υπαλλήλων από ότι συνήθως αλλά και στην αναπροσαρμογή των συντάξεων των μελών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

Οι δαπάνες για τόκους αυξήθηκαν κατά 14,4% και η αύξηση αυτή δείχνει από την μια πλευρά την άνοδο του μέσου κόστους δανεισμού και από την άλλη την αύξηση του χρέους. Οι αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση μειώθηκαν το 2008 κατά 18,9% καθώς το 2007 ήταν υπερβολικά υψηλές λόγω της έκτακτης εισφοράς ύψους 1.108

εκατομμυρίων ευρώ εξαιτίας της αναθεώρησης του ΑΕΠ. Οι αποδόσεις εσόδων τρίτων παρουσίασαν σημαντική άνοδο 9,7% και έφθασαν τα 4.731 εκατομμύρια ευρώ λόγω πίεσεων από τους ΟΤΑ για απόδοση των πόρων

(Εκθεση του Διοικητή 2008)

Οι πληρωμές για επιστροφές των φόρων σημείωσαν άνοδο που έφθασαν 39,2 το 2008. Αυτό οφείλεται στο ότι στις επιστροφές των φόρων προστίθενται για πρώτη φορά και οι επιστροφές του ΦΠΑ και του ειδικού φόρου κατανάλωσης που αντιστοιχούν στο πετρέλαιο θέρμανσης.

Οι δαπάνες για επιχορηγήσεις αυξήθηκαν κατά 23,7% και οφείλεται κυρίως από την αύξηση των επιχορηγήσεων προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς 30,8% λόγω της αύξησης των συντάξεων του ΟΓΑ και του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων καθώς και των αυξημένων αναγκών άλλων ασφαλιστικών ταμείων όπως του ΟΑΕΕ και του ΝΑΤ.

Τέλος, οι <<λοιπές δαπάνες>> οι οποίες το 2007 περιλάμβαναν έκτακτες δαπάνες για την Ολυμπιακή Αεροπορία ύψους 839 εκατομμύρια ευρώ και δαπάνες 134 εκατομμύρια ευρώ για την διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών το 2008 μειώθηκαν κατά 26,6% και διαμορφώθηκαν σε 2,668 εκατομμύρια ευρώ.

Δημόσιο Χρέος

Η χρηματοπιστωτική κρίση που ήταν σε εξέλιξη ανέδειξε με τον πλέον έντονο και σαφή τρόπο τους κινδύνους που εγκυμονεί για μια χώρα το δημόσιο χρέος ιδίως όταν παραμένει σε υψηλά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Παρά την σημαντική μείωση του λόγου του χρέους εξαιτίας της αναθεώρησης του ΑΕΠ αυτός παραμένει σε υψηλά επίπεδα και αποτελεί μια από τις σημαντικότερες πηγές ανισορροπίας. Αποτελεί επίσης έναν από τους κυριότερους λόγους για τους οποίους η διαφορά αποδόσεων των ελληνικών από τα γερμανικά ομόλογα έχει διευρυνθεί το τελευταίο εξάμηνο σε πρωτοφανή επίπεδα.

Το 2008 το ενοποιημένο χρέος της γενικής κυβέρνησης παρουσίασε μικρή άνοδο και διαμορφώθηκε σε 95,4% του ΑΕΠ έναντι 94,5% το 2007.

Τονίζεται όμως ότι το μέγεθος αυτό έχει αναθεωρηθεί προς τα άνω με την γνωστοποίηση στοιχείων στην Eurostat στις 31 Μαρτίου 2009 στο πλαίσιο της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά την σημαντική διεύρυνση του ελλείμματος και την μεταστροφή του πρωτογενούς πλεονάσματος σε πρωτογενές έλλειμμα το 2008. (Εκθεση του Διοικητή 2008)

3.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009

Εμπορικό Ισοζύγιο

Η σημαντική μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου κατά 13,3 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009 προήλθε από την μείωση του εμπορικού ελλείμματος πλην καυσίμων και πλοίων κατά 7,4 δισεκατομμύρια ευρώ των καθαρών πληρωμών για εισαγωγές καυσίμων κατά 4,6 δισεκατομμύρια ευρώ και των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων κατά 1,3 δισεκατομμύρια ευρώ. Σε ότι αφορά το εμπορικό ισοζύγιο εκτός πλοίων και καυσίμων οι πληρωμές για εισαγωγές μειώθηκαν κατά 9,9 δισεκατομμύρια ευρώ η 24% δηλαδή πολύ περισσότερο από ότι οι εισπράξεις από εξαγωγές οι οποίες μειώθηκαν κατά 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ η 17,8%. Σύμφωνα με τα προσωρινά διαθέσιμα στοιχεία για τις εμπορευματικές συναλλαγές η αξία των ελληνικών εξαγωγών χωρίς πετρελαιοειδή προς τις αγορές της ΕΕ μειώθηκε κατά 18,5% ενώ προς τις τρίτε χώρες μειώθηκε κατά 10,5

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών συρρικνώθηκε κατά 4,5 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009 λόγω της μείωσης των καθαρών εισπράξεων κυρίως από υπηρεσίες μεταφορών και δευτερευόντως από ταξιδιωτικές υπηρεσίες. Οι ακαθάριστες εισπράξεις από υπηρεσίες μεταφορών μειώθηκαν κατά 29,4% με συνέπεια οι καθαρές εισπράξεις να περιοριστούν κατά 3,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το μέσο ετήσιο επίπεδο των ναύλων τόσο των πλοίων μεταφοράς ξηρού φορτίου όσο και των πετρελαιοφόρων κατέγραψε το 2009 πτώση κατά 60% περίπου σε σύγκριση με το 2008.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων για την επισκοπούμενη περίοδο περιορίστηκε κατά 840 εκατομμύρια ευρώ αντανakλώντας την μείωση των καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη. Παρόλα αυτά οι καθαρές πληρωμές για τόκους επί των ομολόγων και των εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου σημείωσαν αύξηση η οποία οφείλεται στην άνοδο μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου του 2008 και τέλους Δεκεμβρίου του 2009 κατά 15,4% του ακαθάριστου χρέους της γενικής κυβέρνησης που διακρατείται από Έλληνες του εξωτερικού. Το συνολικό ακαθάριστο εξωτερικό χρέος το οποίο τροφοδοτείται από τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών

συναλλαγών ανήλθε στο τέλος του Δεκεμβρίου του 2009 στο 170% του ΑΕΠ από 151,6% στο τέλος του 2008 (Εκθεση του Διοικητή 2009)

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών μεταβιβάσεων περιορίστηκε κατά 1,5 δισεκατομμύρια ευρώ κυρίως λόγω της μείωσης των μεταβιβάσεων από την ΕΕ προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης και δευτερευόντος λόγω της μείωσης των εισπράξεων των λοιπών τομέων ενώ οι πληρωμές του τομέα της γενικής κυβέρνησης προς την ΕΕ όπως επίσης και των λοιπών τομέων παρέμειναν στα ίδια περίπου επίπεδα

Ανεργία

Η ανεργία αυξήθηκε στο 9.5%. Η κατάσταση στην αγορά εργασίας επιδεινώθηκε σταδιακά στην διάρκεια του 2009 και αυτό συνέβηκε λόγω της υποχώρησης της οικονομικής δραστηριότητας και της ανταγωνιστικότητας. Το 2009 ο μέσος αριθμός των απασχολούμενων μειώθηκε κατά 1,1% έναντι του 2008. Ακολουθώντας τις μεταβολές στην οικονομική δραστηριότητα ο ετήσιος ρυθμός μείωσης επιταχύνθηκε μέσα στο έτος από -0,6% το πρώτο τρίμηνο σε -1,7% το τελευταίο τρίμηνο. Το μέσο ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 15-64 ετών διαμορφώθηκε σε 61,2% το 2009 από 61,9% το 2008.

Η μείωση της απασχόλησης το 2009 οφείλεται κυρίως στην αύξηση του αριθμού των ατόμων που απολύθηκαν ή των οποίων η σύμβαση δεν ανανεώθηκε και λιγότερο στην μειωμένη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ωστόσο, οι νέες θέσεις μισθωτής εργασίας ήταν σε μεγαλύτερο ποσοστό από ότι σε προηγούμενα χρόνια θέσεις ορισμένου χρόνου. Η υποχώρηση της απασχόλησης ήταν εντονότερη για τους μισθωτούς ο αριθμός των οποίων μειώθηκε κατά 1,6% το 2009.

Σε κλαδικό επίπεδο η μείωση της απασχόλησης το πρώτο εξάμηνο του 2009 προήλθε από τον δευτερογενή τομέα όπως μεταποίηση και κατασκευές ενώ τόσο στον αγροτικό όσο και στον τριτογενή τομέα η απασχόληση συνολικά δεν μειώθηκε παρά την μείωση της σε ορισμένους επιμέρους κλάδους. Ωστόσο το δεύτερο εξάμηνο η απασχόληση μειώθηκε στο δευτερογενή τομέα αλλά και συνολικά στον τριτογενή.

(Εκθεση του Διοικητή 2009.)

Πληθωρισμός

Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός υποχώρησε στο 1,3% το 2009 έναντι 4,2% το 2008.

Συγκεκριμένα ο ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού που είχε αρχίσει να επιβραδύνεται από τον Αύγουστο του 2008 συνέχισε να υποχωρεί έως και τον Σεπτέμβριο του 2009

όταν διαμορφώθηκε στο 0,7%. Από τον Οκτώβριο όμως και ιδίως από τον Νοέμβριο άρχισε και πάλι να αυξάνεται λόγω της σημαντικής ανόδου των τιμών των καυσίμων σε σύγκριση με τα πολύ χαμηλά επίπεδα του τελευταίου διμήνου του 2008 και τον Δεκέμβριο έφθασε στο 2,6%. Η μεγάλη αποκλιμάκωση του γενικού πληθωρισμού το 2009 αντανάκλασε σε σημαντικό βαθμό την ραγδαία υποχώρηση των διεθνών τιμών του πετρελαίου και των άλλων βασικών εμπορευμάτων το δεύτερο εξάμηνο του 2008. Αν και το επίπεδο της τιμής του αργού πετρελαίου σε δολάρια στην παγκόσμια αγορά εμφάνισε ανάκαμψη από τις αρχές του 2009 ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της σε ευρώ παρέμεινε αρνητικός έως και τον Οκτώβριο εξακολουθώντας έτσι να συμβάλλει στην διαμόρφωση χαμηλών επιπέδων του πληθωρισμού. Το 2009 η πλευρά της ζήτησης άσκησε αντιπληθωριστικές πιέσεις αντίθετα από ότι συνέβαινε τα προηγούμενα χρόνια. Η εξασθένηση της ζήτησης συνοδεύθηκε τόσο από στασιμότητα η μείωση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων όσο και από αξιολογή επιβράδυνση της ανόδου του κόστους εργασίας δηλαδή από εξελίξεις που συντέλεσαν και από την πλευρά της προσφοράς στην υποχώρηση του πυρήνα του πληθωρισμού.

Έλλειμμα

Το δημόσιο έλλειμμα αυξήθηκε στο 15.4% του ΑΕΠ. Η επιδείνωση εντοπίζεται κυρίως στον τακτικό προϋπολογισμό το έλλειμμα του οποίου υπερδιπλασιάστηκε από 9974 εκατομμύρια ευρώ το 2008 σε 23.334 εκατομμύρια ευρώ το 2009 ενώ ο αντίστοιχος αναθεωρημένος στόχος ήταν για έλλειμμα 7.591 εκατομμύρια ευρώ. Τα έσοδα ήταν πολύ λιγότερα από αυτά που είχαν προβλεφθεί για το 2009. Θα έπρεπε να φτάσουν τα 62.987 και τελικά εισπράχθηκαν 53.420 εκατομμύρια ευρώ υποδηλώνοντας υστέρηση ύψους 9.567 εκατομμυρίων ευρώ. Όμως αν συνεκτιμηθεί ότι κατά την διάρκεια του έτους Φεβρουάριο, Μάρτιο και Ιούνιο ελήφθησαν και ορισμένα πρόσθετα φορολογικά μέτρα συνολικής αναμενόμενης απόδοσης 3.177 εκατομμύρια ευρώ τότε το ύψος της υστέρησης των εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού το 2009 διαμορφώνεται σε 12.744 εκατομμύρια (Έκθεση του Διοικητή 2009)

Η υστέρηση των εσόδων οφείλεται κυρίως στις εξαιρετικά φιλόδοξες προβλέψεις του προϋπολογισμού όπου προβλεπόταν αύξηση των εσόδων κατά 13,9% παρά την σημαντική υστέρηση το 2008. Ακόμη στην έξαρση της φοροδιαφυγής ιδίως στον ΦΠΑ που διευκολύνθηκε και από την μείωση των φορολογικών ελέγχων, στην επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας η οποία επηρέασε αρνητικά τα έσοδα από την έμμεση φορολογία και στην μη υλοποίηση ορισμένων φορολογικών μέτρων που

ελήφθησαν κατά την διάρκεια του έτους όπως για την ρύθμιση για τους ημιυπαίθριους χώρους, φορολογία τυχερών παιχνιδιών.

Τα έσοδα από την άμεση φορολογία αυξήθηκαν το 2009 κατά 2,7% ενώ ο αναθεωρημένος στόχος προέβλεπε αύξηση 24,1%. Η υστέρηση εντοπίζεται έναντι του στόχου κυρίως στα έσοδα από την φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων και στα έσοδα από τον φόρο ακίνητης περιουσίας δεδομένου ότι δεν έχει εισπραχτεί ακόμη το μεγαλύτερο μέρος του ΕΤΑΚ το 2009.

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος έφτασε στο 114,7% του ΑΕΠ αρκετά υψηλό έναντι του 95,4% το 2008. Το τόσο υψηλό δημόσιο χρέος οφείλεται στο υψηλό μέσο επιτόκιο του βραχυπρόθεσμου δανεισμού που έφτασε να είναι 5,1%. Ακόμη ο ρυθμός της οικονομικής ανάπτυξης επιβραδύνθηκε από 4% το 2007 σε 2% το 2008 ενώ η οικονομία εισήλθε σε ύφεση -2% το 2009. Οι εξελίξεις αυτές σε συνδυασμό με τα μεγάλα πρωτογενή ελλείμματα του 2008 και ιδίως του 2009 ενίσχυσαν πολύ την δυναμική του χρέους

3.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010

Εμπορικό Ισοζύγιο

Ο περιορισμός του συνολικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου κατά 2,5 δισεκατομμύρια οφείλεται κυρίως στην μείωση του εμπορικού ελλείμματος εκτός καυσίμων και πλοίων κατά 3,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Αντίθετα, οι καθαρές πληρωμές για εισαγωγές καυσίμων αυξήθηκαν κατά 1,0 δισεκατομμύρια ευρώ η 13,6% ενώ οι καθαρές πληρωμές για αγορές πλοίων αυξήθηκαν κατά 0,3 δισεκατομμύρια ευρώ η 7,9%. (Εκθεση του Διοικητή 2010)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Η άνοδος του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 0,6 δισεκατομμύρια ευρώ οφείλεται κυρίως στην άνοδο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών και δευτερευόντως στην μείωση των καθαρών πληρωμών για λοιπές υπηρεσίες. Οι ακαθάριστες εισπράξεις από υπηρεσίες μεταφορών παρουσίασαν άνοδο κατά 13,8% και παρά την αύξηση των αντίστοιχων πληρωμών κατά 15,3% οι καθαρές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 0,8 δισεκατομμύρια ευρώ γεγονός που οφείλεται τόσο στην μέση ετήσια αύξηση των ναύλων κατά 30% όσο και στην ανάκαμψη του παγκόσμιου εμπορίου.

Ισοζύγιο Εισοδήματος

Η αύξηση των καθαρών πληρωμών κυρίως για τόκους, μερίσματα και κέρδη συνέτεινε στην μικρή αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου των εισοδημάτων κατά 0,2 δισεκατομμύρια ευρώ το 2010 με προοπτική περαιτέρω επιβάρυνσης το 2011 εν όψει των αυξημένων πληρωμών τόκων του Ελληνικού Δημοσίου.

Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου των τρεχουσών μεταβιβάσεων μειώθηκε κατά 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με το 2009 και διαμορφώθηκε στα 0,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Η μείωση αυτή προέκυψε από το γεγονός ότι οι <<λοιποί τομείς>> όπως μεταναστευτικά εμβάσματα εμφάνισαν καθαρές μεταβιβαστικές πληρωμές ύψους 129 εκατομμύρια ευρώ έναντι καθαρών εισπράξεων ύψους 444 εκατομμύρια ευρώ το 2009 ενώ οι καθαρές μεταβιβαστικές εισπράξεις του τομέα της γενικής κυβέρνησης κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση μειώθηκαν κατά 520 εκατομμύρια ευρώ. Η εξέλιξη αυτή προκύπτει κατά τα 2/3 περίπου από την μείωση των εισπράξεων και κατά το 1/3 από την αύξηση των πληρωμών.

(Εκθεση του Διοικητή 2010.)

Ανεργία

Ο μέσος αριθμός των απασχολουμένων το 2010 σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού μειώθηκε έναντι του 2009 κατά 120 χιλιάδες άτομα (-2,7%). Την ίδια στιγμή ήταν πολύ γρήγορη η επιδείνωση στην διάρκεια του έτους: στο πρώτο τρίμηνο 60,2 χιλιάδες άτομα η -1,3%, στο δεύτερο τρίμηνο 104,9 χιλιάδες η -2,3%, τρίτο τρίμηνο 137,2 χιλιάδες η 3%, τέταρτο τρίμηνο 177,8 χιλιάδες η 4% έναντι των αντίστοιχων τριμήνων του 2009, η οποία αντανάκλα την παρατεταμένη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας. Ο αριθμός των απασχολουμένων το τελευταίο τρίμηνο του 2010 ήταν χαμηλότερος κατά 5,6% από ότι το τέταρτο τρίμηνο του 2008 όταν άρχισε η πτώση της οικονομικής δραστηριότητας.

Η υποχώρηση της απασχόλησης αντανάκλα τόσο την μείωση του αριθμού των μισθωτών όσο και την αποχώρηση από την οικονομική δραστηριότητα αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό(εργοδοτών), αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό, καθώς και βοηθών σε οικογενειακές επιχειρήσεις.

Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε σημαντικά στην διάρκεια του 2010 τόσο λόγω της μείωσης των απασχολούμενων όσο και λόγω της αύξησης της συμμετοχής στον εργατικό δυναμικό. Το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε παρότι εμφάνισε άνοδο ο αριθμός των ατόμων που αναφέρουν ότι συνταξιοδοτήθηκαν με κανονική η πρόωρη

συνταξιοδότηση. Ειδικότερα το τέταρτο τρίμηνο του 2010 περίπου 170,8 χιλιάδες άτομα που δεν είχαν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν αναζητούσαν εργασία. Τα αντίστοιχα μεγέθη το τελευταίο τρίμηνο του 2009 και του 2008 ήταν 136 χιλιάδες και 137 χιλιάδες άτομα. Στο τέλος του α τριμήνου του 2010 ο αριθμός των ανέργων ήταν 586,8 χιλιάδες αλλά στο τέλος του δ τριμήνου έφθασε τις 712,1 χιλιάδες . Το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 12,6%.

Η άνοδος του συνολικού ποσοστού ανεργίας συνοδεύθηκε και από μεταβολές στην σύνθεση των ανέργων ως προς το φύλο, την ηλικιακή ομάδα, το εκπαιδευτικό επίπεδο, την προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και την υπηκοότητα. Ειδικότερα ενώ κατά την περίοδο 2000-2008 το 60% των ανέργων ήταν γυναίκες το 2010 το ποσοστό αυτό έφτασε το 50% (Εκθεση του Διοικητή 2010)

Πληθωρισμός

Το 2010 παρά την υποχώρηση της ζήτησης και τη μείωση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος σημειώθηκε προσωρινή έξαρση του πληθωρισμού που έφτασε στο 4.7% και οφειλόταν κυρίως στην μεγάλη αύξηση της έμμεσης φορολογίας αλλά και στην ταχεία άνοδο του πετρελαίου. Ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή εμφάνισε έντονη επιτάχυνση από 2,3% τον Ιανουάριο του 2010 τον Δεκέμβριο διαμορφώθηκε σε 5,2%

Έλλειμμα

Εξαιτίας των κλιμακούμενων πιέσεων στην αγορά ομολόγων και της δραματικής αύξησης του κόστους δανεισμού παρά τα διαδοχικά μέτρα που ελήφθησαν έως τον Μάρτιο του 2010 οι ελληνικές αρχές στις 23 Απριλίου 2010 ήρθαν σε επαφή με τις χώρες της ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και ζήτησαν την χρηματοδοτική τους συνδρομή. Στις 2 Μαΐου 2010 στο πλαίσιο του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής πολιτικής που συμφωνήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και με βάση του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής που υιοθετήθηκε αποφασίστηκε να γίνει πιο εμπροσθοβαρής η δημοσιονομική προσαρμογή. Έτσι το δημόσιο έλλειμμα το 2010 διαμορφώθηκε στο 8,1% του ΑΕΠ αντί του 8,7% που προβλεπόταν στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης του Ιανουαρίου 2010 έναντι του αναθεωρημένου ελλείμματος του 2009 που ήταν ίσο με 15.4% του ΑΕΠ. Στο πλαίσιο του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής αποφασίστηκε χρηματοδοτική βοήθεια προς την Ελλάδα 110 δισεκατομμύρια ευρώ 80

δισεκατομμύρια από τις χώρες της ζώνης του ευρώ και 30 δισεκατομμύρια ευρώ από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Στις πρόσφατες εκθέσεις αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου γινόταν εκτίμηση ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2010 θα διαμορφωθεί σε περίπου 9,5% του ΑΕΠ ή περίπου 22 δισεκατομμύρια ευρώ. Επιπλέον οι εκθέσεις επισήμαιναν ότι επιτεύχθηκαν όλοι σχεδόν οι ποσοτικοί στόχοι όπως έχουν τεθεί από τα ποσοτικά κριτήρια απόδοσης σε ταμειακή βάση ως το τέλος του 2010 (Εκθεση του Διοικητή 2010.)

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν το 2010 κατά 5,1% και διαμορφώθηκαν σε 56.156 εκατομμύρια ευρώ. Υπάρχει μείωση των εσόδων από το προβλεπόμενο εξαιτίας της κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας και καθυστερήσεων στην είσπραξη των φόρων. Στον περιορισμό της υστέρησης των εσόδων συνέβαλε η αύξηση των εσόδων από ΦΠΑ ειδικά από τον Αύγουστο του 2010 και μετά. Παράλληλα σημαντική συμβολή είχαν αφενός το μέτρο της περαίωσης εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων και αφετέρου η είσπραξη των τελών κυκλοφορίας του 2011 εξ ολοκλήρου μέσα στο 2010.

Τα έσοδα από την άμεση φορολογία παρουσίασαν σημαντική μείωση κατά 5,6%. Είναι χαρακτηριστικό ότι όλες οι κατηγορίες άμεσων φόρων παρουσίασαν μείωση με εξαίρεση τα έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών λόγω της περαίωσης και τα έσοδα από τους λοιπούς άμεσους φόρους λόγω των εισπράξεων από την έκτακτη εισφορά επί των κερδών των μεγάλων επιχειρήσεων για την χρήση του 2008.

Υπήρξε σημαντική αύξηση των εσόδων από την έμμεση φορολογία κατά 9,7% που αντανάκλα σε μεγάλο βαθμό την επίδραση των φορολογικών μέτρων τα οποία ελήφθησαν κατά την διάρκεια του 2010

Οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού μειώθηκαν το 2010 κατά 9,1% έναντι στόχου για μείωση κατά 5,5% στο ΠΟΠ. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού οι οποίες το 2010 μειώθηκαν κατά 10,9% έναντι αρχικού στόχου για μείωση κατά 5,8%. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αντίστοιχη κατηγορία δαπανών είχε παρουσιάσει το 2009 αύξηση κατά 16,5%. Οι δαπάνες για τόκους αυξήθηκαν το 2010 κατά 7,3% έναντι πρόβλεψης για αύξηση κατά 5,6% στο ΠΟΠ (Εκθεση του Διοικητή 2010.)

Η μεγάλη συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών οφείλεται σε διαδοχικά μέτρα τα οποία ελήφθησαν στην διάρκεια του 2010 στο πλαίσιο της έντονης προσπάθειας για άμεση μείωση του ελλείμματος που υπαγορεύτηκε από το ΠΟΠ. Με βάση τα

διαθέσιμα στοιχεία η συγκράτηση αυτή εντοπίζεται κυρίως: δαπάνες προσωπικού οι οποίες παρουσίασαν μείωση το 2010 κατά 9,3%, στις δαπάνες για επιχορηγήσεις που μειώθηκαν κατά 10,9%, και στις καταναλωτικές και λοιπές δαπάνες που μειώθηκαν κατά 22,2% το 2010

Δημόσιο Χρέος

Το Δημόσιο χρέος του 2010 έφτασε να είναι στο 143,5% του ΑΕΠ. Η μεγάλη αυτή αύξηση οφείλεται στην ανάληψη των χρεών των νοσοκομείων (2,3% του ΑΕΠ), στην χρηματοδότηση του Ταμείου της Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας(περίπου 1,1% του ΑΕΠ), στην μείωση του ονομαστικού ΑΕΠ και στο ταμειακό αποτέλεσμα του 2010. (Εκθεση του Διοικητή 2010.)

4. ΕΞΕΤΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010

4.1 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2000

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε το 2000 σε 3.5% από 2.3% λόγω της αύξησης της τιμής των καυσίμων αλλά και της υποτίμησης του ευρώ έναντι του δολαρίου.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το 2000 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 13.741 εκατομμύρια ευρώ ίσο με το 3.1% του ονομαστικού ΑΕΠ έναντι του 2.3% το 1999. Η διεύρυνση του ελλείμματος οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ελλείμματος κατά 24.7% σε σχέση με το 1999, στην μείωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου μεταβιβάσεων που μειώθηκε κατά 46.6%, ενώ το ισοζύγιο υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 0,20% του ΑΕΠ ενώ το ισοζύγιο εισοδήματος μειώθηκε κατά 0,10%. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν σε άλλες χώρες εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Οι εξαγωγές προς την ΕΕ αποτελούν το 60% των συνολικών εξαγωγών. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κυρίως προς την Γαλλία κατά 18.4% προς την Γερμανία κατά 11.5% και προς την Ιταλία κατά 15.1%. Οι εξαγωγές προς εκτός ΕΕ χώρες όπως Αμερική, χώρες της Ανατολικής Ευρώπης αυξήθηκαν κατά 26.3%.

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία ήταν 13.1% το 1999 και το 2000 μειώθηκε σε 11.1%. Το γεγονός αυτό οφείλεται επειδή υπήρχαν λιγότεροι νέοι μεταξύ 16-24 που δεν είχαν δουλειά, μειώθηκε το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων από 50% το 1999 σε 46% το 2000.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα μειώθηκε σε 0.3% του ΑΕΠ το 2000 έναντι 1.2% του ΑΕΠ το 1999. Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων προήλθε από την αύξηση στον φόρο εισοδήματος και πλούτου 10.3%, τους έμμεσους φόρους που αυξήθηκαν κατά 7.5%. Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων δόθηκε για κοινωνικές παροχές που αυξήθηκαν κατά 7.1% από 4% το 1999(<http://www.bde.es>)

Δημόσιο Χρέος

Το 2000 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 60.6% του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

4.2 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2001

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός ήταν στο 2.8% το 2001 . Ο υψηλός πληθωρισμός οφείλεται στην επιδείνωση τιμών παρατηρήθηκε στα προϊόντα αυτά που η τιμή τους δεν μεταβάλλεται πολύ.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το 2001 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 11.4 εκατομμύρια ευρώ ίσο με το 1.8% του ονομαστικού ΑΕΠ.

Η μείωση του ελλείμματος οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ελλείμματος , στο πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών στην σταθερότητα του ισοζυγίου μεταβιβάσεων που αντισταθμίζει την επιδείνωση που παρατηρείται στο ισοζύγιο εισοδήματος. Το εμπορικό ισοζύγιο μειώθηκε κατά 1% σε -5.4% του ΑΕΠ. Οι εξαγωγές δεν αναπτύχθηκαν όπως αναμενόταν λόγω του παγκόσμιου εμπορίου και της έλλειψης ανταγωνιστικότητας της Ισπανικής οικονομίας. Οι εισαγωγές αντίστοιχα μειώθηκαν εξαιτίας της χαλαρότητας της τελικής ζήτησης που ήταν ιδιαίτερα έντονη στην περίπτωση των δημόσιων επενδύσεων και της βιομηχανικής παραγωγής.

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία ήταν 11.1% το 2000 και το 2001 μειώθηκε σε 10.3%

Το γεγονός αυτό οφείλεται επειδή μειώθηκε το ποσοστό των άνεργων γυναικών σε 15,2% που παρέμενε ανώτερο από αυτό των αντρών 9.1%. Επίσης μειώθηκε το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων σε 42.7%.

Έλλειμμα

Το έλλειμμα αυξήθηκε σε 0.4% του ΑΕΠ το 2001 έναντι 0.3% του ΑΕΠ το 2000.

Έσοδα τα μεγαλύτερα προέρχονται από τις ασφαλιστικές εισφορές 8.6%.

Από τα έξοδα το μεγαλύτερο ποσοστό είχαν τα έξοδα κεφαλαίου που αυξήθηκαν κατά 11.3%. (<http://www.bde.es>)

Δημόσιο Χρέος

Το 2001 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 57.2% του ΑΕΠ. Είναι κάτω από το 60% που είχε θέσει η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

4.3 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2002

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το 2002 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε 1.6% του ΑΕΠ. Σε αυτήν την αύξηση συνέβαλαν η αύξηση στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων, στο ισοζύγιο εισοδήματος και η μικρότερη αύξηση στο ισοζύγιο υπηρεσιών κατά 4.2%.

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία ήταν 10.3% το 2001 και το 2002 αυξήθηκε σε 11.1%. Το γεγονός αυτό οφείλεται επειδή αυξήθηκε το ποσοστό των άνεργων γυναικών σε 16,4% που παρέμενε ανώτερο από αυτό των αντρών . Επίσης μειώθηκε το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων σε 37.5%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός σύμφωνα με τον Γενικό Δείκτη καταναλωτή αυξήθηκε ε το 2002 σε 3.6%. Ο υψηλός πληθωρισμός οφείλεται στην ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου αλλά και στην αύξηση των έμμεσων φόρων και στην τιμολόγηση για πρώτη φορά προϊόντων και υπηρεσιών

Έλλειμμα

Το έλλειμμα μειώθηκε σε 0.3% του ΑΕΠ το 2002 έναντι 0.4% του ΑΕΠ το 2001.

Έσοδα προέρχονται από τις ασφαλιστικές εισφορές 6.2%.

Από τα έξοδα το μεγαλύτερο ποσοστό είχαν τα έξοδα για δημόσιες επενδύσεις που αυξήθηκαν κατά 10.7%(<http://www.bde.es>)

Δημόσιο Χρέος

Το 2002 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 52.7% του ΑΕΠ.

4.4 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2003

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το 2003 υπήρξε μείωση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά 3.2% του ΑΕΠ που οφείλεται στην σταθεροποίηση του εμπορικού ισοζυγίου στο 5.4% του ΑΕΠ, στην σταθεροποίηση στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στο έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδήματος και υπήρξε μικρό πλεόνασμα στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων που οφείλεται στην συγκράτηση εσόδων που επηρεάστηκαν από οικονομικούς πόρους που δίνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και από την αύξηση πληρωμών από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία ήταν 11.1% το 2002 και το 2003 παρέμεινε στο ίδιο ποσοστό. Το γεγονός αυτό οφείλεται επειδή μειώθηκε το ποσοστό των άνεργων γυναικών σε 15,9% που παρέμενε ανώτερο από αυτό των αντρών στο 8.2% . Επίσης μειώθηκε το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων σε 37.1%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός σύμφωνα με τον Γενικό Δείκτη καταναλωτή μειώθηκε το 2003 σε 3.1%. Η μείωση του πληθωρισμού οφείλεται στην μείωση των επιδράσεων από παράγοντες που σχετίζονται με τις συναλλαγές σε ευρώ, την αύξηση των έμμεσων φόρων αλλά και από αυξήσεις σε συγκεκριμένες διοικητικές θέσεις.

Έλλειμμα

Το 2003 υπήρξε έλλειμμα 0.1% του ΑΕΠ. Τα μεγαλύτερα έσοδα προήλθαν από ασφαλιστικές εισφορές που αυξήθηκαν κατά 13.6% αλλά και από τον φόρο του προσωπικού εισοδήματος.

Δημόσιο Χρέος

Το 2003 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 49.1% του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

(<http://www.bde.es>)

4.5 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2004

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το 2004 υπήρξε έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά 5.3% του ΑΕΠ που οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά -6.8% του ΑΕΠ , στο πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών που μειώθηκε κατά 3.1% του ΑΕΠ , στο έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδήματος κατά 1.6% του ΑΕΠ και στην σταθεροποίηση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Η ανεργία μειώθηκε από 11.1% σε 10.6%. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυξήθηκε ο αριθμός των απασχολουμένων στο τομέα υπηρεσιών και στον κατασκευαστικό τομέα. Ο αριθμός των μακροχρόνιων ανέργων μειώθηκε κατά 34.9%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός παρέμεινε στα ίδια επίπεδα στο 3.1%. Ο πληθωρισμός παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα εξαιτίας της αύξησης της τιμής του αργού πετρελαίου και της αύξησης της τιμής των τροφίμων.

Έλλειμμα

Το 2004 παρέμεινε το έλλειμμα στο 0.1% του ΑΕΠ αφού τα έσοδα αποτελούν το 39.1% του ΑΕΠ ενώ τα έξοδα αποτελούν το 39.2% του ΑΕΠ.

Δημόσιο Χρέος

Το 2004 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 48.9% του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

4.6 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2005

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το 2005 υπήρξε έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά 7.4% του ΑΕΠ που οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 7.5% του ΑΕΠ και αυτό συμβαίνει εξαιτίας της ευρωστίας στις εισαγωγές και της βραδυκινήσις στις εξαγωγές , στο πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών που μειώθηκε κατά 3.2% του ΑΕΠ

, στο έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδήματος κατά 1.9% του ΑΕΠ και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0,3% του ΑΕΠ.

(<http://www.bde.es>)

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία μειώθηκε από 10.6% σε 9.2% το 2005.

Ο αριθμός των απασχολουμένων σε υπηρεσίες και κατασκευαστικό τομέα παρέμεινε σταθερός. Αυξήθηκε το εργατικό δυναμικό των ανδρών κατά 68.8% και των γυναικών κατά 46.4%.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε από 3.1% σε 3.4%. Η αύξηση αυτή του πληθωρισμού οφείλεται στην αύξηση στις ενεργειακές τιμές κατά 9.6%. Συγκεκριμένα υπήρξε αύξηση στην τιμή του αργού πετρελαίου κατά 42%

Πλεόνασμα

Το 2005 υπήρξε πλεόνασμα 1.1% του ΑΕΠ αφού τα έσοδα αποτελούν το 39.8% του ΑΕΠ ενώ τα έξοδα αποτελούν το 38.7% του ΑΕΠ.

Δημόσιο Χρέος

Το 2005 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 43% του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

4.7 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε από -7.4% σε -8.63% του ΑΕΠ και αυτό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 3% του ΑΕΠ

, στο πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών που μειώθηκε κατά -1.1% του ΑΕΠ, στο έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδήματος κατά 1.8% του ΑΕΠ και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0,5% του ΑΕΠ.

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία μειώθηκε από 9.2% σε 8.5%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μείωση των μακροχρόνιων ανέργων κατά 25.6%. Υπήρχε αύξηση στον κατασκευαστικό τομέα και στον χώρο υπηρεσιών. Αυξήθηκε το εργατικό δυναμικό των ανδρών κατά 69.1% και των γυναικών κατά 48%. Ακόμη το εργατικό δυναμικό των μεταναστών αυξήθηκε κατά 522,000 μια αύξηση κατά 16.8%. (<http://www.bde.es>)

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε από 3.4% σε 3.6% το 2006. Ο λόγος που αυξήθηκε είναι εξαιτίας της τιμής του βαρελιού Brent που αυξήθηκε κατά 11 δολάρια σε σχέση με το 2005.

Πλεόνασμα

Το 2006 έχουμε πλεόνασμα 1.8% του ΑΕΠ αφού τα έσοδα αποτελούν το 40.8% του ΑΕΠ ενώ τα έξοδα αποτελούν το 39% του ΑΕΠ.

Δημόσιο Χρέος

Το 2006 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 39.6 % του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

4.8 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2007

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε από 8.63% σε 10.1% του ΑΕΠ και αυτό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 8.4% του ΑΕΠ, στο πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών που μειώθηκε κατά 1% του ΑΕΠ, στο έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδήματος κατά 2.8% του ΑΕΠ και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0,6% του ΑΕΠ%

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία μειώθηκε από 8.5% σε 8.3%. Η μείωση αυτή οφείλεται στην αύξηση των ωρομίσθιων κατά 7.1% με μόνιμο συμβόλαιο. Ο αριθμός των απασχολούμενων σε υπηρεσίες και κατασκευαστικό τομέα παρέμεινε σταθερός.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε από 3.6% σε 2.8% το 2007. Παρόλο που η τιμή Brent του βαρελιού του πετρελαίου ήταν 73 δολάρια το 2006 στους τελευταίους μήνες του 2007 πήγε στα \$90 δολάρια αλλά αυτό αντισταθμίστηκε από την ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου.

Πλεόνασμα

Το 2007 έχουμε πλεόνασμα 1.9% του ΑΕΠ αφού τα έσοδα αποτελούν το 41.5% του ΑΕΠ ενώ τα έξοδα αποτελούν το 39.6% του ΑΕΠ. (<http://www.bde.es>)

Δημόσιο Χρέος

Το 2007 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 36.10 % του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

4.9 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2008

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε από -10.1% σε -9.6% του ΑΕΠ και αυτό οφείλεται στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 7.7% του ΑΕΠ, στο πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών που μειώθηκε κατά 0.9% του ΑΕΠ, στο έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδήματος κατά 2.9% του ΑΕΠ και στην μείωση του ισοζυγίου μεταβιβάσεων κατά 0,8% του ΑΕΠ.

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία αυξήθηκε από 8.3% σε 11.3% και ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 66.4% περισσότερο από 1.2 εκατομμύρια άνθρωποι. Η απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα μειώθηκε κατά 10% το 2008. Στο χώρο των υπηρεσιών η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,9% μόνο. Επίσης χάθηκαν πολλές δουλειές στον αγροτικό τομέα

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός της Ισπανίας αυξήθηκε από 2.8% το 2007 σε 4.1% το 2008 εξαιτίας αύξησης της τιμής του αργού πετρελαίου. Η τιμή του πετρελαίου Brent είχε φτάσει τον Ιούλιο του 2008 τα 150 δολάρια το βαρέλι. Ένας δεύτερος λόγος αύξησης ήταν η συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ δολαρίου όπου γινόταν ανατίμηση του ευρώ έναντι δολαρίου όταν η τιμή του πετρελαίου αυξάνονταν και υποτίμηση του ευρώ έναντι δολαρίου όταν η τιμή του πετρελαίου μειωνόταν.

Έλλειμμα

Το 2008 έχουμε έλλειμμα 4.% του ΑΕΠ αφού τα έσοδα αποτελούν το 37.5% του ΑΕΠ ενώ τα έξοδα αποτελούν το 41.5% του ΑΕΠ.

Δημόσιο Χρέος

Το 2008 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 39.80 % του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

(<http://www.bde.es>)

4.10 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2009

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε από -9.6% σε -5.1% του ΑΕΠ και αυτό οφείλεται στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου κατά 4.2% του ΑΕΠ, στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, στην μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδήματος και στην μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

Ανεργία

Η ανεργία στην Ισπανία αυξήθηκε από 11.3% σε 18% και ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 60.2%. Η αρκετά μεγάλη αύξηση της ανεργίας οφείλεται στο γεγονός ότι το 2009 απολύθηκαν στην Ισπανία 2.5 εκατομμύρια άνθρωποι στον ιδιωτικό τομέα την περίοδο της κρίσης. Η απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα μειώθηκε κατά 24% το 2009.

Πληθωρισμός

Για πρώτη φορά από το 1952 η Ισπανία παρουσίασε αρνητικό πληθωρισμό -0.2% και αυτό λόγω μεγάλων διακυμάνσεων στις τιμές της ενέργειας.

Έλλειμμα

Το 2009 έχουμε έλλειμμα 11.2% του ΑΕΠ αφού τα έσοδα αποτελούν το 35.3% του ΑΕΠ ενώ τα έξοδα αποτελούν το 46.5% του ΑΕΠ.

Δημόσιο Χρέος

Το 2009 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 53.20 % του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.

4.11 Εξέταση βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2010

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε κατά 4.5% του ΑΕΠ.

Ανεργία

Η ανεργία έχει φτάσει σε υψηλά επίπεδα στο 20.10%. Υπάρχει μεγάλη μείωση απασχολούμενων με τον κατασκευαστικό τομέα. Πολλά σχέδια σπιτιών δεν έχουν ολοκληρωθεί ενώ παραμένουν απύλητα 1.000.000 σπίτια. Το ποσοστό ανέργων ηλικίας κάτω από τα 25 έφτασε το 43.8% το χειρότερο της ευρωζώνης και είναι το διπλάσιο από τον μέσο όρο της ευρωζώνης. (<http://www.bde.es>)

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός έχει αυξηθεί στο 2% και αυτό οφείλεται στην μεγάλη αύξηση των καυσίμων και των τροφίμων.

Έλλειμμα

Το 2010 έχουμε έλλειμμα 9.2% του ΑΕΠ.

Δημόσιο Χρέος

Το 2010 το δημόσιο χρέος της Ισπανίας ήταν στο 60% του ΑΕΠ. Είναι χαμηλό εξαιτίας αποτελεσματικής στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομικών.(<http://www.bde.es>)

5. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

5.1 Σχετικά με την ανεργία

Δείκτες ανεργίας

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ελλάδα	11.2	10.7	10.3	9.7	10.5	9.9	8.9	8.3	7.7	9.5	12.6
Ισπανία	11.1	10.3	11.1	11.1	10.6	9.2	8.5	8.3	11.3	18.0	20.10
Πορτογαλία	4.0	4.1	5.1	6.4	6.7	7.7	7.8	8.1	7.7	9.6	11.0
Ιρλανδία	4.2	3.9	4.5	4.6	4.5	4.4	4.5	4.6	6.3	11.9	13.7

Πηγή: Eurostat

Με το ξέσπασμα της κρίσης παρατηρούμε και μετά από ένα χρόνο το 2009 η ανεργία έχει αυξηθεί παρά πολύ στην Ελλάδα, στην Ισπανία, στην Πορτογαλία στην Ιρλανδία. Συνεπώς ως ομοιότητα παρουσιάζεται η αύξηση της ανεργίας που είναι μεγαλύτερη στην Ισπανία που έχει αυξηθεί από το 2008 στο 2009 κατά 6.7% ενώ η μικρότερη αύξηση της ανεργίας παρατηρούμε ότι είναι στην Ελλάδα όπου η αύξηση της ανεργίας από το 2008 στο 2009 είναι κατά 1.8%.

Η ανεργία στην Ισπανία εμφανίζεται πιο έντονη και επηρεάζει κυρίως τους νέους ηλικίας 15-24 ετών, τις γυναίκες και τους μακροχρόνια άνεργους.

Σε όλες τις χώρες της ΕΕ υπάρχει μια δυσκαμψία σε ό π αφορά το νομικό σύστημα για την λειτουργία του εργατικού δυναμικού όμως αυτή είναι πιο έντονη στην Ισπανία. Στην Ισπανία συμβαίνει αυτό πιο έντονα εξαιτίας έντονης παρέμβασης του κράτους αλλά και στην αδράνεια νομοθεσίας που μόλις έχει ακυρωθεί. Στην Ισπανία πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι έχει το μεγαλύτερο ποσοστό στην προσωρινή απασχόληση του εργατικού δυναμικού και αυτό είναι αρνητικό στην δημιουργία θέσεων εργασίας εξαιτίας των αρνητικών επιδράσεων στην παραγωγικότητα.

Ένα άλλο σημαντικό γεγονός που διαφέρει αρκετά η ανεργία της Ισπανίας από αυτής της Ιρλανδίας, της Ελλάδος, της Πορτογαλίας είναι η διαφορά ανεργίας που παρατηρείται σε διάφορες επαρχιακές πόλεις της Ισπανίας. Για παράδειγμα τον Μάρτιο του 2004 η ανεργία στην Ναβέρα ήταν 5.1% ενώ στην Ανδαλουσία έφτασε το 18.2%. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται από την εποχή του εκδημοκρατισμού στην Ισπανία το 1975. Οι διαφορές αυτές ανάμεσα στις επαρχιακές πόλεις με μεγαλύτερο δείκτη ανεργίας από το μέσο όρο και σε αυτές με μικρότερο δείκτη ανεργίας από τον μέσο όρο παραμένουν στάσιμες.

Το γεγονός αυτό μπορεί να οφείλεται στα ημερομίσθια που πολύ αργά προσαρμόζονται σε κλονισμούς της οικονομίας, σε κλονισμούς της οικονομίας συγκεκριμένων επαρχιακών πόλεων ή διαφορετικές αντιδράσεις σε κλονισμούς της Ισπανικής οικονομίας που μπορούν να επηρεάσουν διαχρονικά τον δείκτη ανεργίας μιας περιοχής. Γενικότερα οι διαφορές ανάμεσα στις διάφορες επαρχίες της Ισπανίας παρουσιάζονται εξαιτίας ανταγωνιστικών χαρακτηριστικών του εργατικού δυναμικού και σε ορισμένες θεσμικές αλλαγές (Victoria Garcia-Rubiales, 2009)

Επιπλέον παρατηρείται μεγαλύτερη ανεργία επειδή πολλοί εργάτες που ενώ απασχολούνται χάνουν την εργασία τους και δεν συμβαίνει εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης και ως επακόλουθο δεν αναπληρώνονται από άλλους που βρίσκουν δουλειά. Είναι δύσκολο το εργατικό δυναμικό που χάνει την δουλειά του να ξαναβρεί δουλειά και για αυτό γρήγορα αυξάνεται το ποσοστό ανεργίας.

Ένας άλλος πολύ βασικός λόγος είναι ότι οι νέοι 15-24 αδυνατούν να βρουν δουλειά επειδή το ισπανικό εκπαιδευτικό σύστημα εστιάζει στην εκπαίδευση στα πανεπιστήμια και επενδύει ελάχιστα στην τεχνική εκπαίδευση. Αυτό δημιουργεί μια μεγάλη προσφορά ατόμων που έχει προσόντα παραπάνω από ότι απαιτούν οι κενές διοικητικές θέσεις. Η προσφορά δεν ισοσταθμίζεται με την ζήτηση των θέσεων με αποτέλεσμα να μένει ένα μεγάλο ποσοστό νέων ανθρώπων χωρίς δουλειά.

(Victoria Garcia-Rubiales, 2009) Η Ισπανία και η Ιρλανδία είναι οικονομίες που βασίζονται στον κατασκευαστικό τομέα. Λόγω της ύφεσης υπήρξε πτώση της δραστηριότητας στον κλάδο των κατασκευών που είναι κλάδος έντασης της εργασίας και αυξήθηκε η ανεργία. Η Ισπανία πλήττεται κυρίως από την κρίση της αγοράς ακινήτων, η οποία έχει δημιουργήσει στη χώρα απίστευτα ποσοστά ανεργίας – κατά την Eurostat ξεπερνούν το 19%. Η ανεργία των νέων είναι στο 39%, κυρίως λόγω της ελλιπούς εκπαίδευσης τους, αφού το 25% περίπου εγκαταλείπουν πρόωρα τη μέση εκπαίδευση. Ουσιαστικά, η αγορά δεν μπορούσε να επιτρέψει την συνεχή υπερτιμολόγηση για την αγορά ακινήτων, η οποία ήταν συνήθης πρακτική, ακόμη και μετά το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Στην Ισπανία και την Ελλάδα το ποσοστό ανεργίας από το 2004-2007 μειωνόταν υπάρχει αυτή η ομοιότητα καθώς στην Ελλάδα δημιουργήθηκαν 300.000 νέες θέσεις εργασίας αλλά και στην Ισπανία δημιουργήθηκαν αρκετές θέσεις εργασίας. Με το ξέσπασμα της κρίσης αυξήθηκε η ανεργία στην Ιρλανδία, Ισπανία, Ελλάδα, Πορτογαλία.

Η ανεργία το 2010 στην Ιρλανδία έφτασε στο 13,7% και ο βασικότερος λόγος της αύξησης ήταν ότι η ελάχιστη αμοιβή ανά εργαζόμενο, εξαιτίας της ισχυρής πίεσης από τα συνδικάτα παραμένει στο ύψος των 8,65 €/ώρα – μία από τις υψηλότερες παγκοσμίως. Επίσης, η ελάχιστη σύνταξη για όλους ανεξαιρέτως τους Ιρλανδούς παραμένει στα 223 Ευρώ την εβδομάδα, παρά το ότι το δημόσιο αδυνατεί να ανταπεξέλθει με τέτοια βάρη(<http://www.meh.es>).

5.2 Σχετικά με τα δημόσια ελλείμματα και το δημόσιο χρέος

Δημόσιο-πλεόνασμα- έλλειμμα ως % του ΑΕΠ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ελλάδα	-4.1	-4.9	-5.2	-6.2	-7.9	-5.5	-5.7	-6.4	-9.4	-15.4	-9.5
Ισπανία	-0.3	-0.4	-0.3	-0.1	-0.1	+1.1	+1.8	+1.9	-4	-11.2	-9.2
Πορτογαλία	-3.2	-4.3	-4.2	-5.2	-5.4	-6.1	-3.9	-2.6	-2.6	-10	-9.1
Ιρλανδία	0.70	0.90	-0.30	0.4	1.40	1.70	3	0.20	-7.20	-14.4	-12

Πηγή: Eurostat

Δημόσιο χρέος ως % του ΑΕΠ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ελλάδα	103,9	107	104,9	109,3	110,5	107,5	104,6	94,5	95,4	114,7	143,5
Ισπανία	60.6	57.2	52.7	49.1	48.9	43	39.6	36.1	39.8	53.2	60
Πορτογαλία	54.3	53.2	55.6	56.9	58.3	63.6	64.7	63.5	66.4	76.3	83.1
Ιρλανδία	37.8	35.6	32.2	31	29.7	27.4	24.9	25	44.4	65.5	93.6

Πηγή: Eurostat

Σε ότι αφορά τα δημοσιονομικά ελλείμματα το 2009 της Ελλάδος που ήταν 15,4% της Ιρλανδίας 14,4% της Πορτογαλίας 10% και της Ισπανίας 11,2% λόγω της οικονομικής κρίσης κυμάνθηκαν σε υψηλά επίπεδα αλλά όμως η περίπτωση της Ελλάδος διαφέρει επειδή συνδέεται με ένα επικίνδυνο μείγμα προβλημάτων που απορρέουν από τις διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας. Το υψηλό δημόσιο χρέος της Ελλάδος το 2009 που ήταν στο 114,7% του ΑΕΠ το υψηλότερο στη ζώνη του ευρώ μαζί με της Ιταλίας και αναμένεται να συνεχιστεί να αυξάνεται τουλάχιστον μέχρι και το 2014 σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις και οι μέσο-μακροπρόθεσμες προοπτικές επιβάρυνσης των δημόσιων δαπανών λόγω της γήρανσης του πληθυσμού όπως οι δαπάνες για συντάξεις αναμένεται να αυξηθούν από 11,7% του ΑΕΠ το 2008

σε 24% το 2050 όπως αναφέρεται στο ΕΣΠΑ 2009-2013 δείχνουν το μεγάλο μέγεθος της πολυετούς δημοσιονομικής προσπάθειας που θα χρειαστεί.

Η Ελλάδα κατάφερε να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες το 2010 έναντι του 2009. Στην πρώτη φάση της προσαρμογής η μείωση του ελλείμματος επιτεύχθηκε κυρίως με οριζόντιες περικοπές αμοιβών και συντάξεων, πάγωμα των προσλήψεων, μείωση των λειτουργικών δαπανών και των επιχορηγήσεων, αύξηση των έμμεσων φόρων, επιβολή έκτακτων εισφορών σε επιχειρήσεις και ιδιώτες και ρύθμιση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων.

Η Ισπανία παρουσίασε πλεόνασμα το 2005,2006,2007 ενώ στην συνέχεια παρουσίασε δημοσιονομικό έλλειμμα που έφτασε το 11.2% του ΑΕΠ. Το πλεόνασμα οφειλόταν στο γεγονός ότι η κυβέρνηση αποφάσισε να χρησιμοποιήσει πολιτικές που έχουν άμεση θετική επίδραση στην παραγωγικότητα και να προβεί σε αποτελεσματικές ρυθμίσεις.

Το μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα της Ισπανίας το 2009 που έφτασε το 11.2% εξακολουθούσε να αυξάνει εξαιτίας της ανάγκης να χρηματοδοτηθούν τα επιδόματα ανεργίας και το έλλειμμα της δημόσιας διοίκησης σε όλα τα επίπεδα - εθνικό, περιφερειακό και δημοτικό - καθώς και για τη μεταρρύθμιση στην αγορά εργασίας, εξαιτίας του δείκτη ανεργίας που έφτασε στο 20%.

Η Ισπανία στο δημόσιο χρέος προς το ΑΕΠ έχει το χαμηλότερο από όλες τις άλλες δυτικές οικονομίες και σύμφωνα με τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών της Ισπανίας θα παραμείνει χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα επόμενα χρόνια(<http://www.meh.es>)

Η Ισπανία καταφέρνει να έχει το χαμηλότερο δημόσιο χρέος επειδή το Υπουργείο Οικονομικών έχει ένα εύρωστο σύστημα διοίκησης και μια ξεκάθαρη καθορισμένη στρατηγική που στόχο έχει: α) Να επιμηκύνει τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας του χρέους, β) Ευελιξία στην χρηματοδότηση διαφόρων πηγών και γ) επιβεβαίωση της συμπαγής και διαφοροποιημένης επενδυτικής βάσης.

Μεγαλύτερος κίνδυνος για την Πορτογαλία αναδεικνύεται το μεγάλο έλλειμμα κατά τα τελευταία 2 χρόνια, το οποίο ανέβασε κατά πολύ το χρέος 76.3% το 2009, 83.1% το 2010 .Επιπρόσθετα, ο χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης 1% ύφεση το 2011, μηδενική ανάπτυξη το 2012 οδήγησαν την πορτογαλική κυβέρνηση αλλά και άλλες κυβερνήσεις της ευρωζώνης στο συμπέρασμα ότι αν δεν υπάρξει παρέμβαση μπορεί το πορτογαλικό χρέος σύντομα να εξελιχθεί σε πρώτου βαθμού επικινδυνότητας.

Η Πορτογαλία δεν αντιμετωπίζει τόσο ένα πρόβλημα δημοσίου χρέους όπως η Ελλάδα, αλλά πρόβλημα χρηματοδότησης των τραπεζών και ιδιωτικού χρέους.

Η Ιρλανδία, το 2007 είχε περίπου ισοσκελισμένο προϋπολογισμό και δημόσιο χρέος 25% του ΑΕΠ, η δραματική επιδείνωση της δημοσιονομικής εικόνας οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη θεαματική κατάρρευση των τραπεζών της χώρας. Το Δουβλίνο αναγκάστηκε να εθνικοποιήσει τα χρέη αυτά, οδηγώντας το χρέος του 2010 στο 93.6% και το χρέος δυνητικά ως το 2012 στο 115% του ΑΕΠ. Εν τω μεταξύ, οι σφοδρότατες περικοπές, που ξεκίνησαν πριν από την προσφυγή της χώρας στην τρόικα των δανειστών, έχουν συμβάλει ώστε η Ιρλανδία να διανύει το τρίτο της έτος το 2010 σε ύφεση, με την ανεργία στο 13,7%, την εσωτερική κατανάλωση μειωμένη κατά 27% και τις επενδύσεις κατά 60% λιγότερο σε σχέση με την εποχή της ευημερίας. Με άλλα λόγια, οι απλοί πολίτες πληρώνουν διττά την κρίση που δημιουργήσαν τραπεζίτες και κατασκευαστές, με φόρους που πάνε για να διασωθούν τα τραπεζικά ιδρύματα και με σκληρή λιτότητα που έχει οδηγήσει την πραγματική οικονομία σε ασφυξία.

Η Ιρλανδία και η Ελλάδα παρουσιάζουν υψηλό δημόσιο χρέος το 2010. Για μια χώρα όπως η Ιρλανδία 1,8 εκατομμυρίων κατοίκων αλλά και η Ελλάδα 10 εκατομμυρίων κατοίκων δεν θα μπορέσουν να σηκώσουν το βάρος του χρέους. Η Ιρλανδία ζητάει μείωση του επιτοκίου, επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής και ευελιξία στο ζήτημα των φορολογικών συντελεστών των επιχειρήσεων.

Η Ελλάδα θα ωφεληθεί από κάθε στόχο που θα καταφέρει η Ιρλανδία ακριβώς όπως η Ιρλανδία επωφελήθηκε από την σημερινή ίδρυση του μηχανισμού υποστήριξης.

5.3 Σχετικά με τον πληθωρισμό

Δείκτες πληθωρισμού

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ελλάδα	2.9	3.7	3.9	3.4	3.0	3.5	3.3	3.0	4.2	1.3	4.7
Ισπανία	3.5	2.8	3.6	3.1	3.1	3.4	3.6	2.8	4.1	-0.2	2.0
Πορτογαλία	2.8	4.4	3.7	3.3	2.5	2.1	3.0	2.4	2.7	-0.9	1.4
Ιρλανδία	5.3	4.0	4.7	4.0	2.3	2.2	2.7	2.9	3.1	-1.7	-1.6

Πηγή: Eurostat

Το 2010 ο πληθωρισμός της Ελλάδος 4.7% είναι υψηλότερος από της Ισπανίας, Ιρλανδίας και Πορτογαλίας και αυτό οφείλεται στην συνεχή αύξηση των τιμών του πετρελαίου και των άλλων βασικών εμπορευμάτων στην παγκόσμια αγορά

σε συνδυασμό με την υποχώρηση του ευρώ έναντι των κυριότερων άλλων νομισμάτων και αφετέρου στις αυξήσεις της έμμεσης φορολογίας.

Ο πληθωρισμός το 2009 υποχώρησε αρκετά σε Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Πορτογαλία λόγω της ύφεσης και της εξέλιξης των τιμών των βασικών εμπορευμάτων που επέτρεψε στην νομισματική πολιτική να παραμείνει εξαιρετικά χαλαρή στις οικονομίες των παραπάνω χωρών μέχρι και τους πρώτους μήνες του 2010. Σε μέσα επίπεδα έτους οι τιμές των βασικών εμπορευμάτων υποχώρησαν σημαντικά το 2009 σε σχέση με το ιστορικά υψηλό επίπεδο τους το 2008. Η μέση διεθνής τιμή του αργού πετρελαίου υποχώρησε κατά 36,3% στα 62 δολάρια ΗΠΑ το βαρέλι το 2009 από 97 δολάρια το 2008.

Σε ότι αφορά τα έτη 2000-2007 ο πληθωρισμός είναι υψηλός στην Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Πορτογαλία εξαιτίας της αύξησης στις τιμές των καυσίμων και προϊόντων.

5.4 Σχετικά με το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως % του ΑΕΠ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ελλάδα	6.8	6.2	6.1	5.7	6.1	8.1	12	14.2	14.7	11	10.4
Ισπανία	3.1	1.8	1.6	3.2	5.3	7.4	8.63	10.1	9.6	5.1	4.5
Πορτογαλία	10.2	9.8	8	6	7.5	9.4	9.9	9.4	12	10.3	10.2
Ιρλανδία	0.4	0.7	0.9	0.0	0.6	3.5	3.5	5.3	5.3	4.9	0.7

Πηγή: Eurostat

Η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Ισπανία χρηματοδότησαν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών με χρηματοοικονομικές και κεφαλαιακές κινήσεις. Αυτές οι κινήσεις διευκολύνθηκαν από την υιοθέτηση του ευρώ το 2000 και την επέκταση χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων από Γαλλικές και Γερμανικές Τράπεζες. Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Πορτογαλίας και της Ελλάδος οφείλεται στο χαμηλό αποταμιευτικό δείκτη που με την σειρά του αντανακλά υψηλούς δημόσιους και ιδιωτικούς καταναλωτικούς δείκτες.

Στην Ελλάδα το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών με το ξέσπασμα της κρίσης το 2007 αυξήθηκε από 12% σε 14.2% του ΑΕΠ. Η μεγάλη αυτή αύξηση του ελλείμματος οφειλόταν στην μείωση του αποταμιευτικού δείκτη από 15% πριν το 2000 σε 7.6% του ΑΕΠ το 2007. Η μείωση αυτή προκάλεσε πτώση 4.2% στον δημόσιο αποταμιευτικό δείκτη και πτώση 3.3 στον ιδιωτικό αποταμιευτικό δείκτη. Ο

δείκτης επενδύσεων παρέμενε σταθερός μεταξύ 2000-2007 αλλά στην συνέχεια μειώθηκε κατά 4 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μεταξύ του 2007 και 2009.

Το 2007 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της Πορτογαλίας ήταν υψηλό στο 9.4% και οφειλόταν στην μείωση του αποταμιευτικού δείκτη από 18.9% πριν το 2000 σε 12.4% του ΑΕΠ το 2007 αλλά και στην μείωση των επενδύσεων από 27.8% σε 22.2% του ΑΕΠ.

Στην Ιρλανδία και Ισπανία είναι η απότομη ανάπτυξη των επενδυτικών δραστηριοτήτων που ευθύνεται για την αύξηση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών τους. Στην Ιρλανδία το 2007 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έφτασε στο 6.3%.

Αυτή η μεγάλη αύξηση του ελλείμματος ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται σε αύξηση του επενδυτικού δείκτη κατά 2.4% και στην πτώση του αποταμιευτικού δείκτη κατά 2.3%. Οι επενδύσεις στον κατασκευαστικό τομέα αυξήθηκαν από 14.7% πριν το 2000 σε 20.2% το 2007.

Στην Ισπανία το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έφτασε στο 10%.

Αυτή η μεγάλη αύξηση του ελλείμματος ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται σε αύξηση του επενδυτικού δείκτη κατά 5.9%. Οι επενδύσεις στον κατασκευαστικό τομέα αυξήθηκαν κατά 5.3% (<http://www.bde.es>)

Το 2007 η Ιρλανδία διέθετε ένα εντυπωσιακό θετικό εμπορικό ισοζύγιο των 34,45 δις ευρώ αφού είχε εξαγωγές 124,80 δις δολάρια και εισαγωγές 90,35 δις δολάρια. Περαιτέρω, η σκόπιμη απλούστευση των τραπεζικών νόμων και διαδικασιών, αντιμετώπιστηκε θετικά από τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα - με αποτέλεσμα να συγκεντρωθούν στη χώρα πάνω από 60 διαφορετικές τράπεζες και εταιρείες ειδικών σκοπών.

Στην Ιρλανδία το μνημόνιο οδηγεί σε μαζική ανεργία, μαζική μετανάστευση και πτώση του βιοτικού επιπέδου όπως και στην Ελλάδα. Μια διαφορά είναι ότι η Ιρλανδία δεν έχει το πρόβλημα εμπορικού ελλείμματος της Ελλάδας.

Ιρλανδία και Ισπανία έχουν κοινά σημεία όπως υπήρξε άνθηση της αγοράς ακινήτων και άνοδος των τιμών, όσο το επιτόκιο της ΕΚΤ παρέμενε χαμηλό με αποτέλεσμα η οικοδομική δραστηριότητα κυριολεκτικά να εκτοξευτεί. Στη κορύφωση του, ο κλάδος της οικοδομής αντιστοιχούσε στο 13% της απασχόλησης στην Ισπανία, ενώ τώρα η συνεισφορά του τείνει να μηδενιστεί. Και στις δύο χώρες, οι πολίτες έπαιρναν φτηνά

στεγαστικά δάνεια τα οποία ήταν συνδεδεμένα με το ετήσιο επιτόκιο Euribor. (<http://www.meh.es>)

Η οικονομική κρίση είχε ως αποτέλεσμα τη κατάρρευση των τιμών και πολλές απούλητες κατοικίες και στις δύο χώρες. Η επαρχία της Ιρλανδίας είναι σήμερα γεμάτη με κατοικίες προς πώληση, ενώ το ίδιο συμβαίνει και στα προάστια της Μαδρίτης και σε ολόκληρη την ακτογραμμή της Ισπανίας.

Με τα τρέχοντα επίπεδα ζήτησης, θα χρειαστούν έξι χρόνια για να απαλλαγεί η Ισπανία από αυτές τις πλεονάζουσες κατοικίες προς πώληση.

Η πορτογαλική οικονομία ως περιφερειακή οικονομία της Ευρώπης εκτιμάται ως οικονομία μεσαίας κατηγορίας όπως άλλωστε και η ελληνική. Το πορτογαλικό ζήτημα παρουσιάζει ομοιότητες αλλά και διαφορές τόσο με το ελληνικό όσο και με το ιρλανδικό ζήτημα. Η Πορτογαλία παρουσιάζει ένα χρέος που έφτασε το 83.1% το 2010 αλλά δεν εντάσσεται στα πρώτου βαθμού επικινδυνότητας για να χαρακτηριστεί μη διαχειρίσιμο. Τέτοια θα μπορούσαν βάσει του μεγέθους τους να χαρακτηρισθούν το ελληνικό, και το ιρλανδικό. Η ανεργία πάντως αποτελεί κοινό πρόβλημα για την Ελλάδα, Ισπανία, Ιρλανδία και Πορτογαλία.

Στην Ιρλανδία ως το 2007 έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης η οικονομική ανάπτυξη ήταν αποτέλεσμα των εξαγωγών. Στην Ελλάδα και την Πορτογαλία η οικονομική ανάπτυξη ήταν αποτέλεσμα της απότομης ανάπτυξης στην ιδιωτική κατανάλωση. Στην Ισπανία η οικονομική ανάπτυξη ήταν αποτέλεσμα της ιδιωτικής κατανάλωσης και επένδυσης.

Υπάρχουν διαφορές στην αποδοτικότητα των εξαγωγών μεταξύ Ισπανίας, Ιρλανδίας, Ελλάδος και Πορτογαλίας που οφείλονται στις στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης και στην εργατική πολιτική που ακολούθησαν. Η Ελλάδα, Πορτογαλία και Ισπανία στήριξαν την οικονομική τους ανάπτυξη στην εσωτερική ζήτηση. Οι πολιτικές τους για το εργατικό δυναμικό και τα ημερομίσθια που υπόστηριξαν στις στρατηγικές ανάπτυξης τους αύξησαν τις διαφορές τους στην ανταγωνιστικότητα.

(<http://www.finance.gov.ie>)

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ιρλανδία έχει πτωχεύσει, λίγους μήνες μετά από την Ισλανδία – το επιτόκιο του δανεισμού της φτάνει μέχρι και το 7%. Εν τούτοις, η συμμετοχή της στη ζώνη του Ευρώ δεν επιτρέπει την εγκατάλειψη της, κατά το ισλανδικό παράδειγμα, στο έλεος του ΔΝΤ, αφού κάτι τέτοιο θα προκαλούσε μεγάλη ζημία στο κοινό νόμισμα. Όμως, το δωρεάν εκπαιδευτικό της σύστημα είναι αδύνατον πια να χρηματοδοτηθεί, όπως επίσης το σύστημα υγείας της, στο οποίο ο ασθενής δεν επιβαρυνόταν με κανενός είδους συμμετοχή στο κόστος των νοσηλίων.

Τα κεντρικά σημεία της ιρλανδικής κρίσης, τα οποία θα επιδεινώσουν ακόμη περισσότερο τα μεγέθη της χώρας, είναι:

(α) η κρατική διάσωση των ιρλανδικών τραπεζών από τη χρεοκοπία, κόστος που υπολογίζεται να ανέλθει στο 33% του ΑΕΠ της χώρας που αντιστοιχεί περίπου στα 70 δις δολάρια διαμορφώνοντας το δημόσιο χρέος της πολύ πάνω από το 50% του ΑΕΠ της (από 25% το 2007) και (β) η υπερβολή (φούσκα) στην αγορά ακινήτων, η οποία θα έχει επίσης αρνητικές συνέπειες τόσο στο ΑΕΠ, όσο και γενικότερα στην Οικονομία της χώρας(<http://www.casss.gr/PressCenter/Articles/1655.aspx>)

Οι δυσκολίες της Πορτογαλίας μοιάζουν με αυτές της Ελλάδας και της Ιρλανδίας. Η υιοθέτηση του ευρώ πριν από δέκα χρόνια, σήμαινε απώλεια του ελέγχου της νομισματικής τους πολιτικής, και αύξηση των ρίσκων που οι αγορές έβαζαν στα ομόλογά τους.

Στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία, υπήρχαν όντως σαφή οικονομικά προβλήματα. Η πορτογαλική όμως κρίση είναι διαφορετική. Οι οικονομικοί της θεσμοί και πολιτικές είχαν σημειώσει ιδιαίτερες επιτυχίες πριν ακόμη η χώρα δεχθεί την ανοικτή επίθεση από πλευράς των αγορών.

Το κόστος δανεισμού της Λισσαβόνας αυξήθηκε δραματικά, και οι διεθνείς οίκοι την ανάγκασαν να αναζητήσει διάσωση. Αυτή η κίνηση επέτρεψε σε αυτούς που ανέλαβαν να τη «σώσουν» να επιβάλλουν αυστηρά αντιλαϊκά μέτρα λιτότητας, που θίγουν κοινωνικές ομάδες σε ανάγκη.

Για τη κρίση δεν φταίει η Πορτογαλία. Το συσσωρευμένο της χρέος δεν είναι σε τέτοια επίπεδα, όπως για παράδειγμα της Ιταλίας, η οποία όμως δεν υπέστη ακόμη καταστροφικές υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής της ικανότητας. Το έλλειμμα της

Πορτογαλίας είναι πολύ μικρότερο από πολλές ευρωπαϊκές χώρες, και μειώνεται περαιτέρω εξαιτίας των κυβερνητικών προσπαθειών.

Στο ζήτημα της ανάπτυξης, η Πορτογαλία ήταν σε καλό δρόμο ξεπερνώντας σε προοπτική πολλές από τις χώρες στην νότια αλλά και στη δυτική Ευρώπη. Τότε γιατί έπαθε αυτά που έπαθε;

Υπάρχουν δυο πιθανές εξηγήσεις: Η μία αφορά στον ιδεολογικό σκεπτικισμό απέναντι στη πορτογαλική εκδοχή της μικτής οικονομίας, με δάνεια στις μικρές επιχειρήσεις, και δυνατό κοινωνικό κράτος.

Μια άλλη εξήγηση είναι η απουσία ιστορικής ανασκόπησης. Το επίπεδο διαβίωσης των Πορτογάλων αυξήθηκε ραγδαία στα χρόνια από την επανάσταση του 1974. Στη δεκαετία του '90 η παραγωγικότητα επίσης αυξήθηκε, το ίδιο και οι επενδύσεις, αλλά και οι κοινωνικές δαπάνες. Στα τέλη του 20^{ου} αιώνα, η χώρα είχε έναν από τους χαμηλότερους δείκτες ανεργίας στην ΕΕ.

Η αισιοδοξία των '90ς οδήγησε σε οικονομικές ανισορροπίες και σε υπερβολικές δαπάνες. Οι σκεπτικιστές θυμίζουν την στασιμότητα στα χρόνια 2000-2006. Όμως ακόμη και με την έναρξη της κρίσης το 2007, η Πορτογαλία έβλεπε ανάπτυξη και χαμηλή ανεργία. Η ύφεση όμως την έπληξε.

Δεν φταίει η εσωτερική της πολιτική. Ο José Sócrates και οι σοσιαλιστές του περιόρισαν το έλλειμμα, αύξησαν την ανταγωνιστικότητα, και διατήρησαν το κοινωνικό κράτος. Η αντιπολίτευση επέμενε πως αυτά δεν αρκούν και έτσι ανάγκασε τη κυβέρνηση σε παραίτηση οδηγώντας τη χώρα σε εκλογές. Έτσι όμως είναι η πολιτική, και σε καμία περίπτωση οι εξελίξεις αυτές δεν αποδεικνύουν κάποιο πολιτικό χάος ή κάποια αποσύνθεση, όπως λένε κάποιοι.

(<http://www.antinews.gr/2011/04/15/96743/>)

Σχετικά με την Ελλάδα με το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης αυξήθηκε το δημοσιονομικό έλλειμμα και χρέος της χώρας καθώς επίσης ο πληθωρισμός και απότομα η ανεργία. Τα παραπάνω προβλήματα διογκώθηκαν πολύ περισσότερο με την κρίση καθώς οι προηγούμενες κυβερνήσεις δεν φρόντισαν να τα αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά.

Αποτέλεσμα είναι η σημερινή κατάσταση που αποτυπώνεται στα δίδυμα ελλείμματα και στα δίδυμα χρέη, στη στενή διασύνδεση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους με το εξωτερικό έλλειμμα και χρέος. Η σημερινή κρίση δεν αντανάκλα απλώς μια παροδική, πτωτική φάση του οικονομικού κύκλου. Και βέβαια δεν αποτυπώνεται μόνο στο δημόσιο τομέα και στο ανησυχητικό έλλειμμα ανταγωνιστικότητας. Αφορά το

σύνολο της οικονομίας τις δομές της τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές που κυριάρχησαν επί σειρά ετών το στρεβλό μοντέλο ανάπτυξης που ακολουθήθηκε μέχρι τώρα.

Προσθέτους κινδύνους επιφέρει το γεγονός ότι τα δημόσια οικονομικά είναι εκτεθειμένα σε διαταραχές που πηγάζουν από τις αγορές. Η αβεβαιότητα για την χρονική κλιμάκωση και την ένταση των πολιτικών εξόδου από τα μέτρα δημοσιονομικής ώθησης πιέζει ανοδικά τα περιθώρια επιτοκίου των κρατικών ομολόγων. Αναμένεται λοιπόν ότι στις ανεπτυγμένες χώρες τα επιτόκια χρηματοδότησης του δημόσιου χρέους θα αυξηθούν ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι χαμηλότερος από ότι πριν από την κρίση. Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά των επιτοκίων αυτών και του ρυθμού ανάπτυξης τόσο μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή θα απαιτηθεί για να ανακοπεί η ανοδική τάση του λόγου του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Για αυτό απαιτείται να γίνουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να ενισχυθεί ο δυναμικός ρυθμός ανάπτυξης.

Η κρίση που διέρχεται σήμερα η ελληνική οικονομία αποτυπώνεται στην ραγδαία υποχώρηση των βασικών οικονομικών μεγεθών και στην επιδείνωση των προοπτικών. Αφετηρία των ιδιαίτερα δυσμενών εξελίξεων ήταν ο εκτροχιασμός των δημοσιονομικών μεγεθών. Το 2008 και το 2009 η κατάσταση χειροτέρευε και το 2009 το έλλειμμα όπως είχε προβλέψει η Τράπεζα της Ελλάδος διαμορφώθηκε σε διψήφιο ποσοστό του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα τελευταία αναθεωρημένα στοιχεία το έλλειμμα του 2009 φθάνει το 15,4% του ΑΕΠ.

(Εκθεση του Διοικητή για το Έτος 2010, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα)

Το δημόσιο χρέος διαμορφώθηκε το 2009 στο 114,7% του ΑΕΠ το υψηλότερο στην ζώνη του ευρώ μετά από εκείνο της Ιταλίας. Σύμφωνα με προβλέψεις η άνοδος θα συνεχιστεί και ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ θα τείνει να σταθεροποιηθεί σε πολύ υψηλά επίπεδα .

Τα δημόσια ελλείμματα και το χρέος είναι βεβαίως υψηλά σε άλλες χώρες του κόσμου στις οποίες όμως σε αντίθεση με την Ελλάδα χρηματοδοτούνται κυρίως από την εγχώρια αποταμίευση. Στην Ελλάδα η ακαθάριστη εθνική αποταμίευση δημόσια και ιδιωτική μαζί μόλις ξεπερνούσε το 5% του ΑΕΠ το 2009. Η υστέρηση της εθνικής αποταμίευσης οφείλεται κυρίως στα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα αλλά και στην ταχεία αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης τα τελευταία χρόνια.

Η χαμηλή αποταμίευση δεν επαρκεί για να χρηματοδοτηθεί το δημόσιο χρέος από εγχώριες πηγές με αποτέλεσμα να διογκώνεται το έλλειμμα του ισοζυγίου

τρεχουσών συναλλαγών και το εξωτερικό χρέος. Έτσι το δημοσιονομικό πρόβλημα συμπλέκεται με εκείνο του εξωτερικού ελλείμματος και χρέους και τα δίδυμα ελλείμματα αναδεικνύονται ως η κύρια πηγή που τροφοδοτεί έναν επικίνδυνο φαύλο κύκλο.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2008 έφθασε το 14,6% του ΑΕΠ και μετά από παροδική υποχώρηση το 2009 στο 11,2% του ΑΕΠ το πρώτο δίμηνο του 2010 έχει αρχίσει να διευρύνεται και πάλι. Το υψηλό εμπορικό έλλειμμα οφείλεται άμεσα στην απώλεια ανταγωνιστικότητας η οποία από το 2001 μέχρι σήμερα έχει υπερβεί το 20%. Σύμφωνα με εκτιμήσεις με βάση τις σχετικές τιμές του καταναλωτή αλλά και με βάση το σχετικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος η μείωση της ανταγωνιστικότητας συνεχίστηκε και το 2010.

Η πραγματική οικονομία έχει εισέλθει από το 2009 σε ύφεση. Το ΑΕΠ συρρικνώθηκε επηρεαζόμενο κυρίως από την μεγάλη πτώση των επενδύσεων αλλά και της ιδιωτικής κατανάλωσης και των εξαγωγών.

Η ύφεση επεκτάθηκε το 2009 σε όλους τους παραγωγικούς τομείς επηρέασε αρνητικά την απασχόληση και διέυρυνε την ανεργία. Η συνολική απασχόληση μειώθηκε κατά 1.1%, ο αριθμός των απασχολούμενων μισθωτών μειώθηκε κατά 1,6% και το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 9,5% το 2009. Το ποσοστό ανεργίας το 2010 διευρύνθηκε ακόμα περισσότερο φτάνοντας το 12.6%.

(Εκθεση του Διοικητή για το Έτος 2010, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα)

Η Ελλάδα αναγκάστηκε να ζητήσει την συνδρομή του μηχανισμού στήριξης προκειμένου να ξεπεράσει την κρίση και η συμβολή του μηχανισμού αυτού είναι πολύ σημαντική για τους ακόλουθους λόγους: Πρώτα από όλα σε σύντομο χρονικό διάστημα εξασφαλίζει δανειακά κεφάλαια με σχετικά χαμηλό κόστος αμβλύνει τις πιέσεις των αγορών και συμβάλλει στην εξομάλυνση των συνθηκών ρευστότητας και του τραπεζικού συστήματος. Μεσοπρόθεσμα η λειτουργία του μηχανισμού με την συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου επιβάλλει αυστηρότερη πειθαρχία στην τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, προσφέρει πολύτιμη τεχνογνωσία στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής και ενισχύει την εμπιστοσύνη των αγορών. Τέλος μακροπρόθεσμα το σχετικά χαμηλότερο κόστος δανεισμού μειώνει το ύψος των τόκων που θα βαρύνουν τις δημόσιες δαπάνες διευκολύνοντας έτσι την δημοσιονομική προσαρμογή.

Για να αντιστρέψουμε οριστικά τις δυσμενείς τάσεις πρέπει να υπερβούμε τον εαυτό μας και να εκπλήξουμε θετικά τις αγορές επιτυγχάνοντας βελτιώσεις μεγαλύτερες και από αυτές που έχουν προβλεφθεί. Συγκεκριμένα θα έχει μεγαλύτερη σημασία για το γενικότερο οικονομικό κλίμα αν η δημοσιονομική εξυγίανση στο σκέλος των δαπανών προχωρήσει ακόμη περισσότερο από ότι μέχρι στιγμής προγραμματίζεται ώστε να επιτευχθεί φέτος μείωση του ελλείμματος μεγαλύτερη από το 5% του ΑΕΠ.

Η προσαρμογή αυτή είναι εφικτή αν επιδιωχθούν με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και ταχύτερο βηματισμό ο περιορισμός της σπατάλης και η συγχώνευση η και κατάργηση των φορέων του δημόσιου τομέα που δεν προσφέρουν πραγματικό έργο. Η μείωση των δαπανών άλλωστε είναι η αρμόζουσα επιλογή για την επίτευξη των φιλόδοξων δημοσιονομικών στόχων και για τα επόμενα δύο έτη δεδομένου ότι η ενδεχόμενη περαιτέρω αύξηση των φορολογικών συντελεστών θα είχε δυσμενέστερες συνέπειες στην οικονομική δραστηριότητα.

Πιο πιθανό θα ήταν τα αποτελέσματα να ήταν αντίθετα από τα επιθυμητά που θα σήμαινε συρρίκνωση αντί αύξησης των εσόδων.

Η προτεινόμενη επιτάχυνση της δημοσιονομικής προσαρμογής που ήδη εφαρμόζεται με περικοπή των δαπανών και εξορθολογισμό της λειτουργίας του δημόσιου τομέα θα προκαλέσει όντως έκπληξη θετική στις αγορές και θα συμβάλλει στην ταχύτερη αποκατάσταση της εμπιστοσύνης.

(Εκθεση του Διοικητή για το Έτος 2010, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα)

Αυτό θα βοηθήσει να μειωθεί περαιτέρω το κόστος Δανεισμού του Δημοσίου με αλυσιδωτές ευνοϊκές επιδράσεις στο κόστος δανεισμού των τραπεζών και κατά επέκταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Η Ελλάδα μπορεί και πρέπει να εισέλθει σε ένα καινούργιο δρόμο ανάπτυξης. Σήμερα η δημοσιονομική εξυγίανση είναι το πρώτο και το σημαντικότερο όπλο για την ανάπτυξη. Αλλά μόνη της δεν αρκεί θα πρέπει να συνοδευτεί από μια συστηματική προσπάθεια για την επαναφορά της ανταγωνιστικότητας με την επιδίωξη συγκεκριμένων ποσοτικών στόχων κάθε χρόνο. Στις παρούσες δύσκολες συνθήκες το μοντέλο ανάπτυξης της χώρας δεν μπορεί να βασιστεί πια στην ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση αλλά στις επενδύσεις και τις εξαγωγές. Η ελληνική οικονομία είναι από τις πιο εσωστρεφείς στην Ευρώπη πρέπει τώρα να ενισχύσει την εξωστρέφεια της. Αυτό όμως θα είναι αδύνατο να επιτευχθεί αν δεν υπάρξει ουσιαστική αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας με τολμηρές

διαρθρωτικές αλλαγές. (Εκθεση του Διοικητή για το Έτος 2010, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα)

Οι χώρες των rigs χρειάζονται ένα ομόλογο έκδοσης της ΕΚΤ και όχι ευρωομόλογο μέρη (ή φέτες) του οποίου εγγυώνται τα κράτη-μέλη ξεχωριστά, το καθένα με διαφορετικά επιτόκια και με διαφορετικό ρίσκο μη εξυπηρέτησής του. Όπως η Καλιφόρνια και το Οχάιο δεν εγγυώνται τα αμερικανικά ομόλογα, έτσι και στην Ευρωζώνη δεν υπάρχει καμία λογική να εγγυώνται τα ευρωομόλογα τα κράτη-μέλη της. Η ΕΚΤ πρέπει, λοιπόν, να αναλάβει ένα μεγάλο μέρος του χρέους των κρατών-μελών (θα μπορούσε να είναι το ποσόν χρέους της κάθε χώρας το οποίο επιτρέπει η Συνθήκη του Μάαστριχτ -δηλαδή χρέος ίσο με το 60% του ΑΕΠ κάθε χώρας) εκδίδοντας ευρωομόλογα ίσης αξίας και πουλώντας τα στις διεθνείς αγορές, εξασφαλίζοντας πολύ χαμηλότερα επιτόκια για όλα τα κράτη-μέλη (ακόμα και για τη Γερμανία!).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Κόντης Αντώνης**, (2006), «Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις, Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις», Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.
2. **Πετράκη-Κώττη Α. - Κώττη Γ.**, (2000), «Σύγχρονη Μακροοικονομική», Αθήνα, Εκδόσεις Μπένου.
3. **Σφακιανάκης Μ.Κ.**, (1998), «Διοικητική κρίσεων», Αθήνα, Εκδόσεις Έλλην.
3. **Χιόνης Διονύσιος, Κορρές Γεώργιος**, (2003), «Ελληνική Οικονομία- Οικονομική Πολιτική & Ανάλυση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών», Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη.
4. **Σούρα-Ζαχαριάδη Δ.**, (2002), «Χρήμα – Πίστη – Τράπεζες», Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη.
5. **Mankiw, N. Gregory**, (2002), «Μακροοικονομική θεωρία - επίτομο (4η αναθεωρημένη έκδοση)», Αθήνα, Εκδόσεις Gunteberg.
6. **Michel Aglietta**, (2009), «Η οικονομική κρίση», Αθήνα, Εκδόσεις Πόλις.

ΠΗΓΕΣ

A. ΕΚΘΕΣΕΙΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ

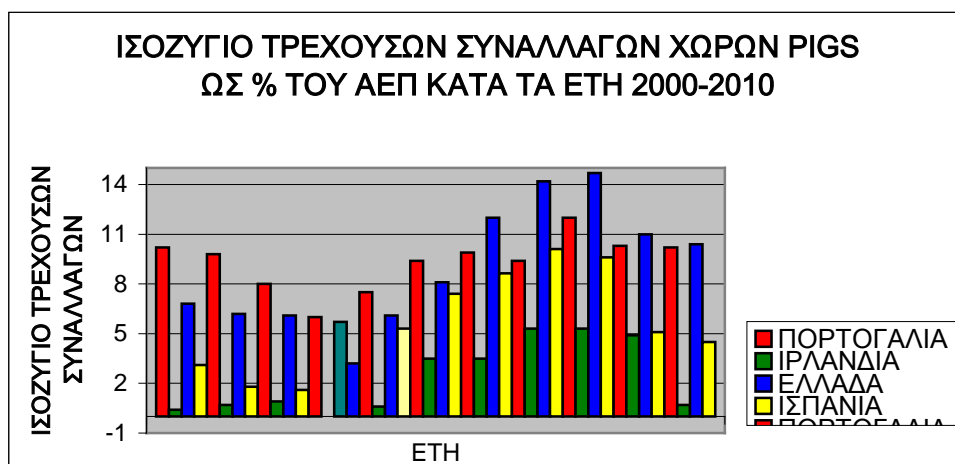
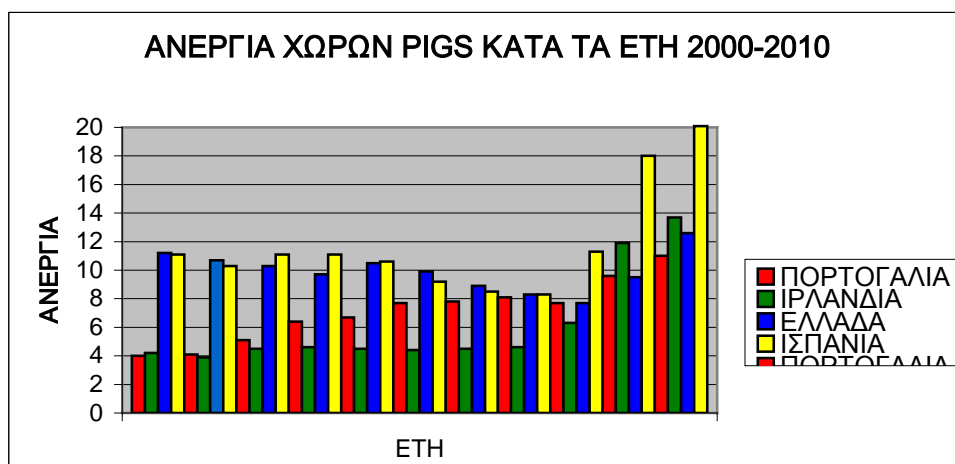
1. **Victoria Garcia-Rubiales**, 2009: Unemployment in Spain: An Analysis of Labor Mobility and Young Adult Unemployment, Stanford University.
2. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2000, **Τράπεζα της Ελλάδος**, Αθήνα.
3. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2001, **Τράπεζα της Ελλάδος**, Αθήνα.
4. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2002, **Τράπεζα της Ελλάδος**, Αθήνα.
5. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2003, **Τράπεζα της Ελλάδος**, Αθήνα.
6. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2004, **Τράπεζα της Ελλάδος**, Αθήνα.

7. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2005, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
8. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2006, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
9. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2007, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
10. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2008, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
11. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2009, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
12. Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2010, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.

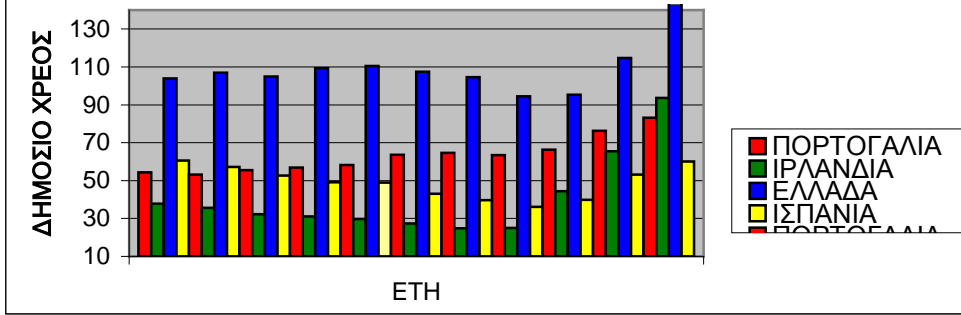
B. ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

1. **Annual Report of Spain** 2000, 2001, 2002,2003, 2004,2005,2006,2007, 2008,2009, 2010, <http://www.bde.es>
2. **Economic Review of Ireland** 2000,2001,2002,2003, 2004,2005,2006,2007, 2008,2009,2010, <http://www.finance.gov.ie>
3. **Annual Report of Portugal** 2000,2001,2002,2003, 2004,2005,2006,2007,2008,2009,2010, <http://www.bportugal.pt>
4. <http://www.epp.eurostat.ec.europa.eu>
5. <http://www.antinews.gr>
6. <http://www.meh.es>-Ministry of Finance and Economy-Spanish Debt Some Highlights
7. <http://www.casss.gr/PressCenter/Articles/1655.aspx>
8. <http://www.wikipedia.org>

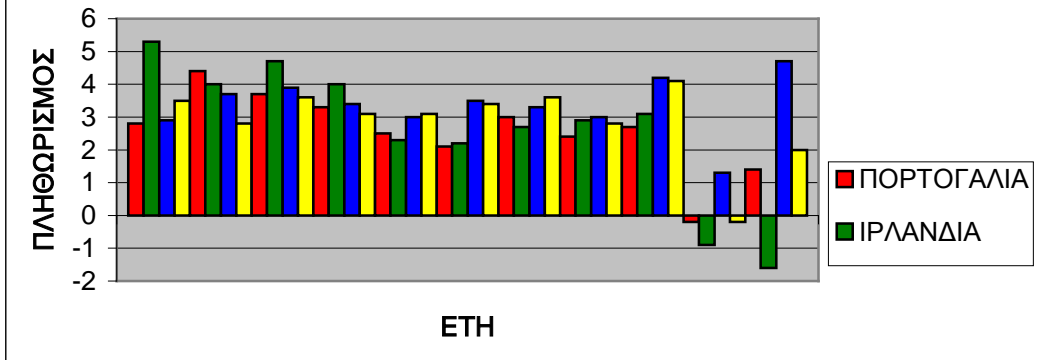
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΧΩΡΩΝ PIGS ΩΣ % ΤΟΥ ΑΕΠ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2000-2010**

**ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΧΩΡΩΝ PIGS ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ
2000-2010**

ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΧΩΡΩΝ PIGS ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ
2000-2010

